USKA KNJIŽNICA
A JARCA
MESTO

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOČI RAČUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

Štev. 26 (536) Leto XI.

NOVO MESTO, 30. JUNIJA 1960

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Božidar Jakac: NA STRAŽI

PRED ČETRTIM JULIJEM — DNEVOM BORCA V NOVOMEŠKEM OKRAJU

Spominu Gorjanskega bataljona

Bliža se 4. julij — dan borca. Zopet bodo oživeli tisoči spomini na težke in vesele trenutke iz časa narodnoosvobodilnega boja. Spomini se bodo zvrstili neurejeno. Oživeli bodo ob pogledu na hoste, jase in polja, mesta in vasi, na prehode preko rek . . . Leta so izbrisala datume. Partizani se spominjajo: »To je bilo takrat, ko je padlo toliko snega — pozimi dvainštiridesetega . . . To je bilo, ko je ajda zorela . . . Na tej čistini smo se borili tistega leta, ko je padel naš kurir.« Dnevi in meseci so izginili. Ostali so samo zapiski zgodovinarjev. V spominu njih, ki so se borili, pa se ti dogodki polagoma strnjujejo v en sam čas jurišev in hajk, v čas boja za novo življenje. Prepletajo se s sedanjostjo.

»Tovarne, ustanove, družbeno samoupravljanje, otroci, ki brezskrbno odhajajo v šolo in nosijo domov petice in dvojke. Žena, ki čaka na pragu, ko prihaja mož s polja. Mar niso to tiste lepe sanje v nekem mesecu 43. leta, ko smo po proboju iz sovražnega obroča na smrt utrujeni pospali pod smrekami Gorjancev?« se sprašuje partizan. Stari spomini se prepletajo z dogodki današnjega dneva, s stvarnostjo vsake ure.

Letošnje praznovanje dneva borca bo v našem okraju poteklo v znamenju obletnice Gorjanskega bataljona, ki je bil ustanovljen 2. maja 1942 na Pragu na Gorjancih. Bataljon je bil pozneje vključen v Vzhodnodolenjski odred kot njegov I. bataljon. Septembra 1943, ko je iz odreda nastala XV. brigada, je bil Gorjanski bataljon vključen kot I. in pozneje II. bataljon v to brigado. Gorjanski bataljon je odigral važno vlogo v širjenju vstaje in nastanku osvobojenega ozemlja v vaseh pod Gorjanci.

Zopet se bodo sešli borci v starih, ponošenih partizanskih suknjah, prihajale bodo žene iz Podgorja v prazničnih nedeljskih oblekah z rutami na glavi in cvetjem v žuljavih rokah. Z vseh strani bodo padala vprašanja: »Glej no, Tone, Jože, France, Ivan, si še živ?« Prisrčno, dolgo rokovanje bo povedalo več kot vsak pozdrav. In zopet si bodo pripovedovali in obujali spomine na prestane bitke, na zmage in podvige in na vse to, kar ne bo nikoli izginilo v pozabo. Vsaka trojka, vsaka četa ima svojo zgodovino, svoja doživetja in svoje spomine.

Eno izmed prvih osvobojenih ozemelj na ozemlju pod Gorjanci je bil Prežek, kjer bo letošnja proslava 4. julija. Prežek je bil v času NOB osrednja postojanka in zbirališče partizanov gorjanskega področja. Bil je ena izmed o[illegible]n graščin, ki so jo zasedli partizani. Nekako v juliju 1942 so partizani tam osnovali kmečko zadrugo. V zadrugi so bili kmetje, ki so jih okupatorske oblasti preganjale zaradi simpatiziranja s partizani. Poleg obdelovanja zemlje so osnovali tudi usnjarno. Na tem področju je deloval tudi štab za gradnjo sušilnic po Dolenjski. To je bilo pravo osvobojeno ozemlje, z utrjeno oblastjo in z voljenimi narodnoosvobodilnimi odbori. Partizani, ki so odhajali na akcije, so se tu oskrbovali s hrano.

Proslava na Prežeku je v znamenju 15. obletnice osvoboditve. Zbor brigade bo ob 11. dopoldan. Tako se bodo 4. julija drugič po osvoboditvi sešli borci Gorjanskega bataljona. Na samem zboru bodo začeli z obširno akcijo zbiranja podatkov za zgodovino Gorjanskega bataljona, ki jo pripravlja Občinski odbor Zveze borcev Novo mesto. Na proslavi bo sodeloval pevski zbor Dušan Jereb iz Novega mesta in godba JLA.

Dan pred proslavo, v nedeljo 3. julija, se bodo borci Gorjanskega bataljona zbrali v Šentjerneju. Ob tej priložnosti se bodo udeležili odkritja večih spominskih plošč. Odkrili bodo ploščo v Apneniku, kjer je bila od zime leta 1942 partizanska bolnišnica. V tej bolnišnici sta se med drugim zdravila tudi Ivan Kavčič-Nande in Stane Semič-Daki. V vasi Pristava bodo odkrili spominsko obeležje, kjer sta Šercerjeva in Cankarjeva brigada 7. julija 1943 prekoračili Krko pred napadom na letališče Cerklje. V Šentjerneju bodo odkrili ploščo na Kušljanovi žagi, kjer je bilo leta 1941 skladišče orožja in zbirališče aktivistov. Od tu je 10. marca leta 1942 odšla 3. grupa Šentjernejčanov v partizane.

Proslav, ki jih bodo priredili v okraju občinski odbori Zveze borcev in njihove krajevne organizacije, bo za 4. julij seveda še več. Osrednja pa bo na Prežeku, kamor vabijo borci Gorjanskega bataljona vse tovariše borce, aktiviste OF in sodelavce NOB na prijetno srečanje v ponedeljek 4. julija!

Pridite tudi vi!

Topličani vabijo v Rožek

Dan borcev bo počastila krajevna organizacija ZB Dol. Toplice s slavnostno akademijo, pevskimi točkami in telovadnim nastopom, nato pa z zakusko; vse bo v prijaznem gozdičku v Podturnu pred jamo v Rožeku, kjer so imeli partizani med vojno klavnico in intendantske prostore. Akademija se bo začela v nedeljo popoldne ob 15. uri. Člani Zveze borcev iz Toplic vabijo domačine in okoličane, da pridejo v Rožek!

Pridite na Prežek!

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Novo mesto vabi na gorjansko snidenje — na zbor Gorjanskega bataljona, ki bo v ponedeljek 4. julija ob 11. uri na Prežeku pri Orehovici.

Na sporedu je govor, koncert pevskega zbora PD Dušan Jereb in godbe JLA iz Novega mesta. Po slavnostnem delu ljudska zabava s prvovrstno postrežbo. — Iz Novega mesta bo vozil avtobus na Prežek od 9. do 12. ure dopoldne (z Glavnega trga), nazaj pa od 16. do 20. ure.

Borci Gorjanskega bataljona vas vabijo na prijazni Prežek!

★

Slovenost v Slapih pri Klevevžu

Krajevni odbor ZB NOV Šmarjeta bo priredil v počastitev dneva borcev večjo proslavo, ko bo v nedeljo odkril spomenik nad grobovi borcev in talcev, ki počivajo na pokopališču v Slapih pri Klevevžu. Spomenik bodo odkrili ob 11. uri dopoldne; sodelovali bodo recitatorji, godba JLA iz Novega mesta, šolska mladina in člani organizacij. Prireditelji vabijo na Slape vse preživele borce in aktiviste tega področja, kakor tudi prebivalce Šmarjete, Novega mesta in okolice.

Po odkritju bo proslava dneva borcev na Klevevžu; na voljo bo bogat srečolov, strelska tekmovanja z nagradami in pd. Vse je pripravljeno, da bo popoldan minil v prijetni družabnosti.

D.

Za 3. julij — DAN RUDARJEV — pošiljamo prisrčne pozdrave vsem tovarišem rudarjem, ki v našem okraju dan in noč spravljajo na površje zemlje njene zaklade in bogatijo gospodarsko moč Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja! Srečno, dragi tovariši rudarji!

Rošči vrh bodo obiskali stari znanci

Rošči vrh, mala vasica pri Maverlinu, bo 3. julija popoldne prizorišče prisrčnega srečanja starih znancev. Vaščane bodo ta dan obiskali številni preživeli partizanski kurirji. Ne samo tisti, katerim so vaščani Roščega vrha in okolice nudili v času NOB vso pomoč in z njimi sodelovali; prišli bodo tudi drugi, ki so delali med vojno v raznih predelih Slovenije, z njimi vred pa tudi veliko drugih ljudi.

Kot smo zvedeli, stari znanci ne bodo prišli praznih rok. Da bi se vsaj malo oddolžili vaščanom Roščega vrha, so zbrali denar, s katerim gradijo vaški vodnjak. Tega bodo 3. julija izročili svojemu namenu. Hkrati bodo bivši kurirji odkrili ploščo v spomin na kurirsko stanico TV-8, ki je bila v tej vasi.

Kurirska stanica TV-8 je bila ustanovljena decembra 1942. Ustanovil jo je dr. Marjan Dermastia-Urban. Za prvega komandanta stanice je bil imenovan Franc Košir-Pavle, ki je tudi speljal organizacijo kurirske službe na tej stanici. Prvi kurirji so bili Tonček Pezdirc, Stane Cuznar-Jure, Sporar in Bukovec.

Navzlic bližini močnih italijanskih postojank (v Črnomlju, na Otovcu in Koprivniku) je ta stanica uspešno opravljala kurirske dolžnosti. Zveze je imela s TV-15 in TV-9 ter z belokranjskim okrožjem. Zaradi konspiracije se je stanica večkrat selila iz ene v drugo zidanico, bila pa je tudi nekaj časa v skriti baraki v mladem gozdu nad Roščim vrhom. Okupator je ni nikoli odkril, čeprav so kurirji večkrat izvajali tudi vojaške akcije in čestokrat preprečili sovražne izpade v to področje. To je bilo možno zato, ker so vaščani sodelovali s partizani in jim nudili vso pomoč. Po italijanski kapitulaciji se je stanica preselila v Tušen dol, od tam na semiško postajo, pozneje pa v Črnomelj. Ker je bila v bližini vodstva Osvobodilne fronte in Glavnega štaba NOV in POS, je bilo njeno delo še posebno pomembno in odgovorno.

Vaščani Roščega vrha in okolice se že vesele bližnjega srečanja s starimi znanci, partizanskimi kurirji in z njihovimi tovariši iz vse Slovenije. To bo za vse velik praznik.

V nedeljo: prapor ZB na Ruperč vrhu

Krajevna organizacija Zveze borcev v Birčni vasi ne sodi zaman med zelo delavne, saj si vsa povojna leta prizadeva za vzgojo svojih članov in drugih ljudi. S pomočjo članov in ObLO Novo mesto je postavila lep spomenik, ki je kraju v čast in ponos, saj spominja na borbo NOV in pridobitve naše revolucije. — V nedeljo 3. julija pa bo organizacija razvila svoj prapor. Razvil ga bo ljudski poslanec in domačin Tone Pirc. Proslava bo na Ruperč vrhu ob 14. uri. K razvitju prapora vabi krajevni odbor ZB vse člane in prebivalstvo! Ugodne zveze z vlaki iz Novega mesta!

Predsednik Zveze borcev NOV Jugoslavije tovariš Aleksandar Ranković je v nedeljo, 19. junija dopoldne sprejel predstavnike ZB in ZVVI našega okraja. Prisrčno se je pomenil tudi z nekaterimi starši padlih partizanov in s starimi aktivisti našega okraja. Na sliki: partizanska mati in oče iz Bele krajine s tovarišem Rankovićem

SLOVENSKI GEOGRAFI V NOVEM MESTU

V nedeljo dopoldne se je v prostorih internata v Šmihelu začel seminar, ki sta ga za slovenske geografe sklicala Geografsko društvo Slovenije in Institut za geografijo pri SAZU. Zbrane geografe in goste — med njimi so bili tudi podpredsednik OLO Ludvik Golob, načelnik tajništva za gospodarstvo OLO Ivo Novšak, ravnatelj Dolenjskega muzeja prof. Janko Jarc in šef prosv. odseka ObLO Bogomil Lilija — je pozdravil univ. prof. dr. Svetozar Ilešič. Udeležence seminarja je nato pozdravil podpredsednik OLO Ludvik Golob, ki je zaželel geografom obilo uspehov in prijetno bivanje v našem okraju.

Prvi in drugi dan seminarja so imeli geografi strokovna predavanja o znanstveni in šolski geografiji, v torek so v skupinah opravljali terensko delo v Gaberju, na Mokrem polju, Trebelnem, Globodolu in v novomeški okolici, medtem ko so v sredo bili na strokovni ekskurziji v Beli krajini in na Kočevskem. Včeraj zvečer je bila v dijaškem domu v Šmihelu zakuska, ki jo je udeležencem seminarja priredil OLO. Danes bodo geografi obiskali Suho krajino, Trebnje, Mirensko dolino, Spodnje Posavje in se po dolini Krke vrnili v Novo mesto.

Jutri: 7. seja zbora proizvajalcev OLO

Predsednik OLO Niko Belopavlović je sklical za jutri, petek 1. julija, 7. sejo okrajnega zbora proizvajalcev, ki se bo začela ob 9. uri v sejni dvorani OLO. Dnevni red obsega 3 točke: 1. ekonomski ukrepi glede na stanje obratnih sredstev in nove devizne predpise ter razdelitev okrajnega investicijskega sklada v l. 1960; 2. izvršitev družbenega plana v prvih 5 mesecih leta 1960 ter realizacija investijske potrošnje po družbenem planu. Med točko »Razno« bodo odborniki razpravljali tudi o navodilih za šolanje strokovnega kadra v gospodarstvu v zvezi z vpisi v nekatere višje šole.

3. JULIJ - PRAZNIK SLOVENSKIH RUDARJEV

ING. BRANKO PETERNELJ

Ali poznate može s čeladami na glavah in svetilkami v rokah? Srečanje s temi ljudmi je pravo doživetje, saj so to ljudje posebnega kova. Njihove obraze in življenje oblikuje drugi svet — podzemlje.

Težko je razumeti življenje rudarja, njegovo govorico in navade ter njegovo junaško preziranje nevarnosti, ki jih krije v svojih nedrih muhava zemeljska notranjost. Rudarja samega in njegovega ustvarjanja ti ne more obrazložiti nobena knjiga in druga pisana beseda, ne morejo ti pojasniti ure in ure dolga pripovedovanja in številna predavanja, — vse pa lahko doumeš le, če se ojunačiš in spustiš v temo podzemlja ter si tod ogledaš rudarja pri opravljanju njegovega vsakdanjega dela.

Rudar mora kljubovati vsem elementarnim silam, ki se sproščajo pri načenjanju zemeljske skorje. Povsod v svetu se srečuje rudarstvo z različnimi neprilikami, vsak rudnik se bori s svojimi specifičnimi težkočami, ta z večjimi, drugi spet z manjšimi. Ponekod preti rudarjem nevarnost vdora vode, drugod vdora eksplozivnih ali dušljivih plinov, velike globine in sestav hribinskih naslag povzročajo visoke temperature, jamske pritiske in drugo.

Rudarjeva beseda je večkrat trdo izrečena — primerno delovnemu okolju in delovnim razmeram, — pri tem pa čuteča in polna medsebojnega razumevanja. Njegova poštena miselnost združi po potrebi nesproščene sile v udarno pest, ki je bila in je svojstvena našemu proletarcu. S svojo težko pestjo je slovenski rudar neizprosno obračunaval z orjunaši in žandarskimi bajoneti ter v osvobodilnem boju tolkel po glavah uničevalcev slovenskega življenja. Nikoli ni klonil in se je v borbi za priznanje osnovnih človečanskih pravic v skrajni sili poslužil upornih štrajkov in sabotažnih akcij ter segel celo po najtežji obliki delavskega boja — gladovni stavki.

In v spomin na borbo, revolucionarna dejanja in številne žrtve praznujejo slovenski rudarji 3. julij kot svoj praznik — DAN RUDARJEV. Tega dne leta 1934 so namreč zasavski rudarji začeli veliko gladovno stavko, ki se je iz žarišč v Trbovljah in Hrastniku razširila na vse slovenske rudnike.

Po osvoboditvi je pognala borba slovenskih rudarjev čvrste korenine v naporih za izgradnjo nove, socialistične domovine. Lahko so ponosni na dosežene uspehe, saj niso v borbi za čimvečjo proizvodnjo samo zadostili naši industriji in železnicam, ampak so ustvarili tudi nove ljudi in utrdili odnose med njimi. Današnji rudar je že prelomil s konservativnostjo, obračunal je z vsem starim. Zelo rad sprejema pridobitve sodobne tehnike, ki je že v precejšnji meri ublažila težino rudarskega dela.

Letos mineva deset let, odkar so tudi rudarji prevzeli v svoje roke upravljanje jam in obratov. V tem desetletju so na Dolenjskem in v Beli krajini delavski sveti senovškega, krmeljskega in kanižarskega premogovnika ter novomeškega »Kremena« utrdili sistem delavskega samoupravljanja ter v marsičem vplivali na gospodarski in družbeni razvoj prizadetih komun. Tako so kanižarski rudarji dvakrat povečali proizvodnjo, krmeljski rudarji pa so za 65 odstotkov dvignili jamsko in za 51 odstotkov rudniško storitev. Ugodno dviganje storilnosti se odraža tudi iz podatkov, da se je v zadnjih desetih letih povečala proizvodnja premoga za 13 odstotkov, stalež zaposlenih pa le za poldrugi odstotek. Rudarji — samoupravljavci izkoriščajo novejšo rudarsko tehniko za zboljšanje delovnih pogojev v jamah, za zboljšanje jamske klime, za ustvarjanje boljšega stropa in končno za zmanjšanje fizičnih naporov ročnega dela. Uvajanje dela po učinku je bila nenehna skrb organov delavskega samoupravljanja in so dosegli vsi trije že omenjeni premogovniki povprečno že nad 60 odstotkov vseh opravljenih dnin delavcev in uslužbencev po učinku, v Kanižarici pa celo 82 odstotkov. V letošnjem drugem polletju prehajajo naša rudarska podjetja na sistem nagrajevanja po ekonomskih enotah in tako uvajajo stimulativnejše odnose, kjer bo vsak rudar in rudnik kot celota neposredneje občutil vlaganje lastnih sil za uspehe podjetja.

Zgodovina razvoja in ustvarjanja je zelo pestra in plodna. V preteklosti so se izkazali za odlične borce v borbi za dosego svojih pravic, danes pa za dobre gospodarje in upravljalce svojih rudnikov.

Naj živi 3. julij — DAN SLOVENSKIH RUDARJEV, praznik njihovih borb in zmag!

Nezlomljiva sila svobodnih proizvajalcev in upravljavcev

»... Socialistični družbeni odnosi, katerih podlaga je delavsko samoupravljanje, so naša poglavitna pridobitev v minulem obdobju. Delavsko in družbeno upravljanje je tista sila, ki čedalje bolj utrjuje in nadalje razvija bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije, skovano v narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji. Delavsko in družbeno samoupravljanje daje naši socialistični družbi moč in monolitnost . . .«

Iz poslanice predsednika Tita ob desetletnici delavskega samoupravljanja.

Izlet na prireditve izseljenskega tedna

Letošnji izseljenski teden se bo začel 4. julija na tradicionalnem ameriškem pikniku v Polhovem Gradcu. Od tam se bodo izletniki vrnili v Ljubljano, nato pa jih bodo avtobusi odpeljali na Reko in v Opatijo. Iz Opatije jih bo popeljala ladja po Jadranu v Split in Dubrovnik, od koder jih bo poneslo letalo v Beograd. Iz glavnega mesta republike bodo nadaljevali pot z avtobusi v Subotico in letovišče Palič na prireditve izseljenskega tedna. Vračali se bodo preko Novega Sada v Beograd, nato z letalom v Zagreb, od tam pa z avtobusi v Ljubljano.

Potovanje bo trajalo 8 dni, ki bodo za udeležence polni prijetnih, nepozabnih doživetij! Bralce našega tednika naprošamo, da obveste o gornjem izletu rojake, ki so pri njih na oddihu!

PET NOVIH VIŠJIH ŠOL

V preteklem tednu je Ljudska skupščina Slovenije sprejela med drugim tudi zakon o preosnovanju nekaterih fakultet univerze v Ljubljani, zakon o ustanovitvi visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani in zakon o višji pomorski šoli v Piranu. Maribor bo v smislu novo sprejetih zakonov dobil že to jesen tri nove višje šole: stomatološko (zobozdravstveno), agronomsko in pravno. Nove višje šole nam bodo dale nujno potrebne strokovne kadre, pomenijo pa tudi nadaljnjo dekoncentracijo višjega, visokega in univerzitetnega študija, ki je bil doslej osredotočen v Ljubljani.

VREME

ZA ČAS OD 30. JUNIJA DO 10. JULIJA:

Prevladovalo bo lepo vreme. Pomembnejše, toda kratkotrajne nevihtne padavine se pričakujejo okrog 30. junija in zlasti okrog 5. julija. — Do 5. julija bo zelo vroče, po 5. juliju pa hladneje.

Naši spomeniki iz NOB

Ko človek razmišlja o zgodovini naše narodnoosvobodilne borbe, ko obiskuje kraje, katere je v raznih oblikah zajela borba za osvoboditev izpod krvave pete podivjanega fašističnega okupatorja, potem ugotovi, da ni kraja, ki ga ne bi bilo potrebno na ta ali oni način obeležiti in dogodke, ki so se tam dogajali, rešiti pred pozabo in s tem ohraniti poznejšim rodovom spomin na velike čase naše nedavne zgodovine.

S tem namenom tudi postavljamo spomenike padlim borcem in obeležujemo mesta, kjer so se odigravale pomembnejše zmage nad sovražnikom naše domovine, mesta, kjer so v času narodnoosvobodilne borbe bili naši politični, oblastveni in vojaški forumi, ki so tako uspešno vodili narodnoosvobodilni boj in ga privedli do končne zmage.

Veliko je takih spomenikov, obeleženja so številna in vendar jih je še premalo, če upoštevamo, da je bila naša domovina eno samo bojišče. Ta borba je bila kruta in je zahtevala od naših ljudi veliko materialnih in človeških žrtev. Okupator je požigal, ropal in uničeval že tako borno narodovo premoženje. Veliko je bilo popolnoma požganih vasi oziroma krajev, ki jih je okupator požgal v onemoglem besu v bojih proti NOV, ki se je kot narodna vojska borila za našo pravično stvar.

Po osvoboditvi so naši delovni ljudje krepko prijeli za delo, obnovili svoje vasi in zacelili rane naše borbe. S tem pa so v mnogih primerih hkrati zabrisali sledove okupatorjevega divjaštva po naši zemlji. Res je, da bo zanamce na to spominjala pisana zgodovina in razni spomeniki, vendar menim, da bi bilo ob ob vsem tem vredno ohraniti ostanke vsaj nekaterih požganih vasi, ki po vojni niso naseljene, in sicer zato, da bi poleg pisane zgodovine pričale poznejšim rodovom o tem, kaj je okupator nameraval napraviti z našimi narodi in kaka sredstva je uporabljal, ko je hotel pritisniti ob tla naše boreče se ljudstvo.

Ko človek, ki je sam doživljal našo revolucijo, hodi po teh krajih in gleda te ruševine, takoj začuti, da mu, čeprav neme, razpadajoče in zaraščene, tako živo budijo spomin in ga prenesejo nazaj v tiste čase, ko se je narod golorok uprl okupatorju in vsej temni reakciji takratne dobe in pri tem ni pomišljal na žrtve, ki jih je upor terjal od njega. Človek ob tej ugotovitvi nehote zaključi, da bodo toliko bolj taki vtisi potrebni poznejšim rodovom, ki nam bodo hvaležni, če jim tudi te vrste spomenikov ohranimo kot spomin na naš veliki čas.

Zato je potrebno to čim prej rešiti, kajti ostanke teh vasi bo kmalu zabrisal zob časa in čestokrat nepremišljen poseg ljudi samih, ki v mnogih primerih največkrat nevede rušijo te spomenike in s tem dragocene priče najsvetlejše strani naše zgodovine.

V zvezi s temi ugotovitvami in dejstvi mislim, da bi morale naše politične organizacije, oblastni organi, zlasti pa muzeji le-te ostanke zaščititi in z minimalnimi sredstvi zavarovati pred nadaljnjim propadanjem, da bi se s tem ohranile poznim rodovom kot jasen in otipljiv dokaz, ki bo nazorno pričal o naši revoluciji, o početju fašizma in s tem dopolnjeval našo pisano zgodovino.

Hkrati bi ti kraji že sedaj, zlasti pa v bodočem razvoju veliko pomenili v turističnem in tujsko prometnem smislu iz širšega vidika.

Te misli sem napisal z namenom, da opozorim na vprašanje, ki ga je treba premotriti in najti izhod za pravilno rešitev in sicer zato, da bi čim prej rešili, kar se rešiti da. Menim, da bi bilo prav, če bi o tem spregovorile tudi organizacije Zveze borcev, ki so dolžne o teh in podobnih vprašanjih voditi skrb in dati tudi svoje mnenje.

Janez ŽUNIČ

Lep poklic za dekleta

Z novo šolsko reformo je bil uveden v šole učni predmet gospodinjstvo. Vzgaja naj učence v varčevanju z denarjem, materialom, s časom in energijo, privzgoji naj jim delovne navade, ljubezen do dela in jim da osnove o pravilni in zdravi prehrani.

Za proučevanje gospodinjstva pa je žal po naših šolah še občutno premalo strokovnih moči. Za usposabljanje predmetnih učiteljic deluje le ena višja gospodinjska šola in sicer v Grobljah pri Domžalah. Absolventke učiteljišč ali drugih srednjih šol se lahko v to šolo vpišejo. Delovnih mest je dovolj na razpolago, saj si upraviteljstva šol močno prizadevajo, da bi dobila strokovne moči za pouk gospodinjstva.

Okrajni ljudski odbor je pred nedavnim razpisal dve štipendiji za to šolo, vendar se na razpis doslej ni javila nobena kandidatka — znak, da so naše žene in dekleta še vse premalo seznanjene s tem poklicem.

Že prvo leto so preorani steljniki v Dragatušu dali izredno lepo rž, ki obeta obilen pridelek, saj ji ni najti primere niti na najboljših njivah v okolici. Na sliki: ing. Golobova si ogleduje rž sorte »tetraploidna pšatska« na 12 ha veliki parceli (Foto: Jože Škof)

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Pogajanja v Parizu

Te dni se mudi v Parizu Ahmed Boumendjel, predstavnik začasne alžirske vlade, ki naj bi pripravil vse, kar je potrebno v zvezi s potovanjem zastopnikov alžirske osvobodilne fronte v Pariz na pogajanja o prenehanju sovražnosti in dokončni ureditvi alžirskega problema.

Sedanja, predhodna pogajanja so rezultat govora, ki ga je imel predsednik de Gaulle, ki je povabil zastopnike FLN v Pariz. De Gaulle je med drugim zagotovil, da bo v primeru sporazuma o prekinitvi sovražnosti v Alžiriji izveden referendum, na katerem naj bi se vsi prebivalci Alžirije, ne glede na politično opredeljenost, lahko odločili o prihodnosti svoje dežele, na izbiro pa bi imeli troje: da ostanejo del Francije, da postanejo samostojni v okviru francoske skupnosti ali pa da se popolnoma osamosvojijo.

Ponudba je bila ugodno sprejeta, tako v krogih alžirskega osvobodilnega gibanja (sicer njegov zastopnik ne bi bil v Parizu) kot pri večini francoskega prebivalstva. Vendar ne bi imelo smisla zmanjševati težave, ki jih bo potrebno še premagati. Prva težava, ki se utegne pojaviti že na preliminarnih pogajanjih, je, da Alžirci niso nikakor pripravljeni razpravljati samo o prekinitvi sovražnosti, ampak da hočejo imeti tudi določena zagotovila o politični ureditvi alžirskega problema. Alžirci imajo s Francijo mnogo preslabe izkušnje, da bi verjeli na besedo. Med drugim poročajo, da bodo Alžirci zahtevali, naj bi bile enote osvobodilne armade enakopravne s francoskimi četami pri nadzorovanju referenduma.

Ni težko verjeti, da si de Gaulle iskreno želi rešiti alžirsko vprašanje; treba se je spomniti le na realistično politiko Francije glede ostalih posesti v Afriki, ki druga za drugo postajajo neodvisna — politiko, ki se je uveljavila šele zadnje leto. Toda de Gaulle prav tako ve, o tem ni dvoma, da je alžirsko vprašanje mogoče urediti le s pogajanji z zastopniki začasne alžirske vlade — kljub poskusom, da bi v Alžirijo ustvarili še nekakšne zastopnike arabskega prebivalstva, ki bi bili Franciji bolj naklonjeni. Rešitev za alžirsko vprašanje lahko nudi le kompromis med njim in Ferhatom Abasom. Če želi ohraniti stike med Alžirijo in Francijo, potem je nujno predložiti alžirskemu prebivalstvu kompromisno resolucijo, ki bo sprejemljiva za veliko večino alžirskega prebivalstva; tako, kot je sedaj, bi pač Alžirci glasovali za neodvisnost, Francozi pa za združitev s Francijo; takšen referendum bi nazadnje lahko izvedli že sedaj.

Lahko rečemo, da terjajo prav politične koristi Francije razgovore s FLN, ki je po neizprosni logiki po pravici trdno prepričana, da bo prej ali slej zmagala. Kljub temu pa se v Parizu širijo vesti, da je Francija pripravljena govoriti le o pogojih za položitev orožja, kar pa FLN nikakor ne more sprejeti. Govori se celo, da de Gaulle ne bo sprejel zastopnikov alžirske začasne vlade pred premirjem. Razlaga za te govorice, ki že vnaprej ogrožajo razgovore, tiči v političnih odnosih v sami Franciji. Pravi spor je med Francozi, ki želijo mir v Alžiriji in Francozi, ki hočejo za vsako ceno obdržati Alžirijo. Prvi so v večini, drugi pa imajo podporo armade. Opazovalci so mnenja, da skuša de Gaulle z diplomatskim nastopanjem preprečiti takojšen upor desnice v Franciji in ultranacionalistov v Alžiriji.

To, da vlada med desničarskimi krogi sorazmeren mir, ne sme nikogar zapeljati k napačnemu sklepu. Narobe, ekstremisti pridno organizirajo »Alžirsko nacionalno fronto« in če trenutno mirujejo, je to zato, ker so prepričani, da se bodo pogajanja v Parizu končala z neuspehom.

Prav tako pa je tudi res, da uživa de Gaulle podporo velike večine francoskih državljanov. Pred nekaj dnevi se se celo sicer sprte francoske sindikalne organizacije — katoliške, socialistične in komunistične — izjemoma sporazumele, ter objavile skupno deklaracijo, s katero so izrazile polno podporo de Gaullovim prizadevanjem za rešitev alžirskega vprašanja. Menijo, da je deklaracija v precejšnji meri prispevala k izenačenju sil, ki stojijo za eno in za drugo koncepcijo.

Po splošnem mnenju se bodo desni ekstremisti uklonili prevladujočemu javnemu mnenju, kolikor bi se pogajanja uspešno končala, kot tudi ni nobenega znaka, da bi se upirali Abasovim prizadevanjem levi ekstremisti v okviru FLN. Kolikor je to res, potem ni izključeno, da bi se na pogajanjih vsaj delno sporazumeli. Popoln sporazum je težko pričakovati že zaradi slabih izkušenj — čeprav je malo ljudi, ki ga ne bi iz vsega srca pozdravili. Vendar je upati, da tudi v primeru neuspeha ne bo ne ena ne druga stran za seboj zaprla vrat, ampak da se bodo stiki nadaljevali: dejstvo je, da je nemogoče rešiti alžirsko vprašanje z orožjem, ter da torej ostanejo na razpolago le še pogajanja. Razgovori v Parizu dokazujejo, da se odločujoči faktorji obeh strani tega zavedajo; to pa pomeni velik korak naprej.

A. F.

Novi člani svetov OLO

Na zadnji skupni seji obeh zborov OLO so v preteklem tednu odborniki izvolili nove člane 13 okrajnih svetov in njihove predsednike. Izvoljeni so bili:

Svet za notranje zadeve: Bambič Vinko — Novo mesto, Knez Ciril — Tržišče, Šepetavec Ferdo — Bizeljsko, Radej Franc — Videm-Krško, Zemljan Marija — Novo mesto, Maraž Franc — Trebnje, Pacek Jože — Sevnica, Šmid Julij — Novo mesto, dr. Hibšer Franc — Novo mesto.

Svet za občo upravo: Šušteršič Zvonko — Novo mesto — predsednik, Jerič Jože — Mokronog, Bergant Stane — Videm-Krško, Černec Alojz — Brežice, Požar Silvo — Novo mesto, Vrviščar Franci — Metlika, Simič Marjan — Novo mesto, Kržan Slavko — Dvor, Dular Jelka — Novo mesto.

Svet za družbeni plan in finance: Pirc Anton, Novo mesto — predsednik, Gosenca Jože — Dvor, Trampuž Vlado — Videm-Krško, Motore Alojz — Sevnica, Kebe Ludvik — Novo mesto, ing. Cepon Slavica — Novo mesto, mr. ph. Slapar Marta — Novo mesto, Goluh Stane — Senovo, Kambič Miro — Brežice, Štefanič Gusti — Novo mesto, Padovan Jože — Novo mesto, Krhin Alojz — Mirna, Držaj Matija — Črnomelj.

Svet za industrijo in obrt: Knez Jože, Novo mesto — predsednik; ing. Peternelj Branko — Kanižarica, Likar Leon — Senovo, Požar Janez — Novo mesto, Gorenc Silvo — Brežice, Dular Roman — Krško, Gošnik Miro — Sevnica, Luzar Jože — Novo mesto, ing. Kelner Franjo — Novo mesto, Vrtačnik Anton — Metlika, Križanec Niko — Novo mesto, ing. Prus Nevenka — Novo mesto, Mramor Viktor — Mokronog.

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo: ing. Bračika Milan, Novo mesto — predsednik; Ivanc Franc — Leskovec, Vendel Ficko — Sevnica, ing. Dvoršak Rado — Črnomelj, Pajnič Alojz — Novo mesto, ing. Voljč Branko — Dob, ing. Vrgovec Ludvik — Novo mesto, dr. Vrečar Karel — Senovo, ing. Mežan Janez — Brežice, ing. Kalinovič Rade — Novo mesto, ing. Darovec Fanika — Novo mesto, dr. Trenz Alfred — Novo mesto, ing. Jejovac Vladimir — Novo mesto.

Svet za blagovni promet, gostinstvo in turizem: Unetič Jože, Novo mesto — predsednik; Motore Alojz — Sevnica, Kobe Franc — Metlika, Počrvina Tone — Novo mesto, Lampret Jože — Novo mesto, Potočnik Marjanca — Novo mesto, Lenart Mirko — Novo mesto, Žagar Jože — Črnomelj, Preskar Stane — Krško, Babič Maks — Krško, Leber Mitja — Brežice.

Svet za urbanizem, stanovanjske in komunalne zadeve: Košir Franc, Črnomelj — predsednik; Nunčič Stane — Videm-Krško, Miklič Janez — Trebnje, ing.. arch. Valentinčič Špela — Novo mesto, Hvale Franc — Brežice, Zupanc Franci — Novo mesto, Sotler Roman — Senovo, Češarek Milka — Novo mesta, ing. Danica Belopavlovič — Novo mesto.

Svet za delo: Dolenc Luka, Novo mesto — predsednik; Kukovičič Stanko — Krško, Strukelj Slavko — Sevnica, Jelenič Polde — Črnomelj, Jug Robert — Novo mesto, Ferjančič Slavo — Novo mesto, ing. Bole Tone — Črnomelj, Štuln Stane — Novo mesto, Orlič Danica — Metlika.

Svet za prosveto: Lavrič Janez, Novo mesto — predsednik; Cebular Andrej — Videm-Krško, Pušnik Franc — Senovo, Bogovčič Stefan — Novo mest, Pirc Rezi — Videm-Krško, Plut Ciril — Novo mesto, ing. Ivanetič Peter — Novo mesto, Slak Francka — Novo mesto, dr. Petric Alojzija — Novo mesto, Dokl Slavko — Novo mesto, Čudovan Jožа — Novo mesto, Kastelic Lojze — Novo mesto. Po svojem položaju je član sveta tudi direktor Okrajnega padagoškega zavoda. Ko bo le-ta imenovan, postane hkrati tudi član sveta. Štiri mesta v svet izvolijo delegati občinskih svetov za prosveto.

Svet za kulturo: prof. Skaler Stanko, Brežice — predsednik; Žunič Janez — Črnomelj, Kukovičič Jože — Videm-Krško, Gošnik Tone — Novo mesto, Smrekar Lado — Kostanjevica, Gartnar Janez — Trebnje, prof. Jarc Janko — Novo mesto, prof. Dular Jože — Metlika, Šali Severin — Novo mesto, Komelj Bogo — Novo mesto, Guček Zinka — Senovo, Bogovič Jože — Sevnica, Glonar Mara — Novo mesto.

Svet za telesno vzgojo: Skrt Srečko, Novo mesto — predsednik; Lavrič Jože — Novo mesto, Senčar Vlado — Krmelj, Serini Alojz — Straža, prof Počkaj Mira — Črnomelj, Colarič Milan — Novo mesto, Pavlin Jožica — Novo mesto, Subotič Vojo — Novo mesto, prof. Likavec Ivo — Metlika.

Svet za socialno varstvo: Rajič Anica, Novo mesto — predsednica; Hočevar Hermina — Mokronog, Šterban Karel — Senovo, Knez Jože — Krmelj, Šali Milica — Novo mesto, Žugelj Martin — Novo mesto, Fabjan Darinka — Črnomelj, Štok Jože — Novo mesto, Strukelj Zdravko — Novo mesto.

Svet za zdravstvo: dr. Smrečnik Ivo, Novo mesto — predsednik; mr. ph. Jug Gojko — Metlika, Počrvina Miha — Novo mesto, ing. Zobec Ivo — Novo mesto, Palčič Nada — Novo mesto, Požar Rudi — Brežice, dr. Mlakar Milan — Videm-Krško, dr. Šavelj Tone — Novo mesto, Kambič Miro — Brežice mr. ph. Dujec Milan — Črnomelj, dr. Furlan Suzana — Novo mesto, Lipovšek Franc — Sevnica, Jakopin Milka — Mirna.

Razen tega so odborniki OLO izvolili na tej seji še nove člane odborniških komisij okrajnega zbora in okr. zbora proizvajalcev, nove člane komisij za prošnje in pritožbe, za volitve in imenovanja, za kršitve dolžnosti sodnika za prekrške, za davčne prošnje in pritožbe, za nove člane kadrovske komisije, komisije za nagrajevanje uslužbencev OLO, komisije za uslužb. vprašanja OLO, komisije za odlikovanja, komisije za narodno obrambo, za reševanje agrarnih zadev, za revizijo idejnih in glavnih projektov, za revizijo investicij, programov, novo disciplinsko sodišče, člane komisije za nacionalizacijo, komisije za zboljšanje dela in sistemizacijo delovnih mest v upravnih organih OLO, komisije za upokojevanje borcev NOV, komisije za zadeve borcev NOV, komisije za kooordiniranje odkupov kmetij. pridelkov, komisije za nadzor pri uveljavljanju predpisov s področja prometa s kmet. pridelki, izvoljen je bil nov upravni odbor Uradnega vestnika OLO, UO Servisa prevoznih storitev, UO posredovalnice za delo, UO podružnice NB in KB Novo mesto, UO sklada za gospodarske kadre, UO okr. cestnega sklada, UO gasilskega sklada, UO gozdnega sklada in UO kmetijskega sklada.

Imena članov vseh komisij bo objavil Uradni vestnik OLO.

Pozdravi iz Beograda

Vse bralce Dolenjskega lista, kakor tudi starše in sorodnike, iskreno pozdravljajo **Vili Godnjavec, Franci Strajnar in Martin Žužek**, vojaki iz Beograda Krajevnim organizacijam ZB iskrene čestitke za njihov praznik! Čestitkam se pridružuje tudi **Jože Volf**, vojak iz Beograda.

Razpis štipendij Splošne bolnišnice v Novem mestu

Razpisna komisija Splošne bolnišnice v Novem mestu razpisuje naslednje število štipendij v navedenih šolah:

4 v višji šoli za fizioterapevte;
4 v šoli za medicinske sestre;
3 v šoli za sanitarne tehnike — oddelek za medicinske laborante;
2 v srednje medicinski šoli, oddelek za ginek.-porodniško smer;
5 v šoli za zdravstvene delavce, oddelek za otroško zdravstvo;
5 v šoli za bolničarje;
1 v ekonomski šoli.

Višina štipendije se določi pogodbeno v okviru predpisov in pravilnika o štipendijah bolnišnice v višini do 8.000 dinarjev. Štipendija se daje za ves čas rednega šolanja.

Pogoj za dodelitev štipendije je sprejem v določeno strokovno šolo. Pri dodelitvi štipendije imajo prednost kandidati iz novomeškega okraja in okolice ter oni, ki jih priporočajo organizacije ZK, ZB NOV, LMS ali SZDL.

Interesenti naj vložе kolkovane prošnje s priporočili na upravo bolnišnice do 15. julija 1960.

Bankovci po 50 dinarjev — do 1. oktobra!

BEOGRAD. — Narodna banka bo od 1. julija do 30. septembra letos vzela iz obtoka bankovce po 50 dinarjev, ki so označeni z datumom 1. maj 1956. S 1. oktobrom letošnjega leta bo prenehala njihova veljava. V nadaljnjih treh mesecih do vključno 31. decembra 1960 bo Narodna banka naknadno zamenjala te bankovce, čeprav ne bodo več uporabni.

RAZPIS

Okrajni zavod za izobraževanje odraslih v Novem mestu razpisuje vpis v I. letnik TEHNIČNE ŠOLE — ODDELEK ZA ODRASLE za sledeče stroke: strojno, elektro in lesno stroko ter v šestmesečni tečaj za tehnične risarje.

Kandidati za tehnično šolo morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. Biti morajo zaposleni v stroki z najmanj dveletno prakso kot kvalificirani delavci.
2. Imeti morajo potrebno šolsko izobrazbo (dovršena osemrazredna osnovna šola ali odgovarjajoča strokovna šola).

Za sprejem v tečaj za tehnične risarje pa je potrebno:

1. dovršena osemrazredna osnovna šola,
2. zaposlitev na odgovarjajočem delovnem mestu.

Rok za vlaganje prošenj je 15. julij 1960. Prošnje morajo biti kolkovane s 50 din.

V kolikor bo dovolj prijavljenih kandidatov za posamezne odseke in tečaj, bo dokončni vpis 3. septembra 1960 ob 8. uri v prostorih zavoda v Novem mestu, Ulica talcev (nova vajenska šola — II. nadstropje).

15 let zapora za uboj

V ponedeljek 27 junija je bila na Okrožnem sodišču v Novem mestu glavna obravnava proti Karlu Roštoharju iz Radeža, p. Loka pri Zidanem mostu. Obtoženi je dne 6. marca 1960 ubil Angelo Mordavs, s katero je imel razmerje. Sodišče ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na 15 let zapora. Več o tem bomo poročali v prihodnji številki.

Kratke IZ RAZNIH STRANI

Beograd — V Beogradu so se začeli razgovori med predstavniki italijanskega parlamenta, ki so na obisku v Jugoslaviji in zastopniki Zvezne ljudske skupščine. Italijansko delegacijo vodi poslanec Salvatore Aldisio.

Nizozemski zunanji minister Joseph Luns je po šestdnevnem obisku odpotoval.

Iz Beograda je odpotovala jugoslovanska delegacija, ki bo zastopala našo državo na razglasitvi neodvisnosti Konga. Delegacijo vodi Velimir Stojnić. Druga delegacija, pod vodstvom dr. Marijana Brecija, pa je odpotovala v Gano, kjer bo prisostvovala razglasitvi republike.

V četrtek prispe na uradni obisk v Jugoslavijo grški ministrski predsednik Konstantin Karamanlis.

Ženeva — Na seji paritetnega odbora desetih za razorožitev je sovjetski delegat Zorin dejal, da njegova delegacija ne bo več sodelovala pri delu odbora, ker zahodne države onemogočajo sicherni napredek. Podobne izjave so dali tudi zastopniki ostalih vzhodnih držav. S tem se je delo odbora končalo. V tem smislu je poslal predsednikom vlad zahodnih držav posebno poslanico tudi premier Hruščev. Po sovjetskem predlogu naj bi se razgovori nadaljevali v okviru OZN.

Caracas — Predsednik Venezuele Romulo Betancourt je bil težje ranjen v atentu z bombo. Atentatorji so pognali v zrak parkiran avtomobil v trenutku, ko se je mimo njega peljal avtomobil v katerem je bil Betancourt. V atentatu sta bila mrtva dva predsednikova spremljevalca, šest ljudi pa je bilo ranjenih. Notranji minister Dubuc je po atentatu izjavil, da so ga izvedli pristaši izgnanega diktatorja Jimeneza.

Tananarive — V glavnem mestu Madagaskarja so razglasili neodvisnost republike, ki pa bo ostala v okviru Francosko-afriške skupnosti. Predsednik republike je Ciranana, državni sekretar pa Jean Foyer.

Seul — Južnokorejska vlada je sporočila, da bodo splošne volitve v novi parlament 29. julija.

AVTOOBNOVA
MARIBOR
Mlinska 13 — tel. 28-65
● Remont motornih vozil
● strojna obdelava
● servisna služba proizvodnja
in servis akumulatorjev.

Kolektiv Trgovskega podjetja
»POVRTNINA«
MARIBOR
čestita za 4. JULIJ VSEM BORCEM.
Priporočamo se za nakup naših artiklov!

Izvršujemo vsa stavbno in strojno ključavničarska dela ter varimo vse kovine! Za naročila se priporočamo!
OBRTNO KLJUČAVNIČARSTVO IN VARJENJE
MARIBOR
Strossmayerjeva ulica 3

KOLEKTIV
gostinskega podjetja
HOTEL »ZAMORC«
MARIBOR
GOSPOSKA ULICA 30
z restavracijami KOPER, UNION ter gostilnami »Kobanc«, Kamnica in bifejem »Železničar«
čestita za DAN BORCA!

MARIBORSKA LIVARNA MARIBOR
proizvaja:
1. Vlečene proizvode bakrenih zlitin (vlečena medenina in varilna žica).
2. Odlitke zlitin barvnih kovin: a) v pesek, b) v kokile, c) maske.
3. Tisnjence zlitin barvnih kovin: a) brizgani in tisnjeni liv, b) kovance.
4. Bloke barvnih kovin: a) Ms bloke, b) bron bloke, c) bloke Al zlitin, č) bloke Zn zlitin, d) bloke iz bele kovine.
5. Armature: a) vodovodne, b) parne, c) sanitarne.
6. Gradbeno okovje: a) za vrata, b) za okna.
7. Kopalne peči: a) navadne, b) kombinirane.
8. Industrijske cevi: a) gibljive iz Fe in Ms, b) gibljive za sejalne stroje, c) gibljive cevi za tahometre, č) gibljive tekalemit cevi, d) cevi za prednapeti beton.

MARIBORSKA TEKSTILNA TOVARNA
MARIBOR
● predilnice — tkalnice
● barvarne — tiskarna
● apreture
proizvaja: bombažno prejo, sukance za šivanje in vezenje, hlačevino, bombažne in umetno-svilene podloge, klote, flanele za srajce in pižame, tiskanine iz bombaža in stanične volne, blago za zavese ter vse vrste popelinov in cefirjev.

Gospodinje! Preizkusite »SANA« proizvode: vanilin sladkor, pecilni prašek ter pudinge vseh okusov! Za kvaliteto proizvodov jamčimo!
»SANA«
tovarna čokolade, bonbonov, keksov in pecilnih praškov
HOČE

Grosistično trgovsko podjetje
»UNIVERZAL« Maribor
nudi vse galanterijsko in manufakturno blago po najnižjih konkurenčnih cenah! Priporoča se kolektiv!

Soboslikarsko in pleskarsko podjetje
»SLIKAR«
MARIBOR, Prešernova 26
priporoča svoje cenene usluge!

TRGOVSKO PODJETJE
DOM V MARIBORU
vam nudi
v svojih poslovalnicah veliko izbiro vsakovrstnega blaga po najnižjih cenah!

»AVTOMATERIAL«
trgovsko podjetje na veliko in malo
MARIBOR
Partizanska cesta 25
nudi cenjenim potrošnikom vse vrste domačih in uvoženih motornih vozil in dvokoles, v specializiranih prodajalnah pa nadomestne dele, avtogume in ves ostali električni in avtomobilski potrošni material. Za cenjena naročila se priporočamo!

Pozdrav vsem borcem za 4. JULIJ
MESTNA LEKARNA MARIBOR

★ DAN BORCA
ISKRENO POZDRAVLJA KOLEKTIV
SEMENARNE LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 5

TOVARNA ČEVLJEV
MARIBOR
KLAVNIŠKA ULICA 5
Specialna izdelava ženske galanterijske obutve! Najnovejši modeli! — Cene konkurenčne!
Čestitamo vsem kolektivom za dan borca!

Razpisna komisija pri
ZDRAVSTVENEM DOMU ČRNA NA KOROŠKEM
razpisuje
MESTO ZDRAVNIKA — ŠEFA
Splošne ambulante v Črni na Koroškem
Pogoj: zdravnik z opravljenim stažem. Osnovna in položajna plača po uredbi in pravilniku o plačah ZD. Posebni dodatek na kraj. Možnost honorarne zaposlitve. Na razpolago je takoj vseljivo tri in polsobno komfortno stanovanje.

Praznik upravljavcev v Vidmu-Krškem

Nad 2500 ljudi na proslavi desetletnice delavskih svetov

»Da bi nas bilo toliko zbranih, kaj takega še ne pomnimo!« — -tako so se pomenkovali v nedeljo popoldne delovni ljudje v Vidmu-Krškem, ki so se zbrali na pomembno slavje: na 10-letnico delavskega upravljanja. In res je bil to praznik, kakršnega mesto ob Savi že dolgo ni imelo.

Priprave so tekle že več mesecev. Občinski sindikalni svet je skupaj z občinskim odborom SZDL, občinskim komitejem ZKS in z ObLO imenoval pripravljalni odbor, ki ga je vodil predsednik ObLO Stane Nunčič. Sindikalne podružnice so bile pobudniki za svečane seje delavskih svetov, po kolektivih so imeli medtem vrsto proslav, za sobotno in nedeljsko proslavo pa je društvo prijateljev mladine poskrbelo za okrasitev, prehrano in pijačo (izkupiček bodo porabili za otroške kolonije in za novoletno jelko). Pevski zbor se je naučil več novih pesmi, mladinci so pripravili recitacije, godba iz Celuloze pa je spremljala mladinski pevski zbor in sama nastopila.

Praznovati so začeli že v soboto zvečer, vendar zaradi dežja niso mogli prirediti ognjemeta. V nedeljo popoldne so se začele zbirati kolone delavcev in uslužbencev na prostoru ob desnem bregu Save. Z zastavami in sindikalnimi prapori so prikorakali kolektivi na zbirni prostor, godba Celuloze je veselo igrala, zbrala pa se je tudi množica domačinov. Pripravili so nad 1800 sedežev, a jih je bilo premalo. Veliko ljudi je moralo stati ali pa so posedli v travo. Zbralo se je nad 2500 odraslih.

Salvje je začel s krajšim nagovorom predsednik obč. sindikalnega sveta Stane Preskar, za njim pa je govoril o desetletnici upravljanja v FLRJ predsednik ObLO Stane Nunčič. Udeležence slavja je nato pozdravil sekretar obč. komiteja ZKS Milan Ravbar. Tovariš Matjan je sprotj pojasnjeval kot napovedovalec glasbene in druge točke sporeda.

Po svečanosti je bila prijetna pogostitev; oskrbeli so jo delovni kolektivi sami, ko so postregli udeležencem brezplačno z jedačo in pijačo. V prijetnem razpoloženju je tekla beseda in povsod se je poznalo, da so delavci in uslužbenci nad vse zadovoljni s tako lepo uspelo proslavo in množično udeležbo. Zborovanje je dalo veliko novih vzpodbud, desetletnica samoupravljanja pa je bila dostojno počaščena. Organi upravljanja in kolektivi zaslužijo za uspelo prireditev vso pohvalo!

Slavnosti so se med drugim udeležili tudi predsednik ObLO Senovo Karel Šterban, sekretar okr. odbora SZDL Roman Ogrin in predsednik OSS Ludvik Kebe.

Nad tisoč mladih udeležencev 7. zleta je bilo deležnih 17. junija še posebne sreče: na priključku avtomobilske ceste pri Karteljevem so videli in toplo pozdravili velika državnika sodobnega sveta: maršala Tita in njegovega gosta, predsednika ZAR Naserja. Visoke goste je pozdravilo tudi precej domačinov vzdolž nove ceste

Proslava desetletnice delavskega samoupravljanja v Sevnici

V soboto zvečer so dvorano gasilskega doma v Sevnici napolnili delavci sevniških kolektivov. Zbrali so se na osrednjo občinsko proslavo v počastitev 10. obletnice samoupravljanja.

V nabito polni dvorani smo razen članov kolektivov videli tudi predsednika Okrajnega sindikalnega sveta Ludvika Kebeta, predstavnike občinskih političnih vodstev in — na žalost — le redke direktorje gospodarskih organizacij.

Za uvod je govoril eden prvih upravljavcev v Sevnici, tovariš Tone Klakučar o pomenu praznika delavskega razreda Jugoslavije ter na kratko očrtal prehojeno pot in porast gospodarstva, odkar držijo vajeti delavci — upravljavci sami v svojih rokah. Sledil je pester kulturni program s petjem, z recitacijami in s kvintetom. Burno pozdravljeni od prisotnih so nato najzaslužnejši člani kolektivov, ki že dolga leta delajo v organih samoupravljanja, dobili skromna priznanja v obliki knjižnih nagrad. Takih nagrajencev je bilo okoli 40. Po proslavi se je razvil vesel in sproščen družabni večer.

Osrednji občinski proslavi bodo po kolektivih sledile še samostojne proslave, slavnostne seje DS in zborovanja kolektivov.

Mariborska plinarna
Plinarniška št. 9
proizvaja plin, koks in katran. Čestitamo vsem kolektivom za 4. JULIJ!

GOSTINSKO PODJETJE
»NOVI SVET«
MARIBOR
Jurčičeva 7
čestita za DAN BORCA!

OBRTNO PODJETJE
»KAROSERIST«
MARIBOR
čestita za praznik borca 4. JULIJ!

GOSTINSKO PODJETJE
»NOVA GORICA«
MARIBOR
TRŽAŠKA 89
z vsemi svojimi obrati se priporoča cenjenim gostom za obisk. Točimo pristna štajerska vina! Za 4. julij želimo vsem delovnim ljudem obilo uspeha!

PREDILNICA IN TKALNICA MARIBOR
● proizvaja:
bombažno in stanično prejo vseh vrst, bombažne in stanične tkanine za ženske obleke, posteljno perilo, kanafas, flanelo itd. Lastna predilnica, tkalnica in oplemenilnica.

Projektiramo — izdelujemo — montiramo
VSE VRSTE JEKLENIH KONSTRUKCIJ
v zakovani in zavarjeni izvedbi
mostovi, pločevinaste konstrukcije, dvigalne in transportne naprave, hidromehanska oprema, prešana roba, proizvodi iz aluminija, razne usluge, stroji za zaščito rastlin, livarniški izdelki.
Največje jugoslovansko podjetje za gradnjo jeklenih konstrukcij.
Ustanovljeno leta 1920.
•METALNA•
tovarna konstrukcij, strojnih naprav, poljedelskih strojev in livarna
MARIBOR

Za napredek tovarniškega tiska

Okrajni sindikalni svet je 22. junija sklical posvetovanje predstavnikov tovarniškega tiska. — Vabljeni so bili uredniki vseh listov, ki že izhajajo in predsedniki delavskih svetov ter sindikalnih podružnic večjih kolektivov. Kot gost se je posvetovanja udeležil predsednik Društva novinarjev Slovenije tovariš Ivo Tavčar.

Povzemamo nekaj kratkih ugotovitev iz poročila in razprave. Slednja se je v začetku sicer težko odvijala, zato pa je bila nato toliko plodnejša. V okraju izhaja šest tovarniških listov. Najstarejši, »BELOKRANJSKI RUDAR«, izhaja že od leta 1955 kot glasilo delavskega sveta rudnika Kanižarica. — »DOLENJSKI RUDAR« je glasilo delavskega sveta rudnika Krmelj, — »NAŠI RUDNIKI« pa glasilo delavskega sveta Kremena Novo mesto (oba izhajata od leta 1958). »VIDEMSKI CELULOZAR« je glasilo kolektiva Tovarne celuloze in papirja Videm-Krško. Letos so se za izdajanje lista odločili še v Beltu Črnomelj (»BELTOV INFORMATOR«) in v Splošnem gradbenem podjetju »Pionir« Novo mesto »(BILTEN SGP PIONIR«). — Redno vsak mesec izhaja le list Naši rudniki. Vsi, razen Videmskega celulozarja, ki je tiskan, so razmnoženi doma.

Tovarniški tisk je nastal zaradi naglega razvoja na vseh področjih in rastoče potrebe po obveščenosti, ki je osnova za demokratičnost v podjetju. Zato ni slučaj, da je delavsko samoupravljanje najbolj razvito prav v podjetjih, ki imajo svoj list. Domače glasilo seznanja ves kolektiv z delom organov samoupravljanja, s pomanjkljivostmi, poroča o razvoju podjetja v bodočnosti, seznanja ljudi z napredki tehnike doma in po svetu, skratka: v kolektivu deluje list mobilizacijsko. Ker poroča tudi o življenju v komuni, pomaga delavskemu svetu in kolektivu presojati razne težave širše kot bi jih sicer in s tem ustvarja trdno vez med podjetjem in komuno.

Peter Romanič, predsednik novomeške novinarske podružnice je na posvetovanju poudaril, da so poklicni novinarji v okraju pripravljeni strokovno pomagati urednikom tovarniških listov. Predstavnik Novolesa in predstavnik Novoteksa sta povedala, da so se tudi v njunih kolektivih odločili za izdajanje domačega lista. Prej ali slej se bodo morali enako odločiti vsi večji kolektivi, saj jih bosta k temu prisilila nagel gospodarski razvoj in nadaljnje poglabljanje delavskega samoupravljanja.

Kongresno gradivo izšlo v knjigi

Pred dnevi je Cankarjeva založba v Ljubljani izdala dragoceno knjigo: »Peti kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije«. V knjigi je objavljen referat predsednika SZDLJ Josipa Broza-Tita »Izgradnja socializma ter vloga in naloge SZDLJ«, razprava tovarišev E. Kardelja, V. Bakariča, S. Kavčiča, G. Tikvickega in V. Smilevskega, opisano je delo komisij na kongresu, statut SZDL, sklepi kongresa, novo izvoljeni organi SZDLJ, sklepna beseda predsednika Tita in pozdravi tujih gostov. Tako zbrano gradivo je priročnik trajne vrednosti, brez katerega ne bi smela biti nobena organizacija SZDL. Koristil pa bo prav gotovo tudi vsakomur, ki se zanima za delo kongresa in naloge, ki so zdaj pred nami. Knjigo lahko kupite v knjigarni ali pa naročite pri Cankarjevi založbi, Ljubljana, Kopitarjeva 2. Broširan izvod velja 250 din, je pa zelo okusno izdan.

Posebej je Cankarjeva založba izdala tudi broširan Statut SZDLJ v žepni izdaji. Ta stane 50 dinarjev.

Bo ostalo le pri prvem letniku?

53 učenk je končalo prvi letnik Gospodinjske šole v Novem mestu. Kvalificiranega gospodinjskega kadra povsod zelo primanjkuje, kar kaže tudi zainteresiranost podjetij za učenke, ki morajo opraviti obvezno prakso. Ponudb s strani podjetij je veliko več kot je na razpolago učenk. Kljub temu, da je šola tako potrebna in koristna, še vedno nima nikakih delovnih pogojev. Životari v neprimernih prostorih, ki niso njeni, nima pisarne, sanitarij itd. Stvar je postala tako pereča, da bo šola morala prenehati z delom, če do pričetka novega šolskega leta ne bo dobila ustreznih prostorov.

ELEKTROKOVINA
MARIBOR
proizvaja za potrebe industrije, ladjedelništva, hidroelektrarn, kaloričnih central in elektrifikacije mest in vasi:
razne svetilke za fluorescentne in navadne žarnice, eno in trifazne asinhrone elektromotorje zaprte izvedbe do 3 kW, elektromotorje za industrijske šivalne stroje, vodne in oljne črpalke, spojni material za proste vode in razdelilne postaje.

Pozdrav iz Egipta

Pozdravljam svoje domače, vse znance, prijatelje ter bralce Dolenjskega lista, želeč jim še nadaljnjih uspehov. Hkrati čestitam za dan borca! Vojak **Branko Kočevar**, pripadnik UNEF v Sinajski puščavi.

Čestitka za dan borcev

Iskreno pozdravljam vse bralce Dolenjskega lista, vse borce in aktiviste, kakor tudi svoje domače in jim čestitam za 4. julij: **Jože Klemenčič**, vojak iz Kolašina.

Popravek

Popravljamo neljubo tiskarsko pomoto, nastalo v članku »Dve razstavi v prazniških dneh« v zadnji številki našega tednika. Tretji stavek v tem članku se mora pravilno glasiti takole:

»Obiskovalec se znova čudi tisti za Jakca značilni čudoviti zbranosti, koncentraciji, eleganci, faktografski doslednosti njegovih upodobitev...«

Bralce prosimo, da oproste tudi manjšim napakam v drugih člankih.

Uredništvo

● **Danes se bo ob 9. uri dopoldne** začela v dvorani Prosvetnega doma v Novem mestu izredna občinska konferenca Socialistične zveze, o kateri bomo več poročali prihodnji teden.

● **SGP PIONIR Novo mesto** bo imelo v soboto 2. julija ob 16. uri v salonu restavracije podjetja slavnostno sejo delavskega sveta ob 10. obletnici delavskega samoupravljanja.

● **Na Senovem, v Krmelju in v Kanižarici** bodo počastili 3. julij, dan rudarjev, s prireditvami, nastopi, slavnostnimi akademijami in tekmovanji v nedeljo dopoldne in popoldne. Vsem rudarskim kolektivom v okraju želimo v imenu vseh bralcev našega tednika prijetno praznovanje in kar največ novih delovnih zmag!

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Pisali smo že o proizvodnih uspehih, ki smo jih dosegli v letošnjih prvih mesecih. Nedavno tega je tudi republiška Ljudska skupščina ocenjevala gospodarjenje v prvih mesecih. Razumljivo, da smo najprej ocenili predvsem uspehe, toda ob tem nismo pozabili tudi na slabosti ali kot pravimo na negativne tendence, ki bi lahko razvoju škodili.

Tu gre zlasti za tele stvari: povečana je razlika med uvozom in izvozom. To pomeni, da smo izvozili sicer več kot lani, toda vrednost tega izvoza ne dohiteva močno povečane vrednosti uvoženega blaga. Za jugoslovansko gospodarstvo pa je zelo važno zmanjšanje razlike med uvozom in izvozom, zato v tem pogledu naloge ne izpolnjujemo prav zadovoljivo. Zanimivo je, da uvažamo celo staro železo, papir, stare krpe in podobne stvari, kar bi vendarle lahko nabrali na smetiščih. Skupščina je ugotovila, da naša podjetja, ki se ukvarjajo z odkupom odpadnega materiala, prav gotovo ne delajo dobro, če se nam dogaja celo kaj takega. In pri vsem tem ne gre niti za majhne dinarje, pač pa za milijarde dinarjev, ki jih uporabimo za uvoz surovin, ki bi jih lahko v dobršnem delu zbrali doma. Pri izvozu zaostajajo zlasti nekatere industrijske veje. Tako na primer so kovinska, kožna, gumarska industrija itd. lanskega leta izvozile za okoli tri in pol milijarde dinarjev več blaga, kot pa so ga istočasno uvozile. I istem času letošnjega leta pa je ta reč močno drugačna. Ne le kovinska industrija, proizvodnja valjanih materialov, industrije kož in gume itd., niso dosegle plana, marveč so kupile v tujini za 9 milijard in 800 milijonov dinarjev več surovin in polizdelkov, kot pa so jih izvozile. V tem pogledu smo zašli pravzaprav v nek začaran krog: dosegamo visoko proizvodnjo, ob tem visok uvoz, pa tudi potrošnja je velika, izvoz pa je manjši. Da bi ta krog presekali, bo treba povečati predvsem proizvodnjo tistih vrst blaga, ki jih najlaže prodajamo v tujino, in povečati proizvodnjo v tistih gospodarskih panogah, ki izdeluje surovina za predelavo.

Naslednje vprašanje, na katerega moramo biti pozorni, pa je občutno povečanje investicijske potrošnje in močno povečanje kreditov, ki jih najemajo podjetja pri Narodni banki. Močno povečanje investicijske potrošnje in uvoz v preteklih

Izvoz in investicije

mesecih je spremljal tudi močan porast obratnih sredstev. Od konca decembra lani pa do danes so se povečala obratna sredstva samo v gospodarstvu za okoli 21 milijard dinarjev. Omenjeno povečanje pa pomeni že 76% za vse leto predvidenega povečanja obratnih sredstev. Tu sicer ni kaj grajati, kajti povečanje obratnih sredstev je nujen spremljevalec večje proizvodnje, vendar pa bo treba biti pozoren na hitrejše medsebojno obračunavanje (tako na primer veletrgovina kreditira trgovino na drobno in industrijo za precej milijard dinarjev). Po drugi strani pa bi bilo prav, da bi kolektive bolj spodbujali k temu, da bi za obratna sredstva uporabljali tudi lastna sredstva.

Družbeni plan za leto 1960 je predvideval, da bi naj obseg investicij obstal na ravni lanskega leta. Realizacija, uresničenje investicij v prvih štirih mesecih pa nudi precej drugačno sliko. Indeks investicij znaša v primerjavi z lanskim letom že 151. Seveda tako preseganje z letnim planom postavljene ravni investicij poraja določene probleme. Tu gre zlasti za pomanjkanje nekaterih osnovnih gradbenih materialov, kot opeke, cementa, stekla in podobnega. Zaradi velikega povpraševanja po tem gradbenem materialu tudi cene niso stabilne in je vprašanje, če bomo z veliko večjimi sredstvi, ki jih bomo porabili za investicije, zares tudi več zgradili. Precej pa je tudi neplačanih računov. 30% neporavnanih računov odpade na stanovanjske sklade, to pa pomeni, da gradbena podjetja dejansko kreditirajo stanovanjsko gradnjo kar s svojimi obratnimi sredstvi. Takih manipulacij pa seveda gospodarstvo ne prenese in najmanj kar je, gradbena podjetja bi lahko zašla v resne težave.

Skupščina je torej opozorila na nekatere probleme, na katere moramo biti pozorni, če bočemo v celoti uspeti. Siceršnje gibanje gospodarstva nam nudi vse osnove in skorajda ne dvomimo, da bodo kolektivi upoštevali napotila republiške Ljudske skupščine in skušali uresničiti tudi tiste naloge, kjer trenutno zaostajamo (izvoz) in uveljaviti kar najbolj smotrno politiko investiranja in uporabljanja obratnih sredstev.

IZ DELA ORGANIZACIJ SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Poudarek razvoju kmetijstva

Zapiski z izrednih občinskih konferenc SZDL v Brežicah in Metliki

Pretekli teden sta bili izredni občinski konferenci SZDL **v Brežicah** (25. junija) **in v Metliki** (26. junija). Bili sta vsaka po svoje zanimivi, hkrati pa lahko trdimo, da sta obe uspeli. Morda tudi malo po zaslugi tega, da se je kongres časovno že malo oddaljil, vtisi so se utrdili, bilo pa je tudi več časa za boljšo pripravo.

Kot predstavnika OO SZDL sta se brežiške konference udeležila podpredsednik Martin Žugelj in Tone Pirc. Poročilo občinskega odbora SZDL je bilo resda obširno, hkrati pa verjetno najboljše poročilo na pokongresnih izrednih konferencah. V uvodnem delu je zajelo vse najbistvenejše iz kongresnega gradiva, nato pa iz njega nakazalo naloge Socialistične zveze v občini. Navedli bomo le nekaj kratkih ugotovitev.

Podjetja premalo resno usmerjajo kadrovsko politiko, saj je štipendirancev zelo malo. V delavskem in družbenem samoupravljanju je še vrsta nalog. Delavski sveti se morajo odločneje lotiti nagrajevanja po učinku in izpopolnjevanja proizvodnih procesov. Spremljati morajo izpolnjevanje plana in z občasnimi obračuni ugotavljati gospodarsko stanje v podjetjih. Tudi investicije ne smejo več kot doslej mimo njih. V zboru proizvajalcev je preveč direktorjev, zbor dela le kot celota, posameznih članov pa še ni dovolj čutiti. Občina posveča premalo pozornosti zborom volivcev. Štirinajst krajevnih organizacij in 70 podružnic SZDL v občini je zaenkrat dovolj.

Razprava je bila živahna — sodelovalo je 19 delegatov —, od gostov pa se je oglasil tudi Tone Pirc. Delegati so razčlenili vse tisto, kar je bilo načeto v poročilu. Zelo pomembna **je bila razprava o kmetijstvu.** Agrominimum v travništvu je šele prvi korak k sodobni živinoreji. Z združevanjem sredstev, z rajonizacijo in občinskimi odloki moramo pogumneje uvajati sodobne načine kmetovanja. Tudi investicije v kmetijstvu morajo biti ekonomsko utemeljene. Gospodarske težave rešujmo z lastnimi silami in ne mečimo krivde na uredbe. Krajevni odbori in gospodarske organizacije naj sodelujejo pri sestavi družbenega plana, da bo ta res zrasel iz kolektivov in potreb, ki jih državljani čutijo. Industrija je v občini slabo razvita, velike naravne surovinske osnove pa lahko vseeno do skrajnosti izkoriščamo tudi brez nje. Na konferenci so ugotovili, da bodo lahko družbeni plan občine izpolnili do 29. novembra, če bodo količkaj napeli sile.

METLIKA: pomen krajevnih odborov

Metliške konference so se udeležili podpredsednik Izvršnega sveta LRS in ljudski poslanec dr. Jože Vilfan, predsednik OO SZDL Viktor Zupančič in podpredsednik Martin Žugelj. Poročilo je bilo obširno, stvarne naloge Socialistične zveze pa je nakazalo le v vprašanju krajevnih odborov. V razpravi so sodelovali le vidnejši domači politični in gospodarski predstavniki, od gostov pa Viktor Zupančič in dr. Jože Vilfan. Slednji je z razpravo o vlogi krajevnih odborov dal konferenci posebni poudarek.

Posamezne vaške organizacije SZDL v občini so z raznimi krajevnimi akcijami že dokazale pomen in vlogo Socialistične zveze. Krajevnih odborov je v občini le 8, krajevnih organizacij SZDL pa 13. Socialistična zveza torej kaže, da je krajevnih odborov premalo in je s tem posegla v družbeni razvoj občine. Ko je stekel razgovor o kmetijstvu, so opozorili, da je stalež živine na hektar zemljišča nižji kot ga določa zakon.

Zato so potrebni občinski odloki o agrominimumu v travništvu in tudi za pšenico, saj se je italijanka zadnja leta v občini že močno razširila. O tem naj razpravlja Socialistična zveza na vasi. Kmetje naj se pogovore na sestankih tudi o sosedu, ki ima posestvo zanemarjeno. Predsednik Viktor Zupančič je prikazal velik mednarodni pomen kongresa. Govoreč o bogastvu njegovega gradiva je poudaril, naj študij, ki ga pripravljamo, ne bo samo študij, ampak zbir stvarnih predlogov za uspešnejše delo Socialistične zveze. Vsi člani naj sodelujejo v pripravljanju perspektivnih planov, tako da bodo plani res sestavljeni iz zbira predlogov državljanov.

Dr. Jože Vilfan je govoril o pomenu krajevnih odborov, ki so važen samoupravni organ. Za njihovo delo je razen SZDL odgovorna tudi občina. Pred KO sta dve pomembni nalogi. Na vasi morajo nadomestiti stanovanjsko skupnost (tega dela bo v začetku manj), hkrati pa biti organizator komunalne dejavnosti na podeželju. Druga naloga je pomembnejša. Krajevnih odborov mora biti dovolj, biti pa morajo v občini pravilno razvrščeni. Z njihovo pomočojo bodo prebivalci lahko sami reševali mnoge probleme na vasi. Občina pa ne sme nastopati samo kot opazovalec. Z materialno pomočjo mora vsaj simbolično dokazati, da potrebe terena čuti in mora zato krajevnim odborom nekaj svojih sredstev vračati v upravljanje.

Predlog osnovne organizacije SZDL Kandija

Sedmi kongres SZDLJ nudi vsem organizacijam in vsem članom Socialistične zveze obilo gradiva. Takoj po kongresu so se odbori in članstvo SZDL na sejah in sestankih pogumno lotili novih nalog. Poročamo o seji odbora osnovne organizacije SZDL Kandija, ki je predzadnji teden premlel mnogo pomembnih vprašanj.

Najprej so se pogovorili o sodelovanju na zletu in o tem, kako naj prebivalci Kandije uredijo svoj del mesta tako, da bodo res dostojno sprejeli številne goste. Nato so razpravljali o novih oblikah Socialistične zveze in o tem, katere od njih bodo uporabili na svojem področju. **Ugotovili so, da bi bilo najprimerneje, če bi še dosedanje osnovne organizacije Žabja vas, Gotna vas, Irča vas, Smihel in Kandija združile v eno krajevno organizacijo.** To bo toliko boljše, ker na tem področju že deluje stanovanjska skupnost Kandija. Tam, kjer so bile do sedaj osnovne organizacije SZDL, bodo ustanovili podružnice. Krajevna organizacija Kandija bo imela torej 5 podružnic. V okoliških vaseh je kmečki živelj, naseljenost je manjša kot v mestu, kmečki ljudje pa imajo tudi sicer drugačne skrbi kot meščani, zato bo tam tudi več podružnic. V Kandiji, ki je del mesta, bo zadostovala ena sama podružnica, tako so predlagali odborniki. Tudi o sekcijah v podružnicah SZDL so razpravljali. Kakšno vlogo bodo odigrale v njihovi novi krajevni organizaciji in kakšne sekcije bi kazalo ustanoviti, o tem so razmišljali. Študij kongresnega gradiva bo treba takoj pričeti; ker je teren obsežen, bodo študirali vsaj v štirih skupinah.

Predsednika stanovanjske skupnosti Kandija, ki je obljubil poročati o njenem delu, na sejo ni bilo. Namesto njega je zato na kratko poročal o tem predsednik osnovne organizacije. Razvila se je živahna razprava o otroških igriščih, o dograditvi otroškega vrtca Kandija, o družbeni prehrani in o servisih. Odbornike je zanimalo, kako bo z napol dograjenim otroškim vrtcem. Vpraševali so, zakaj občina še ni začela z urejanjem delavske restavracije, saj je sodoben obrat družbene prehrane več kot potreben. Lani delavske restavracije niso mogli preurediti, ker so bili prostori v stavbi zasedeni. Zdaj so prostori že od 1. januarja prazni, s preureditvijo pa ni še nihče začel. Slišati je, da so načrti že pripravljeni, da pa je nekaj narobe s sredstvi, so povedali nekateri. Zakaj tako? – se vprašujemo tudi mi.

Stanovanjska skupnost Kandija ima lepe načrte, kljub temu pa ne more zaživeti kot bi lahko, ker je še vedno brez sredstev. Po predračunu bo dobila okoli 500.000 dinarjev iz 3 odstotnega dela najemnin za stanovanja in 5 odstotnega dela najemnin za poslovne lokale. Najemnino stanovalci in gospodarske organizacije redno plačujejo, toda prispevka za stanovanjsko skupnost ni še nihče odvedel, in vsa sredstva so zaenkrat zbrana v Komunalni banki. Zakaj tako, so se vpraševali odborniki, odgovora pa vendar niso dobili. O tem bo treba vsekakor nujno sprejeti ustrezne sklepe, da bo delo stanovanjske skupnosti uspešno zaživelo.

OB ČETRTEM JULIJU — DNEVU BORCA

Neizbrisni spomini

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Novo mesto bo letos odkril številne nove spominske plošče, spominska obeležja in uredil grobove padlih tovarišev

Letos bodo na področju novomeškega okraja, posebno pa še v krajih, kjer se je boril Gorjanski bataljon, odkrite nove spominske plošče, obeležja in urejena številna grobišča. Te spominske plošče in obeležja bodo pripovedovala, kaj se je zgodilo v dnevih težke preizkušnje našega naroda. Pripovedovale bodo o junaških podvigih in usodi skupin partizanov, ki so se borili v gozdovih ob Krki, v Gorjancih, v žužemberških hribih in drugod.

● **NA GAJU**, ki je najvišje ležeča vas na Gorjancih, bodo odkrili ploščo v spomin na partizansko tehniko. Na Gaju je bila tudi stalna partizanska postojanka, kjer so se zbirale partizanske enote. Tu je bila nekaj časa tudi radijska postaja. Tiskali so glasilo, ki je prinašalo skupek domačih in tujih dogodkov. Izdali so tudi več brošur, med njimi partizansko Pratiko. Gaj je bil tudi prezimovališče partizanov. Ranjenci so se včasih v tej vasi tudi zdravili. Partizani se še danes s hvaležnostjo spominjajo gostoljubne hiše Mileta Gajskega in njegove žene Marte.

● **V DRAGAH**, žužemberški vasici ob cesti Metlika-Novo mesto, bodo vzidali spominsko ploščo na hiši, kjer se je pozimi 1942-43 ter poleti 1943 dalj časa zadrževal štab Vzhodnodolenjskega odreda.

● **NA SUHORJU** bodo odkrili spominsko obeležje v spomin na likvidacijo belogardistične postojanke leta 1942, prav tako pa tudi na HRASTU, kjer so istega leta partizani pregnali Italijane. Razen tega bodo na Suhorju uredili grobišče padlih borcev. Tako se bo številnim ploščam, med njimi XIV. divizije, zborovanja jurišačev in zborovanja mladine, pridružila zdaj nova plošča, ker je prav ta napad na postojanko omogočil vsa zborovanja.

● **NA PRAGU** v Gorjancih, kjer je bil 2. maja 1942 ustanovljen Gorjanski bataljon, bodo v skalo vsekali spominsko obeležje.

● **V ČADRAŽAH** pri Šentjerneju bodo vzidali ploščo v spomin na prve javne volitve narodnoosvobodilnega odbora avgusta leta 1942. Plošča bo vzidana v spomin volitev NOO v vaseh Čadraže, Mihovica, Roje, Polhovica in drugih v tem okolišu. Ploščo bodo odkrili 22. julija ob dnevu vstaje.

NOO so bili razen Osvobodilne fronte upravni organi na vasi. Volitve so bile javne in so bile včasih prav pod težkimi okoliščinami. Tovariš Jože Zamljen-Drejče, ki je skupno s Tinetom Bajcem pomagal speljati to nalogo, se spominja volitev v Mihovici. Volitve so bile na travniku za Strojinovo hišo, 15 minut od italijanske postojanke!

● **NA VODENICAH** bodo postavili in prenovili obeležje, kjer je leta 1943 padel komandant Vzhodnodolenjskega odreda Dušan Kambič.

● **V vasi DOVŽCE** bodo odkrili spominsko ploščo na Zagorčevi kovačnici, kjer so se med NOB zbirali aktivisti. V kovačnici je bilo tudi skladišče orožja.

Še z nepozabnega srečanja: v imenu vojaških vojnih invalidov se je predsedniku GO ZB NOV Jugoslavije tov. A. Rankoviću toplo zahvalil za obisk, sprejem in vso njegovo skrb, ki jo posveča organizaciji Zveze borcev in ZVVI, tov. A. Jazbinšek-Iko

● **V MLADJAH** bodo odkrili spominsko ploščo v spomin na kurirsko javko ter sedež podokrožnega in rajonskega odbora OF ter tehnike. Pozimi leta 1943 so v zgodnjih jutranjih urah sovražniki obkolili hišo. Takrat so bili v hiši, kjer je delovala tehnika, Tine Bajc-Grega, Jože Penca-Dečko, Vencelj Peko-Stefan, mladinska aktivistka Vida, lastnik hiše Dragonja in Jože Zamljen-Drejče. Napad se je ponesrečil, saj so vsi prisotni ušli skozi sovražnikov obroč. Tehnika je morala za nekaj časa ustaviti delo.

● **NA PENDIRJEVKI** v Gorjancih bodo uredili grobišča pokopanih ranjencev-partizanov, ki so se zdravili v tej bolnišnici. Bolnišnica je še danes ohranjena in jo bodo uredili za ogled. Okupator za to bolnišnico nikoli ni zvedel in je sploh ni odkril. V bližini bolnišnice je pokopališče štirih partizanov; med njimi je tudi Ferdo Skok-Juriš, ki je bil pred vojno aktiven športnik, saj je bil jugoslovanski rekorder na 100 m. Razen tega je bil glasbenik. Priredil je več partizanski napevov.

● **V ZAMEŠKEM** bodo vzidali ploščo na šoli, kjer je bila okupatorjeva postojanka. Partizani so jo uničili leta 1942.

● **V OREHOVICI** bo plošča na hiši Antona Godine v spomin partizanski šoli, ki je delovala pod upravo NOO.

● **Uredili bodo še naslednja grobišča:** v Smolenji vasi: grobišče 25 padlim v Brusnicah, 32 padlim v Gaberju, 42 padlim v Orehovici. Prav tako bodo še ukrenili grobišča v Rosalnicah, Bušinji vasi, Podzemlju v Beli krajini ter v Otoku pri Šentjerneju.

● Spominska obeležja bodo postavili razen tega še v Ribniku, kjer je padlo 33 borcev Gubčeve brigade v borbi z Nemci, na Prekopi, v Malencah pri Kostanjevici in Šentjerneju.

Sinove, može ali fante, ki služijo vojaški rok v vrstah JLA, boste prijetno presenetili, če jim naročite DOLENJSKI LIST!

Doslej še neobjavljena fotografija Gorjanskega bataljona, posneta avgusta 1942 na Pragu na Gorjancih. Fotografiral je najbrž tovariš Tine Bajc-Grega (Iz fotoarhiva zgodovinske sekcije Okrajnega odbora ZB Novo mesto)

Kresovi, proslave, nove plošče ...

Občinske in krajevne organizacije Zveze borcev NOV pripravljajo vrsto prireditev, s katerimi bodo počastile letošnji 4. julij — dan borca. Iz poročil, ki so prišla na okr. odbor ZB, je razvidno, da pripravljajo skoraj povsod kresove na večer pred praznikom, številna srečanja borcev in aktivistov ob odkritju novih spomenikov in spominskih obeležij, pa tudi družabne prireditve. Posamezne občine pripravljajo razen tega:

● **BREŽICE:** v soboto 2. julija bo slavnostna akademija v počastitev dneva borcev.

● **ČRNOMELJ:** v nedeljo 3. julija bodo dopoldne razvili prapor invalidske organizacije; pokrovitelj je general LM Ivan Lokovšek-Jan, igrala bo pa godba LM iz Ljubljane. O proslavi na Roščem vrhu poročamo danes še posebej.

● **VIDEM-KRŠKO:** v nedeljo popoldne ob 15. uri bo v Rorah pri Krškem proslava v počastitev dneva borca, potem pa ljudsko rajanje.

● **METLIKA:** razen slavnostne akademije za dan borca bodo tudi krajevne organizacije ZB priredile več proslav in kresov.

● **NOVO MESTO:** razen slavnostne akademije v Novem mestu bo v novomeški občini še več prireditev: na Ruperč vrhu in v Šmarjeti, medtem ko bodo v Šentjerneju v ponedeljek dopoldne na Kušljanovi žagi odkrili spominsko ploščo. Tu je bilo l. 1941 skladišče orožja in shajališče Šentjernejčanov za odhod v partizane. Ta dan bodo odkrili tudi spominsko ploščo v Apneniku — tu je bila partizanska bolnišnica —; na Koglem nad Šmarjeto bodo odkrili ploščo v spomin na tamk. tehniko, na šmihelskem pokopališču pa ploščo z napisi padlih borcev.

● **SENOVO:** tu bo v nedeljo 3. julija osrednja proslava, združena z dnevom rudarjev. Začela se bo ob 15. uri na stadionu, v soboto zvečer pa bodo zagoreli kresovi krog senovškega rudarskega bazena.

● **TREBNJE:** jutrišnji krajevni praznik Mokronoga bo združen z dnevom borca. V nedeljo bodo proslave v Trebnjem in na Mirni, 3. in 4. julija pa bodo patrole borcev iz Trebnja, Mirne in Mokronoga obiskale Debenc.

● **ŽUŽEMBERK:** prebivalci Suhe krajine bodo obiskali slavje v Starem logu, kjer bodo v ponedeljek 4. julija ob 10. uri sprejel partizanske patrole, ob 11. uri pa bodo odkrili spomenik padlim borcem in talcem NOV. Prireditev bo organiziral obč. odbor ZB NOV Kočevje.

V Ravnacih, v partizanski »Mali Švici«

Vsem partizanom, ki so živeli v Beli krajini, je prav gotovo ostala v spominu vas Ravnaci, »Mala Švica«, kot so jo tedaj imenovali. Prebivalci naše vasi so se že 1941. leta opredelili za osvobodilno gibanje in bili zvesti svojim idejam vse do osvoboditve.

Čeprav je vasica skromna, so dali vaščani silno mnogo osvobodilnemu boju, to pa je bilo pomembno zlasti zato, ker smo opravljali vse naloge in akcije ter nudili pomoč partizanom kolektivno. Že v letu 1942 so odšli v partizane fantje, ki so bili sposobni za boj. Zato smo prevzele vsa dela predvsem žene in mladina, starčki in otroci. In ko se danes sprašujem, kako smo vse to zmogle, je odgovor jasen: vsa vas je delala enotno, kolektivno, s ponosom in s pesmijo na ustih! Prav iz tega je izvirala neslutena moč in z njo toplina, ki nas je ob vsaki pomembnejši akciji še bolj združevala.

Prepričana sem, da bodo vaščani marsikatero težko vprašanje z lahkoto rešili, če bodo to plemenito enotnost in tovariško medsebojne odnose na vasi gojili z vso skrbjo še naprej.

V potrdilo svojih misli naj na kratko opišem dogodek iz te vasice, ki sem ga doživela letos 5. marca.

Ker je kraj pasiven, je življenje naših vaščanov zelo težavno in trdo. Da bi si omilili trpljenje, so si vsi želeli že vrsto let, da bi se vas tesneje povezala s cesto Novo mesto — Karlovac. V veliko zadovoljstvo vseh se je ljudska oblast odločila, da zgradi del ceste od glavne relacije do vasi Drage. Dobra 2 km je še manjkalo, pa bi se povezala tudi vas Ravnaci z Dragami in dalje z glavno cesto. Na občini in okraju so odgovarjali, da bi za gradnjo ceste potrebovali še okoli 2 milijona dinarjev. A kje vzeti denar? Priporočali so vaščanom, naj sami zgrabijo za delo, pa bodo imeli cesto. Ker so vaščani v zvezi s tem je potrebovali denar, ceste ni in ni bilo. Tudi med vaščani so se pojavili dvomi, da nimajo strokovnjakov, materiala itd.

Toda problem je bil kmalu rešen, ko je vmes posegla vaška skupnost. Vsi vaščani so šli enotno na delo. Spoprijeli so se z ročnimi nalogami. Razstreliti in odstraniti so morali tudi po več ton težke skale, prepeljati na tisoče kubikov zemlje in gramoza. Težka in uspela akcija pa ni uresničila samo dolgoletne želje vaščanov, da se povežejo z glavno cesto, temveč je ponovno obudila tovariške odnose in ljudi še bolj združila v vaški skupnosti.

Ta veseli in pomembni dogodek je prišel do popolnega izraza 5. marca 1960, ko so izročili cesto svojemu namenu. V isti hiši, kjer se je že leta 1942 zadrževal podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. Edvard Kardelj, pozneje pokojni Ivo Ribar-Lola, Franc Leskošek—Luka, Ivan Maček—Matija in mnogo drugih znanih voditeljev, so se zbrali člani vaške skupnosti in hkrati graditelji ceste ter proslavili svoj uspeh ob kozarčku vina in skupni zakuski. Slovesnost je bila tembolj pomembna, ker so se je udeležili tudi predsednik OLO Novo mesto tov. Niko Belopavlovič, zastopnik uprave za ceste okraja Novo mesto in drugi. Predsednik tov. Belopavlovič je vaščane toplo pozdravil, jim čestital k doseženemu uspehu, saj so opravili skoraj vsa dela prostovoljno. Povedal je, da so se stroški za cesto zmanjšali od 2 milijonov na 400 tisoč dinarjev, kar je vsekakor velik doprinos predvsem njim samim, ki bodo uživali sadove naporov, ki so jih vložili v cesto. Želel je, da bi še nadalje na enak način krepili vaško skupnost, kajti le v slogi je moč.

Predsedniku okraja se je zahvalili v imenu vaške skupnosti za razumevanje in materialno pomoč organizator in vodja te akcije tovariš Jože Žlogar, ki je vložil vanjo mnogo truda in prizadevnosti. Zahvalili se je tudi zastopniku uprave za ceste tovarišu Pečku, še posebej pa vsem, ki so sodelovali v akciji, o kateri je poročal.

Ob tej priložnosti je toplo pozdravil vse žene iz vasi Ravnaci za praznik žena v imenu ženske zveze v Kranju vaščan—tomšičevec Tine Stepan, jim izročil borbene pozdrave žena v Kranju in praktična darila, ki so jih bile zelo, zelo vesele. Tako je bila svečanost še lepša, saj so tudi žene proslavile svoj dan v tej skromni »Mali Švici« hkrati s praznikom zmage vaške skupnosti.

Marija Mehle

Počitnice na osvobojenem ozemlju

Spomini ob slavju Gorjanskega bataljona

Do počitnic leta 1942 smo imele mirnopeške nižješolke že nekaj izkušenj, kako je treba delati za partizane, le od blizu jih še nismo dosti videle.

Moja mama je tudi to poletje odločila, da greva z mlajšo sestrico na počitnice v Orehovico pri Šentjerneju. Zelo sva bili tega veseli, kajti doma je bilo malo hrane. Tudi kupiti je ni bilo moč. Ljubljančani, ki so gladovali še bolj, so prihajali nakupovat živež v kraje ob dolenjski progi. Vztrepetali pa sta nama srci tudi zato, ker sva vedeli, da tam, pri stari mami, v mirni in tihi vasici pod Gorjanci, ne gospodarijo več Italijani.

To je bilo naše osvobojeno ozemlje.

Težko nama je bilo, ko sva videli, da naši sorodniki niso tako »za partizane« kot bi midve želeli. Stara mama pa je vsakemu partizanu, ki je vprašal za hrano, spekla jajčka, da ne bi jedel samega kruha. S sestro sva s spoštovanjem stremeli v može s triglavkami, ki so vsak dan prihajali v hišo. Že sva jih nekaj poznali: komándanta v rdeči srajci, učitelja, ki nama je obetal, da naju bo učil ruščine, doktorja iz Kostanjevice in njegovega kurirja z rdečo ruto okrog vratu. Maksa z brado, najlepša pa se nama je zdela tovarišica Vida v rdeči pikčasti bluzici.

Dnevi so bili polni radosti. Kjerkoli sva hodili z Milko, sva prepevali partizanske pesmi. Doma tega nisva mogli. Italijanska straža je hodila okrog hiše. Najprej smo morali zapreti okna ali se skriti pod odejo in tiho peti. Tu, med partizani, pa sva lahko peli na ves glas.

Orehovčani so bili zadovoljni. Z grenkobo v srcih sva mislili na svojce, ki so jih že prej odpeljali v fašistične ječe. V zvoniku vaške cerkve so fantje domačini s puškami stražili. Gostilniška soba je bila čestokrat polna. Na sredi dolge mize je bil ciklostiran list z najnovejšimi poročili. Kadar se je ustavila enota partizanov, je bilo še posebno veselo ob pesmih in zvokih harmonike.

Neko nedeljo so se zbrali sami Vrhpoljčani, zavedni partizani, da se razvesele. Nihče ne bi verjel, da je 5 km dalje v Šentjerneju italijanska postojanka. Še pobožne ženičke so bile povsem zadovoljne, saj je bila vsak dan maša. Prav tu pa se je redila kača. Kaplan Kupljenik, ki je dobil od partizanov dovoljenje, da sme vsak teden v Šentjernej zaradi cerkvenih opravil, je začel organizirati izdajalce. V žganjekuhi je zbral somišljenike in jim prebiral letak, naperjen proti partizanom. To je bil začetek izdajstva, zločinov in vsega hudega.

Fašistična roka se je spet začela stegovati. S sestrico sva v tihih poletnih nočeh prisluškovali kolonam fantov in mož, oboroženih z lopatami in krampi. Odhajali so na prekopavanje cest, za obrambo tega lepega koščka osvobojene zemlje.

Še je bilo mnogo krvi prelite, dokler ni bila osvobojena vsa dežela in izdajalci iztrebljeni. Še mnogo viharjev je prigrmelo preko deželice Trdinovih bajk, ki se prav zdaj pripravlja na sprejem starih znancev-borcev in svojih prvih varovancev.

Dragica Robič

»Tu so 29. junija 1942 partizani Belokranjskega bataljona in četa Gorjanskega bataljona napadli fašistično postojanko in jo pregnali« — piše na spominski plošči na Badovinčevi gostilni »Pri Zajcu« ob cesti na Gorjance. Včeraj je poteklo od tega slavnega dogodka že 18 let, Gotna vas pri Novem mestu pa si je ta dan izbrala za krajevni praznik

Tople čestitke!

3. julija praznuje 50 letnico življenja starim partizanom znana aktivistka **Karolina Žagar—Draganova.** Celega polstoletja spremlja Karolino trpljenje, žalost razočaranja in sedaj še bolezen. Vojna vihra jo je zajela v gorjanski vasi Mladje, kjer se je z možem Francem borila za takrat težki življenjski obstoj. V njeni hiši so se že kmalu po razpadu stare Jugoslavije začeli zbirati organizatorji NO pokreta. Spoznala je, da je pot OF pravilna ter se tudi ona vključila. Naloge je izvrševala vestno in v prepričanju, da mora partizanska vojska zmagati.

Solzé ji zalivajo oči v razgovoru in spominu na dneve, ko so v Mladje prihrumeli belogardisti ter dvakrat obkolili Draganovo domačijo. Prvič je bilo v januarju 1943 in tedaj so bili v hiši tudi terenci (danes nosilci spomenice 1941). Karolini se imajo zahvaliti da so se rešili, ker je bdela sredi noči nad spečimi aktivisti. Belogardisti so vdrli v hišo in Karolino zaslševali ter pretepali vpričo treh otrok, med tem pa so drugi zunaj zažgali domačijo. Vsi so se rešili, premoženje pa je zgorelo ker se tudi sosedje niso upali v bližino ognja.

V marcu istega leta so belogardisti ponovno prišli, Karolino spraševali o partizanih in aktivistih; priznala ni ničesar, bila pa je tepena do nezavesti. Zaradi večkratnih vpadov v vas, preganjanja in groženj se je spomladi 1944 umaknila v Belo krajino.

Za požrtvovalno in aktivistično delo je Karolina dobila priznanje leta 1943, ko je bila izvoljena za delegatko na I. kongresu AFŽ v Dobrniču.

Tudi po vojni je nadaljevala delo aktivistke v raznih organizacijah in društvih. Čestitkam 4 otrok se pridružujemo partizanski tovariši ter ji želimo, da bi še dolgo ostala med nami in obujala spomine na dneve bojev in trpljenja, katerih sadove danes vsi uživamo.

Fanika Burja

Fantje pozdravljajo

Dolenjski fantje, ki služijo vojaški rok v Skopju, pozdravljajo vse domače in čestitajo za dan borcev: **Miha Plavec, Angel Papež, Martin Rangus, Peter Jakupič, Franc Pucelj, Martin Žura, Mirko Vidmar, Alojz Kmet, Martin Iskra, Ilija Zeletel, Ignac Sadar, Jože Murn, Anton Radovan.**

Pozdrav za 4. julij

Vsem fantom v vrstah JLA, vsem borcem in aktivistom čestitamo za dan borcev ter pozdravljamo delovne kolektive na Dolenjskem, v Beli krajini in v Spodnjem Posavju: **Peter Kurent** in ostali fantje iz Bijeljine.

Iz Titograda

»Tudi mi, dolenjski fantje, ki služimo vojaški rok v Titogradu, se mnogokrat spominjamo domačih in naših lepih krajev ter prisrčno pozdravljamo starše, sorodnike in znance. Hkrati čestitamo vsem dolenjskim aktivistom in borcem za 4. julij: **Vid Šuštaršič, Anton Bučar, Franc Fabjančič, Martin Kastelic, Miha Gril, Martin Jerman, Jože Vavken, Jože Jaklič, Viktor Eniko, Marjan Kovač, Franc Bevc«.**

Iskrene čestitke vsem bivšim partizanom in aktivistom Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja!

INDUSTRIJA PLATNENIH IZDELKOV

JARŠE

pošta Domžale

Delovno ljudstvo novomeškega okraja pozdravlja in mu čestita za 4. julij

»KAMNIK«
KAMNIK

Za dan borca čestitajo vsem borcem in aktivistom NOB podjetja v skupnosti

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC

LJUBLJANA

Delovni kolektiv podjetja

COMMERCE

zastopstvo inozemskih tvrdk

LJUBLJANA

Dolničarjeva 1,

čestita vsem borcem in aktivistom NOV za praznik dneva borca!

Zdravilišče Dolenjske Toplice

PRIPOROČA OBISK IN KOPELI V SVOJIH ZAPRTIH TERMALNIH BAZENIH, KAKOR TUDI KOPANJE V VELIKEM OLIMPIJSKEM BAZENU NA PROSTEM. — NUDIMO VSAKOVRSTNA TOPLA IN MRZLA JEDILA TER IZBRANE PIJAČE!

ŽIVEL 4. JULIJ – DAN BORCA!

Delovni kolektiv **Tovarne tekstilnih potrebščin**

UTENSILIA LJUBLJANA Rudnik

čestita vsem borcem in aktivistom NOV za njihov praznik!

Vse borce in aktiviste pozdravlja za dan borca

»STOL«
Tovarna upognjenega pohištva
KAMNIK

V senovških rovih

RADIO SENOVO?

Tako sem pomislil začuden, ko je pred jamskim obratom spregovoril glas iz zvočnika: Tovariši rudarji, pozor! Obveščamo vas, da . . . . Skrivnost mi je razjasnil Franc Kmetec, tajnik rudniškega sindikata.

— Sindikalna podružnica je kupila ojačevalec, zvočnike, mikrofon, VKV sprejemnik in magnetofon. Vsak dan, med tem ko se tretjina v čakalnici pripravlja na odhod v jamo in pa med malico povemo kaj. Tudi malo glasbe ne škodi. Ves maj in junij smo rudarje po »razglasni« obveščali o pripravah na zlet. In uspeh? 19. junija je odšlo v Novo mesto 600 ljudi!

Doslej smo načrtno oddajali le program s področja higiensko tehnične zaščite dela. Pri tem nam je z besedilom mnogo pomagal naš varnostni tehnih tovariš Jože Kostrevc. Pojasnjevali smo varnostne predpise, obveščali o uporabljanju varnostnih naprav in govorili o požarni varnosti. Že zdaj, po šestih tednih, ugotavljamo, da mladi delavci varnostne predpise mnogo bolj spštujejo kot prej, nesreč pa je seveda manj. Marsikaj povemo tudi o zasedanjih DS, o izpoljevanju plana in podobno. Rudarji z zanimanjem poslušajo. Pri fluorografiranju je bila udeležba letos neprimerno boljša kot doslej, prav po zaslugi razglasne postaje. Ljudje so o vsem mnogo bolj obveščeni, dobre posledice tega pa so povsod vidne.

Emil Žveglič je opravljal postajo dozdaj sam. Ugotovili smo, da je za enega človeka to prenaporno. Zato bomo v vsaki tretjini nekoga zadolžili. Tudi o redakciji, ki bi vodila razglasno postajo, že razmišljamo. —

SREČNO, ZA 3. JULIJ!

Kot pravcati rudar (v gumijastih škornjih, v delovni obleki, z zaščitno čelado na glavi in s karbidovko v roki) sem v spremstvu tovariša Pleterskega zakoračil v rudnik. Priznam da me je malo stisnilo v grlu, ko sem se poslovil od sonca. Spremljevalec mi je spotoma razlagal, kaj je to obzorje, rov, jašek, vpadnik, čelo rova, zrušek, skratka, povedal mi je toliko stvari, da si vseh nisem utegnil zapomniti. Zdi se mi, da sva na drugem obzorju, 115 m globoko pod zemljo (medtem sva se vsaj trikrat vozila gor in dol z dvigalom) našla predsednika DS Franca Škoberneta. Gol do pasu, kot vsi ostali, je postavljal opornike v novem rovu. Rudarju steče beseda najraje v rovu. Tam je doma. Ni se obotavljal:

— Dan rudarjev je pomemben praznik za nas. Rudarji smo si ga pridobili s štrajki in z demonstracijami. Tudi kri je tekla za to. Črni revirji so rekli nekdaj našim naseljem. Danes je to le še spomin, tudi v črnih revirjih je zasijalo sonce.

Desetletnico delavskega samoupravljanja bo slavil kolektiv senovških rudarjev letos 3. septembra

Za tak praznik je treba govoriti o uspehih. Ekonomske enote, smo uvedli. Zdaj izplačujemo presežke vsak mesec sproti. Povprečno 30 % plače znaša »gibljivi del«, kot mu pravimo mi. Proizvodni plan smo na ta račun presegli. Finančni učinek je višji, saj smo stroške znižali, ker zdaj vsakdo varčuje. To so uspehi. Tudi nalog je dovolj. Premoga zmanjkuje na Senovem. O tem moramo misliti že zdaj. Svojim otrokom moramo oskrbeti nekaj, s čimer bodo živeli. Da ne bodo rekli, niti koščka kruha nam niso pustili očetje.

Vsem rudarjem in članom kolektiva želim za 3. julij še veliko delovnih uspehov in pa da bi dan rudarjev preživeli srečni in veseli v krogu svojih družin! Srečno! —

RAZGOVORI

S štirimi sem govoril: Alojza Kopino sem našel v Jami, Tone Roštohar dela v kopalnici, Ivan Strnad in Karel Gantar sta že upokojena. Vsi so rudarji v tujini, v Nemčiji, v Franciji, v Holandiji in v Belgiji. Saargebiet, Pas de Calais, Marlebach, Pietiengen, Kreitzwald, Achen in Mosele so rudniki, kjer so kopali premog, železo in še kaj. Kos zdravja in mladost so pustili tam.

— Naš rudnik Senovo? Senovo? To je raj proti tistemu, kar smo doživeli tam! — so počasi razpredali misli.

— Pravimo, da plačujemo pri nas po učinku . . . — grenak smehljaj jim je ožaril lice pri teh besedah. — Samo tam vedo, kaj je učinek! Zjutraj, ko sem prišel v jamo, je bilo z oljnato barvo že označeno, **koliko moram narediti.** Med delom je prišel vodja skupine. Potipal me je po maji na hrbtu in če ni bila mokra od znoja, rekel: »Kamerad, slabo delaš! 18 jih čaka na tvoje mesto, pohiti, če ne boš letel! — Jaz pa sem kopal in klel. Še jesti se mi ni dalo večkrat, ko sem prišel domov. Tujce porabijo za najslabša dela. Kdor ne ve, kaj je hudo, naj gre tja, v tujino, v rudnik, pa bo skusil in spoznal, kaj je dom. 15 let vzdrži tam v jami malokdo! Res je, dokler delaš, zaslužiš, toda potem, ko obnemoreš, te nihče ne povoha!

— Domov sem prinesel silikozo!

— Mene je trikrat zasulo!

— Kaj bi pripovedoval! je težko vzdihnil tretji.

Ko govore o naših rovih, se jim razvedri obličje:

— Prišli smo nazaj. Nekateri šestinštiridesetega, nekateri šestinštiridesetega in sedeminštiridesetega. Težko je bilo, preden smo se znašli. Drugačni sloji so pri nas in tudi način dela je drugačen. Toda, kot stare rudarske mačke so nas doma spoštovali in upoštevali. Res, našo kadrovsko službo moramo pohvaliti! Tako ni na vsem svetu! —

Še mnogo bi lahko napisal o njih. Počasi jim je stekla beseda, na koncu razgovora pa so žuborel kot slap.

Srečno! smo se pozdravili, ko sem odhajal.

Srečno senovškim in vsem našim rudarjem!

MILOŠ JAKOPEC

Izobraževalni center na Senovem

Rudnik Senovo pripravlja izobraževalni center za svoje rudarje, saj je kolektiv velik. Zgradili bodo tudi izobraževalni dom. Načrte zanj že pripravljajo. V ta namen je zbranih 8 milijonov dinarjev. V domu bosta dve predavalnici, prostori za knjižnico, klubska soba, prostor za prikazovanje diapozitivov in poučnih filmov, skratka vse, kar potrebuje sodobna izobraževalna ustanova.

TRDO IN NAPORNO JE ŽIVLJENJE IN DELO RUDARJEV, TEH POGUMNIH GRADITELJEV SOCIALIZMA. — TO STRAN DOLENJSKEGA LISTA SMO ODSTOPILI NJIM, KI DVIGAJO IZ ZEMLJINIH GLOBIN SKRITE ZAKLADE IN JIH DAJEJO NAŠI SKUPNOSTI

Rudarji v Globokem

SE BORIJO, DA BI IZPOLNILI LETNI PROIZVODNI PLAN DO 29. NOVEMBRA — DNEVA REPUBLIKE

Kolektiv rudnika **Globoko pri Brežicah** je leta 1958 zašel v razne težave. Pretežna proizvodnja je bila namenjeno predvsem premogu, ki pa so ga odkopavali na star, zelo drag način. V kooperaciji s **Kremenom** iz Novega mesta pa so lani uspeli s proizvodnjo in uspešno prodajo kremenčevega peska. Povečali so proizvodnje ognja varne gline, letos pa pripravljajo načrte za povečano proizvodnjo premoga, ki naj bi ga nakopali v l. 1962 že približno 30.000 ton. Za uresničitev teh načrtov bodo seveda potrebovali separacijo in tovorni avtomobil - prekucnik (kiper).

S pomočjo strokovnjakov rudnika Trbovlje in Rudarske inšpekcije LRS so že preizkusili nov način odkopavanja premoga. Strokovnjaki so rudniku predlagali, da bi dosedanje leseno podporje zamenjal z jeklenim. Od železniške postaje je rudnik Globoko oddalje 8 km, zato mu dosedanji tritonski avtomobili ne ustrezajo več za povečan in vedno večji prevoz blaga. Z novim, 7 - tonskim prekucnikom bo prevoz cenejši.

Pred vojno je dajal rudnik največ do 25.000 ton premoga na leto, medtem ko bo letos dosegel svojo doslej najvišjo proizvodnjo: 40.000 ton. V bližnji prihodnosti naj bi dajalo Globoko 60 — 70.000 ton na leto. Lani je rudnik usposobil 28 kvalificiranih delavcev ki so z uspehom opravili izpite pred okrajno komisijo; 45 delavcev so usposobili za pomožne kopače premoga. Letos bodo poslali tudi dva kopača v rudarsko nadzorniško šolo v Ljubljano.

V zadnjih letih je rudnik zgradil tudi nujno potrebne obratne prostore, katerih doslej ni imel. Zgradil je tudi stanovanjski blok za 4 družine. Pri vsem tem so kolektivu izdatno pomagali ObLO Brežice in vodstva političnih organizacij.

Letos je rudnik dosegel v prvem četrletju 27 odst. letnega plana, narodnega dohodka pa 31 odstot. Sindikalna podružnica je pokazala zadnje čase precejšnjo aktivnost. Pred volitvami DS in UO so se dodobra pomenili o stanju in bodočnosti rudnika. Kolektiv se je seznanil s sklepi SZDL in obljubil, da bo vložil vse sile, da bi letni plan uresničil do 29. novembra.

Naj omenimo še, da je že prejšnji delavski svet sklenil, da je treba namenske sklade krepiti. S sredstvi iz let 1959, 1960 in 1961 bodo ustvarili vsaj 40—45 odstotno udeležbo za potrebne investicijske kredite.

Skupno s kolektivom Tovarne pohištva v Brežicah je rudnik Globoko uspel dobiti stavbo v Savudriji, ki jo je pripravil za letni oddih svojih članov. Prva skupina globoških rudarjev je prav zdaj tam na počitnicah.

To so — seveda prav na kratko in zgoščeno povedano — nekateri uspehi in načrti, s katerimi rudnik Globoko pričakuje in pozdravlja praznik rudarjev — 3. julij. Hkrati pozdravljajo globoški rudarji vse tovariše rudarje v domovini in želijo vsem veliko novih uspehov!

Iz Valjeva pozdravljajo rudarje

Naši fantje, ki so pri vojakih v Valjevu, pozdravljajo vse domače, sorodnike in prijatelje ter čestitajo za dan rudarjev: **Martin Gazvoda, Peter Ivanež, Stane Štih, Jože Volčjak, Anton Lavrič, Slavko Kumel, Jože Verderber, Franc Starič, Štefan Rauh, Ciril Šrus, Janez Kobe.**

Rudarji v rudniku Globoko

Čestitka iz Rume

Jože Debevc in **Anton Šegina**, vojaka iz Rume, čestitata za dan rudarjev in dan vstaje slovenskega ljudstva vsem delovnim kolektivom, hkrati pa pozdravljata svojce in znance.

Hitro naraščanje storilnosti

Skoraj dvakrat več premoga kakor pred vojno nakoplje povprečno jugoslovanski rudar. Že lani je dosegla dnevna storilnost na rudarja v naših rudnikih 1158 kg, kar je 86 odst. več kot v letu 1939.

Podatki za leto 1946 povedo, da so v tem letu nakopali v naših rudnikih povprečno na dan po 580 kg, torej manj kot pred vojno (leta 1939: 622 kg), kar pa je vsled medvojnega uničevanja rudnikov razumljivo. Že leta 1953 je znašal dnevni učinek na rudarja 845 kg, leta 1957 že 937, in leta 1958 kar 1073 kg.

Naraščanje proizvodnosti pa ni enako v vseh premogovnikih. V primerjavi z letom 1939 je zrasla storilnost v rudnikih črnega premoga 26 odst., v rudnikih lignita pa kar 130 odst. Pri slednjih je posebno pomembno odpiranje dnevnih kopov, v katerih je storilnost na dan poskočila v zadnjih letih od 1752 kg na 5318 kilogramov premoga.

(Po Pres-servisu)

Pismo iz Našic

»Najprej se vam zahvaljujem za Dolenjski list, ki mi ga redno pošiljate. Moram reči, da mi je nenadomestljiv prijatelj.

Pri nas v vojski je kar lepo življenje. Tekmujemo v rokometu, odbojki in v šahu. Precej pa je razgibano tudi kulturno življenje. Imamo tudi kino predstave in televizor. Pozdravljam vse delovne kolektive v domačih krajih. Čestitam tudi za dan rudarjev!« Takole nam je pisal **Jože Novšak**, vojak iz Našic.

Za Šentjernejčane!

Vsem bralcem Dolenjskega lista v Šentjernejski dolini pošilja tople pozdrave **Jože Vide**, ki služi vojake v Petrovcu pri Skopju.

Čestitka Dragatuščanom

Za 4. julij in za minuli krajevni praznik pozdravljam vse vaščane in jim čestitam: **Toni Jesih** iz Sarajeva.

V KRMELJU: mehanizacija

Storitev rudnika KRMELJ je letos do konca maja narasla za 6 %, čeprav je bila že lani za 16% višja kot leta 1958. Če boste vprašali za vzroke, vam bodo krmeljski rudarji odgovorili: letos smo pričeli s širokočelnim odkopom in uvedli v rovih mehanizirani transport premoga. Nato vas bo zanimalo kakšen odkop je to, vprašanje se bo vrstilo za vprašanjem. Priznam, tudi meni se je zgodilo tako. Pa so mi vse lepo razložili:

— Širokočelni odkop je širši od navadnega. Proti premogovni žili izkopljemo dva vzporedna rova, ki ju za njo povežemo s prečnim rovom. Ta je pri nas širok 22 m. Nato pričnemo odkopavati premog v vsej širini prečnega rova. Vagončke za prevoz nadomestijo transporterji. Dela lahko več rudarjev, nepotrebno nakladanje premoga v vagončke odpade, učinek je pa večji.

V jamskem izkopu je letos storitev na moža za 8% višja kot lani. Lani smo do konca maja nakopali 42 tisoč 148 ton premoga, letos pa 43 tisoč 603 tone. Pri tem je bilo opravljenih letos 1124 delovnih dni manj! Širokočelni odkop in mehanizirani transport sta pripomogla največ k temu uspehu. Tudi nagrajevanja po učinku ne smemo podcenjevati. 72% del smo imeli do zdaj akordiranih in premiranih, povprečne plače pa so prav zato porasle od 15.300 na 18.700 din. 1. julija bomo uvedli plačevanje po ekonomskih enotah in učinek, kot smo prepričani, bo še večji. Dinamiko plana dosegamo in celo presegamo. Lani smo nakopali 115.400 ton premoga, čeprav je plan predvideval le 106 tisoč ton. Letos ga moramo po planu 109.000 ton, pa ga bomo gotovo več kot lani, če le ne bo kaj posebej narobe in četudi dela zdaj manj ljudi.

Menda ne bo odveč nekaj številk. Leta 1912, ko so začeli kopati, so v Krmelju nakopali 40.000 ton premoga, leta 1917 zaradi vojne le 18.000 ton, leta 1926 pa že 82.000 ton. To je bila hkrati največja proizvodnja v predvojni Jugoslaviji. Med zadnjo svetovno vojno je bil rudnik zalit z vodo. Dokaj naporov nas je stalo preden smo ga obnovili. Leta 1946 smo nakopali le 12.000 ton, leta 1955 že 104.000 ton, lanska proizvodnja 115.000 ton premoga pa pomeni rekord v zgodovini Krmelja. Upamo, da bomo tudi to številko še presegli.

Obrat »Majcen II« smo lani poglobili. Zgradili smo 84 m jaška, stolpnico in strojnico ter montirali vso glavno opremo. Z izkopom v tem obratu bomo začeli letos konec julija. Tudi železne opornike namesto lesenih bomo začeli prav kmalu uporabljati. Jamski les, porabimo ga mnogo, pomeni za nas največjo potrato. Drag je, razen tega pa uporaben le enkrat. To so veliki stroški. Pomagali si bomo z železnimi oporniki. Z njimi bomo v začetku zmanjšali porabo lesa za 30%, pozneje pa tudi za 50%. Najlepše je to, da jih je moč uporabljati v nedogled, saj jih potem, ko izpraznjeni rov zarušimo, premestimo drugam in lahko spet koristno uporabimo. -c-š

VSEM RUDARSKIM KOLEKTIVOM V NOVOMEŠKEM OKRAJU, SLOVENIJI IN V FLRJ POŠILJAMO BORBENE TOVARIŠKE POZDRAVE ZA 3. JULIJ — **DAN RUDARJEV!**

VSEM DELOVNIM LJUDEM NA DOLENJSKEM, V BELI KRAJINI IN SPOD. POSAVJU PRISRČNE ČESTITKE ZA 4. JULIJ — **DAN BORCA!**

Rudnik Senovo - Rudnik Kanižarica - Rudnik Krmelj - Rudnik Globoko

RUDNIKI NEKOVINSKIH RUDNIN

Kremen Novo mesto

Za podpiranje je treba včasih uporabiti zelo debel in težak jamski les

Kanižarica: 1965 - 150.000 ton premoga?

V letu 1946 je o premogovniku Kanižarici prevladovalo mišljenje, da bo moral rudnik kaj kmalu prekiniti z obratovanjem, češ da so zaloge premoga sila majhne in nepomembne. Rudniku so pripisovali le še nekaj let življenja. Čeprav je bilo v evidenci še okoli tri milijone ton celokupnih geoloških rezerv, je povzročila mnenje o neperspektivnosti premogišča izredno močna tektonska porušenost premogovnih slojev. Tektonika se odraža namreč v nahajališču z bolj ali manj izrazitimi lomi in po prelomnih ploskvah so premogovni sloji poglobljeni oziroma dvignjeni ali pa celo razmaknjeni z vrinjenimi talnimi jalovinskimi plastmi.

Na podlagi takega gledanja na kanižarski rudnik se ni predvidevalo, da se bo proizvodnja premoga dvignila kaj dosti nad 20 tisoč ton letno. To zmotno mišljenje je imelo še eno neopravičljivo posledico: v Kanižarici so zgradili v letih 1947 in 1948 le dve štiristanovanjski stavbi in samski dom z zmogljivostjo 38 postelj namesto prvotno predvidenih desetstanovanjskih stavb in samskega doma.

■ Po vzpostavitvi delavskega samoupravljanja v rudniku so začeli njegovi organi proučevati rezultate, ki so jih nudila v letih 1946 do 1948 izvršena geološka mapiranja terena in raziskovalna dedela z globokimi vrtinami. Leta 1952 je bilo že utrjeno, da znašajo zaloge premoga skupaj okoli štiri milijone ton. Predvidevalo pa se je, da so omenjene zaloge minimalne in da bo skupna količina verjetno občutno večja.

■ Na osnovi teh ugotovitev je delavski svet rudnika v drugi polovici leta 1952 razpravljal o načrtu, po katerem naj bi dvignili letno proizvodnjo premoga na 45.000 ton. Tak predlog je bil predložen v razpravo gospodarskim organom tedanjega okrajnega ljudskega odbora v Črnomlju. Program je bil sprejet in rudnik je pričel z novimi odpiralnimi deli.

Vzporedno s postopno izgradnjo se je od leta do leta dvigala tudi proizvodnja in v letu 1955 je že presegla 30.000 ton premoga.

■ V letu 1954 so strokovnjaki Geološkega zavoda LRS temeljito proučili geološke, tektonske in stratigrafske razmere v nahajališču ter na osnovi zaključkov izdelali nov izračun premogovnih rezerv. Ob tej priložnosti so ugotovili, da znašajo geološke rezerve nad 12 milijonov ton premoga in da lahko pričakujemo z upoštevanjem verjetnih zalog v vzhodnem in jugovzhodnem krilu produktivne kadunje okoli 20 milijonov ton premoga.

■ Vsled tega je delavski svet rudnika sklenil, da se izdela nov perspektivni načrt. V letu 1955 izdelan investicijski program je predvidel, da se bo proizvodnja premoga dvignila na 90.000 ton letno, kar bo dosegljivo leta 1961. Za izvedbo tega programa je bilo rudniku odobreno investicijsko posojilo v višini 251 milijonov dinarjev. Izdelani program je bil povsem realen, saj se proizvodnja postopoma dviga in je bilo lani že doseženo 50.000 ton, medtem ko letos pričakujemo 70.000 ton. Z izgradnjo vseh objektov ter vgraditvijo opreme bo leta 1961 dosežena maksimalna proizvodnja.

■ Pred kratkim so na primopredajnem zasedanju delavskega sveta rudnika Kanižarica zopet govorili o proizvodnji in možnostih nadaljnjega perspektivnega razvoja. Ko je predsednik prejšnjega delavskega sveta poročal o delu samoupravnega organa za obdobje zadnjih dveh let, je ugotovil, da sta opravila delavski svet in upravni odbor v pretekli mandatni dobi pomembno delo, zlasti če upoštevamo zvišanje proizvodnje, dvig storitev, občuten obseg investicij, delo okoli uvajanja sodobnih oblik nagrajevanja in pod. Ko je obravnaval potek proizvodnje v prvih petih mesecih, je dejal, da je bil plan proizvodnje v omenjenem času izvršen s 103 odstotki. V primerjavi z lanskim letom je bilo v istem času pridobljeno za 5500 ton ali 28 odstotkov več premoga. Stalež v proizvodnji in pri jamskih investicijskih delih zaposlenih delavcev se je zmanjšal za 1 odstotek! Iz tega sledi, da je rudnik povečal proizvodnjo s povečanimi storitvami in ne s povečanim številom na novo zaposlenih. Rudniška storitev je v istem obdobju porasla od 0,75 tone na dnino na 0,91 tone na dnino ali za 21 odst. Porast proizvodnje se je približala maksimalnim možnostim zaradi tesnega grla na separaciji.

■ Pri nadaljnji obravnavi je direktor rudnika obrazložil perspektivni načrt rudnika za razdobje 1961—1965. Zmogljivost rudnika 90.000 ton bo namreč dosežena v letu 1691. Že omenjene ugotovljene zaloge premoga dovoljujejo nadaljnje povečanje proizvodnje; direktor je predlagal 150.000 ton, kar naj bi bila primerna letna proizvodnja za razmere tega rudnika. Gibanje proizvodnje naj bi bilo naslednje: **leta 1961 — 90.000 ton, leta 1962 — 90.000, leta 1963 100.000 ton, leta 1964 — 120.000 ton in leta 1965 — 150.000 ton.**

Nato je direktor delavskemu svetu tudi razložil, kako bi bilo moč doseči to proizvodnjo in kolikšna sredstva bi podjetje potrebovalo.

■ Znano je, da bi morali **jugoslovanski premogovniki dati do leta 1965 za potrebe jugoslovanskega gospodarstva okrog 32 milijonov ton premoga. Če bodo kanižarskemu rudniku odobrena potrebna investicijska sredstva za dosego v perspektivi povečane proizvodnje, bo tudi ta premogovnik prispeval svoj delček k znatno povečani proizvodnji premoga.**

■ Povsem razumljivo je, da z investicijskimi sredstvi samo za osnovna sredstva ne bo podana osnova za dosego povečane proizvodnje, ampak bo rudnik potreboval tudi znatna sredstva za stanovanjsko izgradnjo. Zelo zanimiv je pri tem pokazatelj, da bo podjetje potrebovalo za omenjeno proizvodnjo v letu 1965 le šest delavcev več, kot jih potrebuje letos za proizvodnjo in investicije! Iz tega sledi, da pričakujejo še občuten nadaljnji poraz produktivnosti.

■ **Kolektiv kanižarskih rudarjev bo s to novo akcijo postavljen še pred eno težko preizkušnjo. Zavedati se je namreč treba, da bodo dela za povečanje proizvodnje zahtevala od njega precej naporov. Vendar pričakujemo, da bo tudi to nalogo uspešno uresničil tako kot vse do sedaj, čeprav vemo, da je imel na poti svojega razvoja nešteto ovir in težav.**

ŠPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ ŠPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ ŠPORT ☆ TELESNA KULTURA

ŠE O JEDRU DOGODKA

Na članek, ki ga je objavilo »Delo« v torek, 21. junija 1960, odgovarja tov. Milan Smerdu, član zletnega odbor. VII. zleta bratstva in enotnosti v Novem mestu, z naslednjim sestavkom:

Veličastna telesnovzgojna, kulturna in politična manifestacija VII. zleta bratstva in enotnosti je za nami. Človek bi pričakoval, da bodo vsi novinarji, ki javnost obveščajo o teh stvareh, vsaj objektivno poročali o pripravah in izvedbi zletnih prireditev. Toda članek v Delu dne 21. junija letos pod naslovom »Jedro dogodka« kaže ravno nasprotno. Ne razumemo, s kakšnim namenom je pisec članka prikazal ljudem zaključne priprave kot mučilnico mladine. To, kar je napisal o preobremenjenosti mladine s skušnjami, ni res. Mnenja smo, da taka neodgovorna pisarija ne more vzpodbudno vplivati na naše amaterske delavce — prednjake, ki so žrtvovali ogromno prostega časa ravno za to, da bi mladini prizanesli z dolgoveznimi skušnjami in je bil ves potek izkušenj izveden tako, da ni bil noben oddelek več zavzet kot dobro uro. Res je, do so se skušnje pričele že v soboto in se nadaljevale v nedeljo dopoldne. Toda pisec članka ne omenja, da so bile v soboto popoldne skušnje samo za pionirje in pionirke, v nedeljo pa za ostale. Mladina je bila prosta v soboto popoldne. pionirji in pionirke pa v nedeljo dopoldne. Tudi za razvedrilo je bilo preskrbljeno. Taborni ogenj v petek zvečer je bil namenjen mladini; v soboto je bil za mladino velik dogodek ko se je srečala z maršalom Titom in Naserjem na avtomobilski cesti, večerna akademija v soboto je bila bolj namenjena množici udeležencev kot ostali javnosti. Vrsta prireditev in ples v taboru, medrepubliško srečanje (Hrvatska : Slovenija) v tenisu in namiznem tenisu — vse to je bilo namenjeno mladini in je mladina vse omenjene prireditve tudi polnoštevilno obiskala. Celoten program je bil pripravljen tako, da so lahko vsi udeleženci za množični nastop prisostvovali najrazličnejšim tekmovanjem v petek in soboto in obratno; tekmovalci so lahko v nedeljo prisostvovali kot gledalci glavnemu nastopu.

Človek se sprašuje, zakaj je treba potem zmanjševati uspeh prireditve z neresničnim in lahko rečem celo zlonamernim poročanjem. Mogoče zato, ker je bila organizator provinca, ker so to »zaostali« predeli?

In še naprej. Zakaj se pisec takega članka ni podpisal s polnim imenom, da bi ga vsaj poznali? Zakaj ni kaj več napisal o celotnem konceptu zleta, o vsej širini zletnih prireditev, ki so se pričele že lani v jeseni s pohodom na Triglav, z izletom na Bazo 20, s smučarskim pohodom na Gorjance, o vseh mogočih tekmovanjih v zletnih dnevih, o gasilskem dnevu itd.? Zakaj se pisec ozko spotika na eno samo prireditev in skuša v napačni luči prikazati ljudem uspeh in pomen našega zleta? Če se je ob I. festivalu telesne kulture, ki je bil v Ljubljani, toliko pisalo o festivalski misli, o bogati vsebini festivalskih dni, zakaj gre pisec mimo tega, ko piše o našem zletu? Mnenja smo, da je koncept našega zleta festivalsko misel ne samo potrdil, ampak jo je celo poglobil. Zato odklanjamo tak način poročanja in želimo, da pisec prekliče neresnične izjave in da se podpiše s polnim imenom.

Druga stvar, ki bi jo še rad omenil, je kritika točk množičnega nastopa, ki se jih je pisec omenjenega članka lotil v svojem poročilu. Monotonost in dolgočasnost prostih vaj. Tudi s to oceno se ne moremo strinjati. Vaje za masovni nastop posameznih oddelkov, od podmladka do članov, so bile primerne, dovolj pestre in tudi na samem nastopu skladno izvedene. Poglejmo si za primer vaje z bruni, ki jih kritik prikazuje v članku kot primer posrečene izbire vaj. Strinjamo se, da so bile vaje z bruni pestre in za mladince še kar privlačne. Toda resnici na ljubo moramo povedati tudi to, da so bile ravno s temi vajami v zaključnih pripravah največje težave in jih je bilo težje vskladiti kot vse ostale.

Mislim, da se ob takem kritikarstvu odpira drugo vprašanje. Ali naj še naprej gojimo množične nastope, ali naj jih opustimo? V kolikor naj obvelja drugo, naj se ta stvar načelno reši in ukine. V kolikor pa naj te oblike dela gojimo še naprej, lahko samo zdrava, konstruktivna kritika doprinese k napredku v tem pogledu. Hkrati ko nekaj kritiziramo, moramo tudi že nekaj boljšega, naprednejšega pripraviti. Javnost je naš nastop toplo pozdravila, mladina, ki je nastopala, se je z veseljem vključila, samo nepodpisani kritik je na hitro in površno navrgel našemu nastopu «monotonost in zdolgočasenost».

Zato prosimo javno mnenje, očividce našega zleta, da tudi oni spregovorijo. Ne moremo se strinjati z oceno neodgovornega posameznika, najmanj pa kadar skuša z neresničnim poročanjem zavesti javno mnenje. Z vso odločnostjo pa odklanjamo očitek v omenjenem članku, da so bile zletne skušnje mučilnica za mladino, ki je sodelovala na zletu

Milan SMERDU

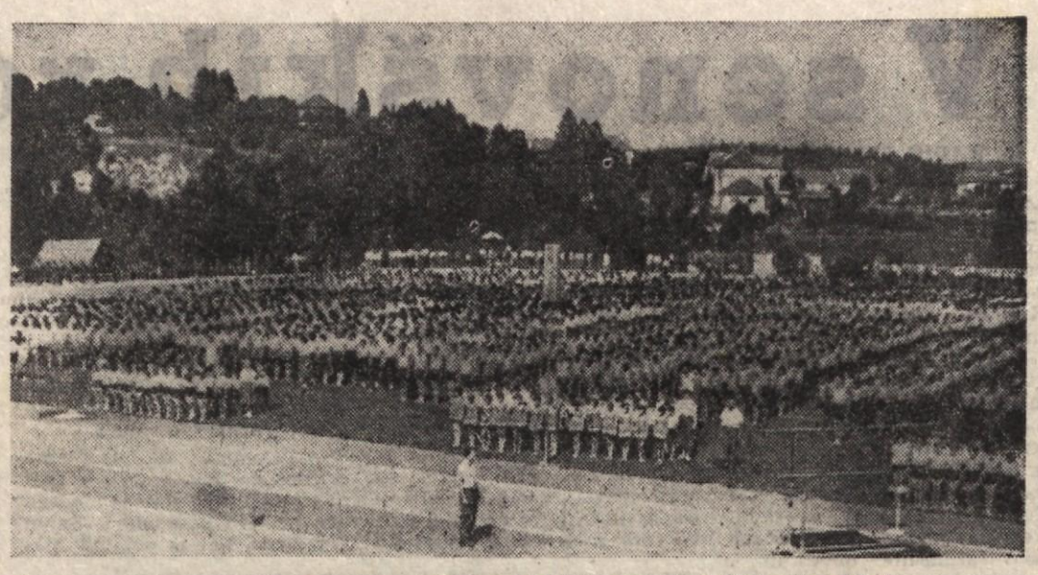

Se spominček na nepozabni glavni nastop osrednje zletne prireditve 19. junija: del zbrane mladine na novem stadionu med igranjem državne himne

Sisak, Karlovac, Novo mesto . . .

Spomin na srečanja in tekmovanja modelarjev na VII. zletu bratstva in enotnosti

Kot mnogo ekip, so se pomerile v okviru prireditev VII. zleta tudi modelarske ekipe. Kljub temu, da je obljubil svojo udeležbo tudi Aeroklub Ogulin, so tekmovale samo ekipe iz Siska, Karlovca in Novega mesta.

V petek, 17. 6. 1960, sem že navsezgodaj iskal kamion, ki je bil namenjen za prevoz modelarjev v Prečno. Vrvenje tisočglavega mravljišča v bršljinskih kasarnah ob zajtrku me je popolnoma prevzelo in prav verjetno ne bi našel kamiona, da me ni skoraj povozil. Povzpel sem se nanj in kar na lepem sem se znašel med samimi tujimi obrazi, ki so strmeli vame in imel sem vtis, da se me nekako bojijo. Vsakdo je zgrabil svoj model, se nervozno presedal in me spet pogledal. Bil sem namreč brez modela. Končno se je našlo malo prostora tudi zame.

Kamion je brnel po prašni cesti proti Prečni, na nas pa so se vsipali celi oblaki prahu, tako da so oni, ki so sedeli zadaj, imeli vse možnosti, da bi jih po uri vožnje prav vsakdo lahko imel za mlinarske vajence in ne za modelarje, še manj pa za svetovne prvake . . . Vendar sem kmalu spoznal, da se v teh fantih skrivata odločnost in sposobnost; posebno me je presenetilo njihovo toplo tovarištvo, ki se je med tekmovanji še tolikokrat pokazalo.

Srečno smo dosegli letališče in marsikateri modelar ga je zagledal prvikrat. Ne bi mogel reči, ali so bili začudeni ali razočarani, ko so prvikrat zagledali to naše »letališče« . . . Vsi so imeli precej vprašanj, medtem ko smo pripravljali vse potrebno za tekmovanje, smo skušali ugoditi njihovemu zanimanju, potrebam in — muham.

Končno je »marela« stala sredi letališča in sodnik je najavil, da se je pričel prvi turnir, tekmovanje v kategoriji A2 modelov. Kronometristi (tudi sam sem bil med njimi) smo prvič v praksi preizkusili znanje, ki smo si ga pridobili nekaj dni prej na kratkem tečaju.

Našo tekmovalno ekipo sta sestavljala na žalost samo dva tekmovalca – Suštar in Zupanc. Aeroklub Karlovac je poslal pet tekmovalcev, Aeroklub Sisak pa štiri. Že na začetku je bilo precej jasno, da se bo ekipno in v plasmaju posameznikov najbolj odrezal Sisak, saj ga je zastopal tekmovalec Babić Slobodan, ki je bil leta 1958 svetovni prvak v modelarstvu. Ta skromni, veliki fant je pokazal že v začetku tako resnost in vnemo, da nas je vse začudila. Sicer pa mu je ta resnost tudi pomagala, da je osvojil tak zveneč naslov.

Vreme je bilo odlično in sonce je pripekalo, da je bilo veselje! »Marela« nas je komaj varovala in vsi smo se v zadnjih turnusih že pošteno potili. Tekmovalcem pa ni bilo mar prav nič drugega, le da so bila celo rebra in gumice njihovih modelov. Marsikateri se je pošteno upehal, ko je tekel za svojim modelom, da mu ne bi ušel. Vsakdo si je vroče želel, da bi njegov model ostal čim dalj časa v zraku in da bi zašel v termiko, ki bi ga dvignila in mu tako pomagala doseči tistih 180 točk, ki jih modelarji imenujejo »maksimum« ali po domače kar – »makselj«. Nekdo je kljub občudovanju uspelega leta in »makseljna«, ki si ga je priboril sotekmovalec, v nenadnem napadu zelene zavisti izdavil: »V termiki bi letel še klavir!«

Seveda ni bilo brez prepirov in jeze. Večna rivala Dolf in Dušan sta vztrajno drug drugemu dopovedovala in očitala napake, se kujala in kuhala trmo, čez pet minut pa si v pristnem tovarištvu spet pomagala in bodrila drug drugega.

Pozdravili so nas vsakdanji gostje »Thunderbolti« (beri tanderbolt in ne tenderbolt!) Prav nizko so nas preleteli in v širokem loku izginili za obzorjem. Pa tudi raktivcev ni manjkalo . . .

Tako je dopoldan mineval v trepetajoči vročini in minil je tudi zadnji turnus. Prvo mesto je zasedel, kor ni bilo prav nobeno presenečenje, tekmovalec **Babić (Sisak)** z 611 točkami. Sledili so mu **Paulin Stevo (Sisak)** s 579 točkami, **Brnadić Josip (Karlovac)** s 550 točkami in drugi. Peto mesto s 320 točkami je zasedel naš tekmovalec **Dušan Zupanc.**

Sestradani in utrujeni smo se vrnili pred kasarne. Tekmovanje se je popoldan nadaljevalo v Bršljinu v kategoriji hitrostnih modelov. Udeležba je bila slaba, saj sta praktično tekmovala le dva tekmovalca: **Kerep Damir (Sisak),** ki je zasedel prvo mesto s 115,3 km/h ali s 575 točkami, drugo mesto pa je zasedel **Zupanc Dušan (Novo mesto)** z 81,8 km/h ali s 410 točkami. Tako se je končal prvi dan tekmovanja.

Za drugo jutro smo se dogovorili, da bomo že navsezgodaj zjutraj v Prečni. Vse je kazalo na dež in ko smo odhajali, se je vlilo. No, pa le ni bilo tako hudo. Ko smo prišli v Prečno, se je vreme spet nekaj skujalo. Ni minilo 15 minut, ko so oblaki izginili in je zasijalo vroče sonce.

Motorčki so zabrneli in povsod je dišalo po etru. Sreča je opoteča – to so vedeli tekmovalci že prej. Ubogi Djoko je pognal svoj model v zrak – »penjal« je odlično, kar se naenkrat v največji višini obrne na nos in v nekaj sekundah se je zaril v zemljo, krila pa so se razletela na kosce.

»Saj ni nič hudega,« nam je smeje dopovedoval, »saj imam še celo vrsto elis in tudi rezervno krilo imam!« Vsi smo se mu smejali in z zanimanjem opazovali njegov drugi let, ki pa je na žalost končal natanko tako kot prvi, vendar tokrat na hangarju in ne na travi. Motor se mu je zaril daleč nazaj v trup, česa drugega pa skoraj nibilo pobrati. Tudi tokrat je našel tolažbo in je rekel, »da je ta stara »krntija« letela že štiri leta, da je ni škoda in da je to edini način, ki pripravi modelarja do tega, da napravi nov model . . .« Klub pričakovanju je s prizadevanjem pomagal mlajšim tovarišem in je storil vse, samo da bi spravil njihove mline v zrak.

Doživeli smo tudi majhno neprijetnost, ko jo je tekmovalcu Dujmiću iz Siska pobrisal »model« po tretjem turnusu. Pristal je nekje daleč v gozdu in ne verjamem, da ga je našel, kljub temu, da so mu pomagali vsi njegovi tovariši . . .

Obiskal nas je tudi reporter RTV Ljubljane, ki je posnel del tekmovanja za televizijski tednik. Marsikdo si je skrivaj popravil frizuro . . .

Tako je minilo tudi dopoldne drugega, to je zadnjega dneva tekmovanja. V kategoriji »penjačev« je prvo mesto spet osvojil **Babić Slobodan (Sisak)** s 675 točkami; v kategoriji wakefield je prvo mesto osvojil **Paulin Stevo** s 346 točkami, drugo mesto pa **Zupanc Dušan** (Novo mesto) s 307 točkami. Skupen plasma celotnega tekmovanja pa je takle:

prvo mesto je dosegel Sisak s 3383 točkami, drugo mesto je dosegel Karlovac s 1944 točkami, in tretje Novo mesto s 1186 točkami.

Ko smo se vračali v kasarne, nam je bilo kar hudo ob razstanku s sotekmovalci, ki so v tem času osvojili naše simpatije in prijateljstvo. To pa je bil hkrati tudi namen zleta in zdi se mi, da smo tudi mi modelarji, prispevali s svojim skromnim tekmovanjem k bratstvu in enotnosti mladih src Jugoslavije.

Tone Furlan

Z okrajnega mnogoboja taboruikov

Po uspešnem nastopu taboruikov na VII. zletu bratstva in enotnosti se taboruiki iz našega okraja niso takoj vrnili domov, temveč so ostali v taboru še naslednji dan po zletu, da so nastopili na okrajnem taborniškem mnogoboju. Starejši taboruiki so tekmovali v A, B in C skupini; pomerili so se v orientacijskem krosu, signazizaciji in v postavljanju šotorov. Skupno je nastopilo 9 ekip; po številu je letos tekmovala ena ekipa manj kot lani. Novomeščani tokrat niso postavili tekmovalne ekipe v A skupini za moške in B ter C skupini za ženske. Pogrešali smo tudi ekipe taboruikov iz Straže, ki so lani uspešno nastopili na okrajnem mnogoboju.

Vsa tekmovanja so potekala v bližini tabora in novega stadiona. Tekmovalne komisije so hitro in uspešno speljale svojo nalogo.

Najboljše so bile naslednje ekipe:

A — moški: 1. Brežice 71,45 točk. 2. Trebnje 68,86 točk.

B — moški: 1. Brežice 72,35 točk. 2. Novo mesto 72,25 točk, 3. Krško 70,93 točk, 4. Sevnica 63,35 točk, 5. Črnomelj 50,78 točk.

C — moški: 1. Novo mesto 77,40 točk, 2. Sevnica 72,50 točk.

A — ženske: 1. Novo mesto 76,14 točk, 2. Trebnje 63,32 točk, 3. Brežice 58,55 točk.

B — ženske: 1. Sevnica 73,57 točk, 2. Črnomelj 69,47 točk. 3. Brežice 61,95 točk.

C — ženske: 1. Črnomelj 67,75 točk.

Najmlajši taboruiki — medvedki in čebeljice — so tekmovali v postavljanju šotorov, v orientacijskem krosu, kurjenju ognja in v teku preko ovir. Vsi so vložili veliko truda za čimboljši uspeh. S številom nastopajočih skupin pa ne moremo biti zadovoljni. Tekmovalo je le 6 enot; isto število kakor lani ne more pokazati porast taborništva. Mislimo, da imajo tudi drugod medvedke in čebelice in ne samo v Novem mestu, Črnomlju, Sevnici in Brežicah, ki so poslali svoje zastopnike.

Največ znanja so pokazali naši najmlajši iz naslednjih enot:

Medvedki: 1. Novo mesto 67,22 točk, 2. Črnomelj 57,85 točk. 3. Sevnica 49,77 točk.

Čebelice: 1. Novo mesto 69,71 točk, 2. Sevnica 55,42 točk, 3 Brežice 47,39 točk.

Zmagovalci posameznih skupin med starejšimi in mlajšimi taboruiki nas bodo zastopali na republiškem prvenstvu, ki bo na zletu vseh taboruikov Slovenije na Lescah pri Bledu v avgustu letos. Časa je še dovolj, da si bodo naši najboljši še izpopolnili svoje znanje, da bodo šli tja dobro pripravljeni ter da bodo čvrsto zastopali novomeški okraj.

Na okrajnem prvenstvu v mnogoboju prihodnje leto pa naj ne bi izostala nobena enota, ker obsega tekmovalni program osnovne panoge taborniškega programa, ki jih mora obvladati vsak taboruik!

V taborniški MDB — 120 brigadirjev!

Včeraj zjutraj je odšla na delo novomeška taborniška brigada, v kateri je okoli 120 mladincev in mladink — taboruikov. Brigada je organizirana v sklopu priprav za zgraditev taborniškega doma v Novem mestu, v njej pa so taboruiki iz različnih odredov in čet našega okraja. Brigada bo delala v opekarnah Prečna in Zalog in na kmetijskem posestvu v Zalogu. Taboruiki so si včeraj postavili tabor med Prečno in Zalogom ob Temenici. Z lastnim delom nameravajo zaslužiti de sredstev, potrebnih za zgraditev doma, ki ga bodo postavili v neposredni okolici Novega mesta. Večina brigadirjev je iz vrst dijakov gimnazije in učiteljišča in je tokrat prvič v brigadi. Želimo jim veliko delovnih uspehov in prijetno, zanimivo življenje v brigadi!

AP.

Kljub zmagi — razočarani!

PARTIZAN (N. m.) : OK »KANAL 3:1 (15:6, 15:17, 13:7, 15:7)

V predzadnji tekmi spomladanskega dela republiške moške odbojkarske lige so se novomeški odbojkarji na svojem igrišču pomerili z ekipo iz Kanala ob Soči. Naši odbojkarji so bili favoriti; pričakovali smo celo gladko zmago s 3:0, toda zadovoljiti smo se morali s skromnejšo zmago s 3:1. Razočarani smo zapuščali igrišče na Loki, ker smo bili priče zelo slabi igri, polni začetniških napak. Gostje in domači so razočarali maloštevilne gledalce, ki v čedalje manjšem številu prihajajo na odbojkarske tekme.

V nedeljski tekmi so domači znova pokazali, da so popolnoma izven forme. Napravijo vtis, kot da že več mesecev ne bi trenirali. Spet smo videli stare napake, ki jih je nasprotno moštvo (pravzaprav le njihov najboljši igralec!) spretno izkoriščalo. Naši igralci so včasih nasedli najbolj enostavnim trikom ,kot da ne bi imeli za seboj deset in več let skušenj. Le sem pa tja smo videli kako boljšo potezo.

Pri vsem tem se sprašujemo, kje so vzroki očitnega nazadovanja novomeške odbojke? Kaj je krivo, da gre vse rakovo pot? Mnenj je več. Nekateri pravijo, da so glavni vzrok neuspehov osebna nesoglasja (Penko in Lapajne sta zato sklenila, da ne bosta več igrala v prvi ekipi), drugi iščejo vzroke v prenasičenosti in pomanjkanju borbenosti, tretji pa pravijo, da je glavni vzrok v tem, da v ekipi ni kolektivnega duha in moč ne roke, ki bi znala napraviti red in vzdrževati disciplino. Vse te ugotovitve, ki niso brez osnove, v glavnem držijo. Skrajni čas je, da se nekaj ukrene in da se čez poletne počitnice skuša rešiti, kar se rešiti da. Do počitnic našim odbojkarjem preostane le še tekma v Kropi (3. julija), ki ne more bistveno izboljšati položaja v lestvici, lahko pa ga le še pokvari.

Tudi Partizan Brežice v republiški ligi!

V nedeljo so se uvrstili v republiško rokometno ligo tudi igralci rokometa brežiškega Partizana. V Celju so imeli sicer precej težko delo. Premagati so morali Mursko Soboto (18:17), Celje (13:11) in favorita tekmovanja — ekipo Partizana iz Slovenjega Gradca (20:16), da so dosegli prvo mesto in s tem udeležbo v republiški ligi. Njihov trud je bil poplačan, saj ima zdaj novomeški okraj po dolgih letih spet predstavnika v republiškem tekmovanju.

Fm.

Kvalifikacije za vstop v žensko republiško ligo 1960/61

Črnomaljčanke zmagovalke Golnik, 26. junija. V borbi za vstop v žensko republiško ligo so se na Golniku sestali prvaki rokometnih podzvez: Gorenjska rokometna podzveza – Storžič Golnik, Štajerska podzveza – Partizan Selnica, Primorska podzveza – Ajdovščina, Ljubljanska podzveza – Rudar Trbovlje in Dolenjska podzveza – Partizan Črnomelj.

Črnomelj : Golnik 7:4 (3:1)

Domača ekipa kljub podpori občinstva ni mogla premagati borbenih Črnomaljčank.

Črnomelj : Ajdovščina 6:5 (3:1)

To je bila ena najbolj borbenih tekem na turnirju. V tej tekmi se je najbolj izkazala Weissova, saj je dosegla kar 4 gole.

Črnomelj : Rudar 10:3 (5:0)

Črnomaljčanke so se s to zmago proti neposrednemu tekmecu povzpele na prvo mesto.

Črnomelj : Selnica 13:2 (11:1)

V zadnji tekmi so Črnomaljčanke pokazale, kaj znajo in so dosegle rekordno število golov.

Ekipa Partizana je na turnirju nastopala v sledeči postavi: Rajgelj, Žunič M, Weiss, Furlan, Žunič A., Čarman, Črnič, Mantelj, Šter, Jeličević, Kvas. Vse igralke so igrale odlično in če bodo igrale tako dalje, bodo v ligi dosegle še lepe uspehe.

Končna lestvica:

Rudar Trbovlje	4	1	0	3	25:24	6
Storžič Golnik	4	2	0	2	23:19	4
Ajdovščina Ajd.	4	1	0	3	16:23	2
Partizan Selnica	4	0	0	4	17:38	0

M-k

ŠAH

10. JULIJA: »FILTER« TURNIR V NOVEM MESTU!

Poročali smo že, da sta se Okrajna šahovska zveza Novo mesto in Šahovska zveza Slovenije pogajali za organizacijo letošnjega edinega kvalifikacijskega turnirja za prvenstvo Slovenije, ki naj bi se igral v začetku julija v Novem mestu. Pogajanja so se ugodno končala.

Kvalifikacijski turnir, ki ga imenujejo tudi »filter« turnir, se bo pričel v nedeljo, 10. julija, v Novem mestu v spodnji dvorani Doma JLA. Pravico udeležbe imata mojstra Lešnik in Preinfalk, dalje 14 mojstrskih kandidatov (med njimi tudi ing. Gabrovšek, ing. Črepinšek, Guzel, Kočevar itd.) ter prvokategorniki, ki so se plasirali na okrajnih prvenstvih. Novomeški okraj ima na razpolago dve mesti. Zagotovljena je že udeležba prvokategornika Toneta Škerlja, vprašanje drugega predstavnika pa je še odprto.

V PONEDELJEK, 4. JULIJA: OKRAJNO MLADINSKO PRVENSTVO

Vsa zadnja leta se je mladinskemu šahu v našem okraju posvečalo premalo pozornosti. Da se ta pomanjkljivost odpravi, je OSZ sprejela sklep, da se izvede okrajno prvenstvo posameznikov za mladince do 19. leta starosti. Za turnir, ki bo imel 14 do 16 udeležencev (igrali ga bodo po švicarskem sistemu), se smejo prijaviti šahisti rojeni leta 1941 in kasneje. Vabila je Okrajna šahovska zveza že poslala društvom in sekcijam. **Turnir se bo pričel na Dan borca, v ponedeljek, 4. julija, v Novem mestu — v mladinski sobi v Zdravstvenem domu.** Prvi štirje se bodo udeležili prvenstva Slovenije, ki se bo pričelo 10. julija. Turnir bo zaključen v petek, 8. julija.

Obvestilo dopisnikom in sodelavcem

Vseh poslanih poročil in dopisov zaradi preobilice gradiva nismo utegnili natisniti v današnji številki in prosimo za potrebno razumevanje.

UREDNIŠTVO

Kratke športne novice

V nedeljo sta se v Novem mestu pomerili teniški ekipi domačega Elana in Triglava iz Kranja. Močno oslabljena ekipa Elana (Hren je odšel na izlet v Celje!) se je krepko upirala Kranjčanom. V igri dvojic sta Kranjčana Žnidar in Gunčar šele z zmago v tretjem nizu uspela odločiti dvoboj v svojo korist z 2:1.

V prvi igri posameznikov je Mikec premagal Gunčarja z 2:0 (7:5 in 6:3), neizkušena Elanova rezerva – Picek pa je podlegel Žnidarju z 0:2 (0:6, 4:6). Po stanju 1:1 v igrah posameznikov je odločil dvoboj dvojic.

V prvem nizu sta se Novomeščana Picek in Mikec slabo ujemala, zato sta prvi niz izgubila z 8:6, drugega pa sta odločila v svojo korist s 6:3. Odločilni tretji niz sta osvojila Kranjčana

Prihodnjo nedeljo se bodo Elanavci pomerili doma z mariborskim Branikom, ki je glavni favorit prvenstva, teden dni kasneje pa še s Kamnikom.

PLENIČAR DRUGI V VELENJU

Gotovo se še spominjate uspehov Andreja Pleničarja iz Novega mesta na motodirkah širom po Sloveniji. Postal je republiški prvak v kategoriji mopedov (do 50 ccm). Letos je nekoliko manj uspešen, ker imajo tekmovalci boljše stroje. Na prvi dirki v Velenju, ki je veljala za prvenstvo Slovenije, se je moral Pleničar zadovoljiti z drugim mestom za starim konkurentom Gledščičem iz Nove Gorice.

KRATKE VESTI IZ PARTIZANA

■ **Po uspešno zaključenem zletu** se je v partizanskih društvih okraja spet pričelo redno delo. Okrajna zveza bo skupaj . Odbojkarsko zvezo Slovenije v zadnjem delu julija **(od 25.–29. 7.) priredila v Novem mestu tečaj za inštruktorje in sodnike odbojke.** Tečaj bodo vodili strokovnjaki iz Ljubljane, na tečaj pa so povabljeni vsi, ki imajo veselje do odbojke in ki se bodo obvezali, da bodo po vrnitvi v društva opravljali trenerske in sodniške posle. Ker je odbojka v našem okraju zelo priljubljena, pričakujemo močan odziv ne samo iz vrst Partizana, ampak tudi iz delovnih kolektivov, aktivov LMS itd.

■ **Tudi komisija za namizni tenis pri Okrajni zvezi Partizan** skrbi za trenerski kader, ki je pogoj za napredek športne panoge. Za republiška tečaja za trenerje namiznega tenisa na Bledu je prijavila 4 kandidate, ki bodo kasneje vodili podobne tečaje v okraju ter vadili pionirje in pionirke v svojih društvih.

■ **Novomeški Partizan,** ki je znan širom po Sloveniji po pestrosti dela, bo v juliju in avgustu priredil več izletov in taborjenje. Oba izleta bosta v planine, taborjenje pa bo na morju v prvi polovici avgusta. Društveno članstvo (največ 60) bo taborilo 14 dni v Rabcu pri Labinu. Ker je zanimanje med članstvom za taborjenje precejšnje, bo verjetno morala društvena uprava s trenerji in vodniki določiti najmarljivejše, katerim bo taborjenje nagrada za uspehe.

Bela krajina : Olimp 3:4 (3:1)

V nedeljo je bila v Črnomlju odigrana povratna nogometna tekma med Belo krajino iz Črnomlja in Olimpom iz Celja. Sodil je Janežič iz Ljubljane. Vreme je bilo ugodno, saj je tekma privabila 600 gledalcev.

Domače moštvo je v 11. minuti prešlo v vodstvo. Gol je dosegel Danilovski. V 31. minuti so gostje izenačili. V drugem delu igre je Vigujević dosegel dva gola, tako da je bil rezultat v regularnem času 3:1 za BK. Ker pa s tem ni bilo končne odločitve in zmagovalca z ozirom na prejšnje srečanje BK in Olimpa, so tekmo podaljšali za dvakrat po petnajst minut. Gostje so v tem času dosegli tri gole in tako zmagali s 3:4.

J. V.

GRADBENO PODJETJE
GORNJA RADGONA
izvaja vsa gradbena in obrtniška dela solidno in poceni!
Čestita vsem borcem in aktivistom za dan borca 4. JULIJ!

Če obiščete Maribor, se oglasite pri poslovalnicah:
Gostinskega podjetja
»MAJOLIKA«:
Rotovška klet — Glavni trg 14, Predor — Šentiljska c. 110, Savica — Cesta XIV. divizije 89, Veseli kmet — Partizanska c. 39, Gorjanci — Ruška c. 114, Biser — Leningrajska c. 30, Pekrska gorica — Limbuška c. 47, Izletnik — Betnavska c. 39, Haložan — Ptujska c. 91, kjer vam bodo postregli z dobro jedačo in pijačo!

Tovarna steklenih izdelkov
SLOVENSKA BISTRICA
proizvaja vse vrste razsvetljavnega stekla, steklene vaze, okraske za novoletno jelko, steklene in galalitne gumbe ter se priporoča za cenj naročila!

MEPA
»MEPA«
GRAFIČNA INDUSTRIJA
MARIBOR
KOROŠKA CESTA 5
s svojimi obrati:
kartonažo, knjigoveznico, litografijo tiskarno, klišarno, izdelovalnico špecerijskih vrečic in oddelkom za anilinski tisk
vam je vedno na uslugo s svojimi kvalitetnimi izdelki.

Vsem borcem in aktivistom čestita za njihov praznik
Mlekarna Novo mesto!

GOZDARSKO LESNA POSLOVNA ZVEZA
NOVO MESTO
čestita in pozdravlja za
★ DAN BORCA!

»VOLNA«
INDUSTRIJA VOLNENIH IZDELKOV LAŠKO
proizvaja
volnene tkanine za ženske in moške plašče, obleke in razno drugo volneno blago.
Pri nakupu volnenih tkanin zahtevajte izdelke »VOLNA«, Laško.

DELOVNI KOLEKTIV
SPLOŠNE BOLNIŠNICE V MARIBORU
POZDRAVLJA ZA DAN BORCA VSE ZDRAVSTVENE KOLEKTIVE NA DOLENJSKEM IN V BELI KRAJINI!

Jutri praznuje Mokronog

1. julija bo partizanski Mokronog sedmič praznoval krajevni praznik v spomin na dan, ko je pred osemnajstimi leti maloštevilna Mokronoška četa užugala v mokronoškem gradu dobro utrjeno in močno italijansko posadko in odpeljala iz tovarne veliko količino usnja, ki je bilo namenjeno za fašistično vojsko.

Kljub temu, da je Mokronog izgubil tovarno usnja, ki je bila med okupacijo uničena, po osvoboditvi pa po brezbrižnosti nekaterih domačinov ni bila obnovljena, se je zadja leta vidno povečala zaposlitev ljudi, predvsem žena, ki so našli delo v obratu Telekomunikacij, obratu Vrbopletarstva ter krojaškem in čevljarskem podjetju.

Mokronog, ki je bil med okupacijo hudo porušen je dobil zadnja leta povsem drugo, prijaznejše lice. Razen nekaterih izjem so obnovljene vse hiše, pa tudi te bi lahko bile, ko bi gospodarji to hoteli. Okusno so urejeni trgovski lokali, ki so tudi dobro založeni, kakor tudi večina gostišč, vendar se tujski promet ne more in ne more razviti, ker je premalo prenočišč. Občinski svet za turizem v Trebnjem in Krajevni odbor v Mokronogu bi morala posvetiti temu več pažnje, bolj bi morala vplivati na lastnike privatnih sob odnosno ležišč, da bi jih oddajali turistom, da bi se ti lahko ustavljali in zadrževali v Mokronogu, ki nudi s svojo slikovito okolico in s prijaznimi griči, porastlimi z gozdovi in vinsko trto, dovolj paše za lepote željne oči. Prebivalstvo bi s tujskim prometom imelo lepe dohodke. Razen vlakovnih zvez so posebno avtobusne zveze z Novim mestom, proti Celju in Ljubljani ter obratno zelo ugodne. V Mokronogu pa bi se dalo še marsikaj ustvariti, ko bi bilo le malo več samoiniciativnosti, pa tudi več pripravljenosti in poguma za delo.

Ker pade praznik na delovni dan, bo letos proslava v manjšem obsegu; spored je naslednji:

1. julija ob 4. uri budnica, ob 8. uri slavnostna seja Krajevnega odbora Mokronog, ob 9. uri slavnostna akademija, ob 11. uri odkritje spominske plošče na hiši št. 101. v Mokronogu, nato pa polaganje vencev na partizanskih grobovih. Ob 13. uri bodo športna tekmovanja, od 14.30 ure dalje pa zaporedne kino predstave. Za ljudsko veselje bo za okrepčila in razvedrilo preskrbljeno.

K proslavi vabimo vse prebivalstvo mokronoške doline, kakor tudi tovariše in tovarišice od drugod, ki so svojčas delovali in partizanili tod okrog!

V tej hiši Sandija Majcna so leta 1941 potekale prve organizacijske in vojaške priprave za upor v Mirenski dolini in za akcije v izseljeniškem pasu. V njem so imeli podporo aktivisti in borci za časa narodnoosvobodilnega boja 1941—1942, begunci pa zavetje in gostoljubje.

(Napis na plošči, ki jo bodo jutri odkrili v Mokronogu na hiši št. 101)

Adlešiči: FOLKLORNI FESTIVAL V MALEM

V nedeljo, 26. junija so v Adlešičih nadvse slovesno proslavili 100-letnico ustanovitve šole. Prireditev se je začela pravzaprav že v soboto zvečer z nastopom folklorne skupine pionirjev iz Kanižarice in s predvajanjem domačega filma »Ne čakaj na maj«. Mladina je na okoliških hribih zakurila kresove. V nedeljo so se na proslavi stoletnice šole zbrali številni gostje, saj so bili vabljeni vsi učitelji, ki so kdaj v Adlešičih poučevali. Med gosti smo opazili tudi člana Izvršnega sveta in ljudskega poslanca Nika Siliha ter podpredsednico OLO ing. Vilmo Pirkovič. Šolska upraviteljica Anica Kure je v govoru prikazala zgodovinski razvoj šole s posebnim ozirom na dogodke med NOV. Nato so govorili: predsednik ObLO Janez Žunič, član IS Slovenije Niko Silih ter predsednik slovenskega društva iz Karlovca Adolf Gruden. Vse goste so pionirji iz Adlešičev obdarovali s cvetjem, nato pa pričeli izvajati program akademije z uspelimi recitacijskimi in pevskimi točkami. Pionirji iz Karlovca so jim podarili šopek in zaželeli še več stikov in medsebojnih obiskov, gostitelji pa so se jim oddolžili pri njihovi nadvse uspeli harmonikarski točki.

Sledil je ogled razstave v šoli, kjer je bilo med drugim prikazano tudi delo šolskega upravitelja Boža Račiča, ki je odkril pomen adlešičke folklore in ponesel njeno slavo v svet. Za vse adlešičke pionirje in tudi za njegove nekdanje učence je bilo srečanje z Božem Račičem pravo doživetje.

Popoldne se je pred gledalci vrstil pravcati festival folklornih plesov. Najprej so slovesno sprejeli adlešičke pionirje v folklorni sosvet, njihovi kanižarski tovariši pa so jim čestitali in izmenjali šopke rož. Po uvodnih pozdravih so na lesenem odru zaplesale narodna kola folklorne skupine iz Starega trga, Metlike, Marindola, Semiča, Kanižarice in Adlešičev. Zbir raznovrstnih melodij, plesov, šeg, navad in noš je bil nadvse bogat. Iz prireditve, ki je močno presegla tako adlešički kot občinski okvir, bi ob koncu radi izluščili koristen zaključek:

Res je, da je bilo na festivalu plesov nekaj tehničnih pomanjkljivosti, res pa je tudi, da so ljudje, ki so prireditev organizirali, morali zaradi omejenih sredstev in možnosti vložiti vanjo mnogo osebnega truda. Festival je bil po njihovi zaslugi slavje neugnane volje in naravne ustvarjalnosti preprostih ljudi, ki si žele zdravega razvedrila in hkrati čuvajo pred pozabo lepe ljudske šege. Mislimo, da smo zato upravičeno začudeni nad ugotovitvijo, ki je bila izrečena pred mesecem in pol, češ da ni možnosti za izvedbo okrajnega festivala folklornih plesov. Preprosti Adlešičani so preteklo nedeljo to trditev postavili na laž. Njihov festival pa bi bil lahko oblikovno lepši, če bi jim iz Novega mesta nudili malo več organizacijske in tehnične pomoči in jih ne bi prepustili same sebi. M. J.

Vesele počitnice!

Takole smo zaželeli vsej naši mladini, ko smo še pred zletom zaključili posvetovanje na razširjeni seji Okrajne zveze društev prijateljev mladine in okrajnega akcijskega odbora za tekmovanje mladih zadružnikov v Novem mestu. In resnično je bil v celoti ves program posvečen pripravam za letošnje čimpestrejše počitnice mladine. Med drugimi je bilo sklenjeno, da bodo za to poskrbela prvenstveno društva prijateljev mladine v okraju, razen njih pa tudi druga društva, ki nimajo v svojem sestavu mladino. Zato je nujno, da se sestanejo v teh dneh vsi zastopniki teh društev po občinah in v posameznih krajih ter vskladijo svoje načrte počitniškega dela z mladino. Šolska vodstva bodo dala na voljo društvom PM prostore in tudi rekvizite. Razen tega bodo tam stalna shajališča za zbiranje otrok med počitnicami.

Nad 1200 otrok bo letos spet letovalo doma in v raznih krajih Jugoslavije, nekaj pa jih bo šlo v Avstrijo. Večjo skupino bomo poslali v Makarsko v »Tabor Sutjeska«, pa tudi v Dolenjskih Toplicah bodo naši pionirji v juliju gostovali v zveznem »Taboru Sutjeska.

Seveda bo treba ob pomoči SZDL najti novih prijemov ter v DPM tudi ljudi, ki bodo zlasti na podeželju ter v industrijskih krajih zajeli otroke v otroško rajanje in zabavo.

Konferenca je nadalje razpravljala tudi o poglobljenem delu DPM ter o utrditvi občinskih zvez DPM, posebno pa še o razširitvi mreže DPM. Lep uspeh je pri tem dosegla občinska ZDPM Videm - Krško, kjer so ustanovili taka društva v vseh večjih središčih in tudi v manjših krajih, kjer so že prej delali starešinski sveti pri pionirskih odredih. V jesenski sezoni bo treba resno začeti s tem delom.

Končno smo razpravljali še o velikem tekmovanju mladih zadružnikov, ki bo teklo tudi v počitnicah. Posamezne pionirske zadruge, kmetijski krožki in vrtnarski krožki že pripravljajo sezname dežurnih, ki bodo tudi v počitnicah obdelovali njive, grede na vrtovih in pod. Seveda jim bodo tu priskočili na pomoč tovariši iz KZ in tovarišice iz vrst zadružnic. Tako bomo v jeseni tekmovanje v redu zaključili, kar bo nov dokaz volje in prizadevanja mladega rodu na Dolenjskem!

MLADINA!

Povežite vaš prijeten oddih v letnih počitnicah s koristnim delom! Vključujte se v vrste nabiralcev gozdnih sadežev, borovnic in lisičk, ker si boste s tem lahko mnogo zaslužili za vaše šolske potrebščine!

Ze dan vstaje čestitamo vsemu prebivalstvu novomeškega okraja!

»SLOVENIJA SADJE«
Export-Import
Ljubljana — Titova 19-8

Novomeška kronika

■ **Nocoj bo premiera** »Plinske luči«, ki jo bodo uprizorili igralci domačega PD »Dušan Jereb«. Jutri zvečer bodo igro ponovili. Kakor smo izvedeli, so igralci vložili veliko truda v to zahtevno delo, zato lahko upravičeno pričakujemo uspeh.

■ **250 prenočišč** so ponudili Novomeščani zletnemu odboru za goste in udeležence. Ker je bilo dovolj prostora v gostiščih in v šmihelskem internatu, zletni odbor vseh ponujenih prenočišč ni potreboval. Novomeščani so dokazali svojo gostoljubnost in so lahko nanjo ponosni.

■ **Več kosov stopniščne ograje** manjka v novem zdravstvenem domu. Ker na stopniščih in tudi v nekaterih hodnikih ne gorijo luči, se ljudje v temi spotikajo in padajo, ko prihajajo v prostore družbenih organizacij zvečer ali ponoči. Mar je res tako težko urediti te stvari, ki govore o malomarnosti hišnega sveta in nad katerimi se ljudje upravičeno jezijo?

■ **Maturanti iz leta 1910** bodo jutri obiskali Novo mesto in proslavili 50-letnico mature. Ogledali si bodo več prosvetnih ustanov, predvsem Dolenjski muzej in Študijsko knjižnico.

■ **Bi si radi prebelili stanovanje?** Pleskarje je težko dobiti, če ste se pa odločili, da ga boste sami, se boste znašli pred težkim problemom, kje v Novem mestu kupiti apno in pesek. Ne preostane vam nič drugega kakor oditi v Bršljin na direkcijo SGP pionir in tam dobiti nakazilo, nato pa na najbližje gradbišče! Včasih so oboje prodajale trgovine z železnino. Le zakaj smo opustili to lepo navado?

■ **Na novomeških šolah** so bili letos takile uspehi: Administrativna šola: 84 učencev, izdelalo 73,8 odst.; Ekonomska srednja šola: 89 učencev, izdelalo 67,1 odst., Gimnazija: 172 učencev, izdelalo 86,62 odst.; Učiteljišče: 218 učencev, izdelalo 84,86 odst; Osnovna šola I: 582 učencev, izdelalo 96,22 odst.; Osnovna šola II: 670 učencev, izdelalo 94,78 odst.

■ **Na živilskem trgu** še vedno ni reda. Prodaja na šopke, litre in merice se več ali manj nadaljujejo. Tudi v ponedeljek 27. junija je bilo tako in smo zabeležili take cene: čebula 60 din šopek, pesa 20 din šopek, jajca 19 din, zelje 30—40 din glava, solata 10 din glava, jagode 200 din liter, borovnice 100 din liter, češnje 80 din kg, koren 10—15 din šopek, peteršilj 10 din šopek. Vrtnar je imel na prodaj mnogo sadik in rož, prodajali pa so tudi ribe in lončene izdelke.

■ **Gibanje prebivalstva:** rodile so: Anica Štih iz Försterjeve ulice 12 — deklico, Marjeta Potrč iz Cankarjeve 16 — deklico in Majda Furlan iz Ljubljanske 9 — deklico. Porok ni bilo.

Umrl je Ignac Zbačnik, upokojenec iz Partizanske 8, star 68 let.

Planinci!

Planinsko društvo Novo mesto priredi v nedeljo 3. julija in ponedeljek 4. julija 1960

izlet

na Gorjance: preko Pendirjevke na Prežek, kjer bo zbor Gorjanskega bataljona.

Odhod z rednim avtobusom v nedeljo 3. julija 1960 ob 6.20 uri izpred hotela Metropol do Vahte. Od tu peš do Gospodične in na Trdinov vrh. Prenočevanje v Planinskem domu Vinka Paderšiča. Naslednji dan odhod na zbor Gorjanskega bataljona. Povratek po želji.

Vabljeni!

Planinsko društvo NOVO MESTO

Sevnica na pragu počitnic

■ Zaključne prireditve šol in šolarjev so se te dni kar vrstile. V osnovni šoli so učenci organizirali okusno razstavo svojih del, nič manj pohvalno pa ni prizadevanje 115 vajencev Vajenske šole mešanih strok. Ti so v drugem in tretjem letniku izdelovali praktične predmete, da bi pokazali svoje znanje. Obiskovalci razstave so se pohvalno izražali predvsem o izdelkih kovinarjev in mizarjev, ki so razstavili nekaj prav mojstrskih del.

■ Nič manj presenetljiva ni bila prireditev cicibančkov iz otroških vrtcev Sevnica — Šmarje. Ti so v nedeljo popoldan izvajali dveurni spored v domu TVD Partizana. Vsi prisotni so jih za uspele točke nagrajevali z burnim ploskanjem, malčki pa so se v večini slučajev dobro odrezali. Tisti starši, ki so jih morali zadnje dni krotiti za nastope, so si verjetno oddahnili, ko je nastopna mrzlica prenehala. Vsekakor gre prizadevnim vzgojiteljicam za dosežene uspehe z najmlajšimi vse priznanje!

■ Na drugi sklic je bil v petek zvečer v Sevnici zbor volivcev. Na njem so se pogovorili občani Sevnice in Šmarja o nadaljnjih delih za asfaltiranje ceste. Delo bodo nadaljevali: zdaj že kopljejo pri pošti kanale za napeljavo telefonskega kabla, ki bo tudi v Sevnici enkrat prinesel možnost za avtomatsko telefonsko centralo.

■ Prebivalci naselja za Kopitarno upravičeno negodujejo nad počasno napeljavo vodovoda v njihovo naselje. Že lansko jesen so sami izvršili večino izkopov za polaganje cevi, pa jih je zima zasula. Pred dnevi so se sicer pojavili delavci in pričeli vrtati luknje pri mostu, sedaj pa je že spet cel teden mir. Ob taki suši čakajo z vedri na vsako kapljo vode, ki izvira v hribu. Ta voda pa niti ni raziskana, kar pomeni pravzaprav veliko nevarnost za zdravje 100 ljudi.

■ Taborniška enota, ki je prevzela v upravljanje požarni bazen Kopitarne, ki zaenkrat zasilno služi tudi za kopanje, je sklenila uvesti minimalno vstopnino za kopanje. Ves zbrani denar bi porabili za nabavo klora in bi vodo redno klorirali. Vodo tudi zdaj vsak dan izmenjajo. Postavili so tudi stranišče, razpravljajo pa še o prhah in pitni vodi. Urediti nameravajo tudi nekaj objektov za otroke (gugalnico, peskovnik itd.)

-ok

Mokronog: smo za konkurenco!

Naš kraj ima dve mesariji: Mesarijo Mokronog in podjetje Meso-izdelki Mokronog. Slednje tudi predeluje meso v salame in klobase. Ker je poslovodja Mesarije zbolel, bi nekdo rad to priložnost izkoristil in Mesarijo enostavno ukinil in priključil podjetju Meso-izdelkom. Upamo, da oblast ne bo nasedla in ukrepala brez pristanka Krajevnega odbora, Sveta potrošnikov in množičnih organizacij. Zakaj imamo vse te organe? Smo proti ukinitvi Mesarije Mokronog, ki jo upravlja tov. Tone Zlajpah in odklanjamo monopol podjetje Meso-izdelki, ker bi to bilo na škodo potrošnikov — naših delovnih ljudi, ker niso vsi zadovoljni s postrežbo in kvaliteto mesa v njegovi mesnici in zaradi česar število strank pri Mesariji narašča. Povsod poudarjamo, da je treba konkurence in zato se ljudje upravičeno vprašujejo, zakaj bi jo tu odpravili. Z nami se bo po tem pojasnilu morda strinjal tudi tovariš, ki je na seji našega zastopnika odvračal od »sentimentalnosti in za kar je takoj na mestu prejel pravilen in primeren odgovor. Sp.

Za 4. julij

čestitajo vsem organizacijam in borcem ter pozdravljajo svoje domače, fantje iz Karlovca: **Alfonz Jaki, Tonček Jerovšek, Dolfi Mandel, Tonček Gregorčič.**

Za DAN BORCA in dan vstaje slovenskega ljudstva čestita vsem borcem in se priporoča s kvalitetnimi pijačami ter toplimi in mrzlimi jedili kolektiv

»LOKOMOTIVE«
MARIBOR, Gorkega 29

Našli smo na senovški polici

■ **Te dni bo po asfaltirani cesti** skozi Senovo stekel promet. Senovo se kot rudarski revir nadvse slovesno pripravlja na proslavo 3. julija—dneva rudarjev. Tudi nova cesta z urejenimi pločniki, kanalizacijo in vodovodom, bo lep prispevek za praznične dni. Vsem godrnjačem in vsem tistim, ki so se jezili zaradi prahu ali blata bo končno zadoščeno.

■ **O načrtih za gradnjo kopalnega bazena** na Senovem smo že večkrat poročali.. Res je, že dolgo ga obljubljajo, navzlic temu pa se bodo Senovčani vsaj prihodnje leto za, pasje dni, že lahko hladili v njem. Da bi bili kar najbolj varčni, so si načrte za gradnjo izposodili drugod. Bazen bo pol olimpijski: dolg 25 in širok 12 m in pol. Gradili ga bodo pri športnem igrišču na Dovškem. Letos je bilo vse pripravljeno, nameravali so že pričeti, pa so ugotovili, da je pod gradbiščem talna voda. Načrte bo zato treba malo izpremeniti.

■ **Spet 16 novih družinskih stanovanj.** Vseljiva bodo letos v jeseni, ko bo rudnik dogradil en 12 stanovanjski in dva dvostanovanjska bloka. Po vojni je rudnik Senovo zgradil (pravkar omenjene stavbe so všete) 91 družinskih in 56 samskih stanovanj. To je lep uspeh, ki hkrati dokazuje vzgledno skrb za rudarje.

■ **V restavraciji Senovo** pripravljajo na lepo urejenem vrtu cementno plesišče. Rudarji — kar je vnetih za ples — se bodo lahko na njem 3. julija zavrteli in ga preizkusili.

■ **Samostojen telovadni nastop** so priredili na letnem telovadišču na Senovem. To je bila hkrati zaključna proslava letošnjega dneva mladosti. Skoraj 250 telovadcev, med njim cicibani, pionirji in pionirke, mladinci in mladinke ter članice, je nastopilo s prostimi vajami. Vsi so se takrat že pripravljali na zlet bratstva in enotnosti v Novem mestu in so Senovčanom pokazali, kako temeljito se na zlet pripravljajo. Po telovadnem nastopu je bila še nogometna tekma med A in B moštvoma. A moštvo sestavljajo rudarji in uslužbenci rudnika, B moštvo pa drugi Senovčani. Lepo športno prireditev, ki je dokaz, da so priprave na zlet športno življenje tudi na Senovem močno razgibale, si je ogledalo preko 250 ljudi. Ko so se vračali domov, so enodušno ugotavljali: kaj takega si še želimo!

■ **Zleta bratstva in enotnosti v Novem mestu** se je udeležilo 600 Senovčanov, med njimi je bilo 600 nastopajočih. Vozila — avtobuse in kamione za prevoz — so dali Rudnik Senovo, Termoelektrarna Brestanica in Kazensko poboljševalni dom. Na številno udeležbo, ki pomeni svojevrsten rekord, so Senovčani lahko ponosni. Udeležba na raznih okrajnih in občinskih športnih ter kulturnih prireditvah naj bo tudi v bodoče tako množična.

Spomladanski del lige kegljaških klubov zaključen

Vse tekme po urniku, ki je obsegal 11 kol, to je 55 tekem, so sodeluoči klubi odigrali in s tem zaključili spomladanski del tekmovanja v borbenih igrah. To je bil dosedaj najmnožičnejši nastop kegljačev Novega mesta ter moramo dati vsem enajstim ekipam priznanje za disciplinirano nastopanje in zanimanje za potek tekmovanja vse do zadnjega kola.

Zasedba mest v lestvici spomladanskega dela je naslednja:

Pionir I	10	10	0	0	3798:2971	20
Vseh devet	10	8	0	2	3503:3135	16
Železničar	10	8	0	2	3477:3138	16
Luknja	10	7	0	3	3148:3174	14
Pionir 2	10	4	0	6	3063:3218	8
Dama	10	4	0	6	2989:3188	8
Merkur	10	4	0	6	2886:3123	8
IMV	10	3	0	7	3118:3162	6
Partizan	10	3	0	7	3053:3196	6
Kovinar	10	3	0	7	3050:3260	6
Novoteks	10	1	0	9	2753:3267	2

Prvo mesto v spomladanskem delu je brez poraza zasedla prva ekipa kluba Pionir, ki ima v vseh nastopih visoko povprečje skoraj 380 kegljev v eni igri. Ker sta oba druga tekmeca za prvo mesto KK Vseh devet in KK Železničar izgubila po dve tekmi, ima ekipa Pionir I še največ upanja, da osvoji tudi v jesenskem delu tekmovanja prvo mesto. R. V.

ZADRUŽNO KMETIJSKO PODJETJE
»MATIJA GUBEC«
LESKOVEC pri KRŠKEM
razpisuje
tri štipendije
za šolanje na Kmetijski šoli (sadjarski) Sevnica
Pismene prošnje z življenjepisom je treba poslati posestvu najkasneje do **15. julija 1960.**

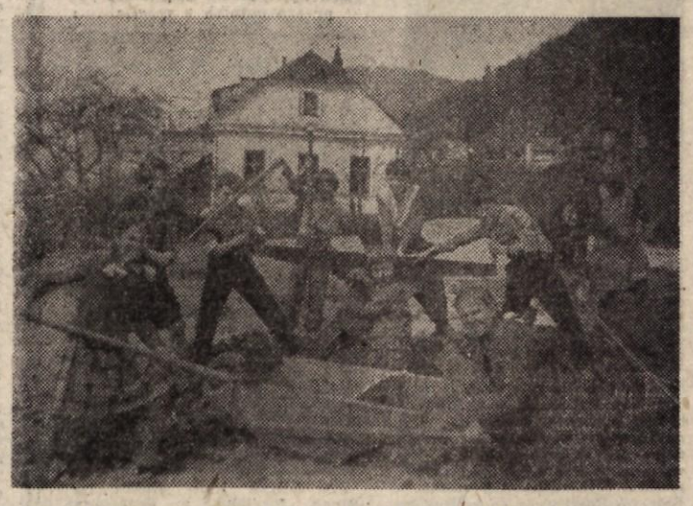

Pridnim mladim zadružnikom iz Soteske pri Straži se moramo opravičiti: šele zdaj je prišla na vrsto njihova fotografija. »Le deset nas je, pa smo sestavili kar obsežen program za tekmovanje mladih zadružnikov. Opravili smo že 620 delovnih ur izven pouka. Tovarišici nam vneto pomagata in nam z zgledom vzbujata ljubezen do dela. Pošiljamo vam sliko z dela na igrišču in lepo pozdravljamo mlade zadružnike v okraju!« — Tako so nam pisali že pred 2 mesecema in čeprav imajo zdaj že počitnice, jih vendarle predstavljamo našim bralcem, hkrati pa jim želimo prijeten oddih do jeseni!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Cedenski koledar

Četrtek 30. junija — Emilija
Petek, 1. julija — Bogo
Sobota 2. julija — Marija
Nedelja 3. julija — Nada
Ponedeljek 4. julija — Dan borca
Torek 5. julija — Ciril in Metod
Sreda 6. julija — Dušica

KINO

Črnomelj: 1. in 3. VII. sovjetski barvni film »Leta veselja«, 5. in 6. VI. italijanski film »Nedeljske romance«.

Dol. Toplice: 2. in 3. VII. ruski barvni film »Žerjavi lete«. 6. in 7. VII. ameriški film »Ženitovanjska pojedina«.

Kostanjevica: 3. VII. francosko-jugoslovanski barvni film »Gubiah«. 6. VII ameriški film »Mojih 6. kaznjencev«.

Novo mesto »Krka«: od 1. do 4. VII. ameriški barvni film »Določeni nasmeh«. Od 5. do 7. VII. romunski film »Oprostite, napačna zveza«.

Semič: 3. VII. ameriški barvni film »Ples na vodi«.

Senovo: 2. in 3. VII. nemški film »Pred sončnim zatonom«. 6. in 7. VII. angleški film »Interpol«.

Sevnica: 2. in 3. VII. ameriški film »Vohunski lov«.

Trebnje: 2. in 3. VII. ameriški barvni film »Poni expres«. Predstava v nedeljo ob 14., 16. in 18.30 uri.

Žužemberk: 3. VII. italijanski film »Plašč«.

MALI OGLASI

PRODAM enodružinsko hišo z garažo in vrtom. Loka 63, Črnomelj.

PRODAM ali ODDAM v najem galvanizersko delavnico v Ljubljani. Sprejmem službo monterja ali mojstra v državnem sektorju. Naslov v upravi lista (822-60).

PRODAM HOREX REGINA 350 ccm v zelo dobrem stanju. Sebenik, Žganjekuha, Ljubljana, Šmartinska 24.

PRODAM STROJ za izdelovanje cementne opeke s 300 pločevinastimi modeli. Lado Železnik, Gor. Radulje 13, p. Bučka.

DVOSTANOVANJSKA HIŠA, nenacionalizirana v Višnji gori ugodno naprodaj. Poizvedbe: dr. Vladimir Šuklje, Ljubljana, Tavčarjeva 2.

PRODAM KOZOLEC na dve okni s šupo, svinjski hlev in brzoparilnik. Ivan Murn, Novo mesto — Kandija.

VPREZNO KOSILNICO v odličnem stanju proda Ivan Globevnik, Škocjan 5.

DVOSOBNO STANOVANJE v centru Izole zamenjam za enako v Novem mestu ali okolici. Franci Aš, Izola, Mužčeva 2.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času in 20. do 27. junija je bilo rojenih 15 dečkov in 16 deklic. Porok ni bilo.

Umrli so: Silva Božič, otrok iz Hoč, stara 1 leto. Marija Šušteršič, užitkarica iz Smolenje vasi, stara 80 let. Marija Hren, kmetovalka iz Smolenje vasi, stara 67 let.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: **Anton Plut,** sin posestnika je padel s češnje in si poškodoval levo ramo. **Marija Hrašovec,** žena posestnika s Pekla, je padla z voza in si poškodovala levo roko. **Viktor Gole,** kleparski pomočnik iz Kamenice, je padel s strehe in si poškodoval roko. **Branko Eržen,** vnuk posestnika iz Čužnje vasi, je padel na beton in si poškodoval glavo. **Jožeta Zupančiča,** delavca iz Podhoste, je podrl konj in mu poškodoval levo roko. **Antona Kramerja,** šoferja iz Stare cerkve, je povozil avto čez levo stopalo. **Jože Hrastar,** posvojenec posestnika iz Smarjeških Toplic, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. **Marija Junkar,** žena kmetovalca iz Drče, je v kuhinji padla in si poškodovala levo koleno. **Ivan Bele,** Mizarski pomočnik iz Gotne vasi, je pil razredčilo za mrzli klej.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Nada Gerjevič iz Šentlenarta — dečka, Marija Zajc iz Globelj — deklico, Antonija Zajc iz Vel Obreža — deklico, Marija Gardijan iz Karlovca — deklico, Barica Šmaguc iz Rozge — dečka, Anica Baškovč iz Žejnega — dečka, Marija Mirt iz Brestanice — deklico, Rozalija Zajc iz Krškega — dečka, Milena Komučar iz Krške vasi — deklico, Marija Denžič iz Podgorja — deklico, Anica Bizjak iz Leskovca — dečka, Vidosava Negič iz Cateža — deklico, Jožefa Planinc z Libne — dečka, Stefka Župevc iz Cateža — deklico, Olga Radej iz Vidma — deklico, Marija Bogovič iz Križ — dečka, Anica Zupančič iz Sotelskega — dečka.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Tramte iz Dol. Maharovca — deklico, Anica Cimermančič iz Koroške vasi — dečka, Tončka Urbančič iz Gor. Podboršta — deklico, Antonija Rangus iz Orehovice — dečka, Marija Berkopec s Pristave — dečka, Ivana Simončič s Podrebri — dečka, Anica Vide iz Šentjerneja — deklico, Anica Novoselič iz Šentjerneja — deklico, Ana Miklič iz Regerče vasi — dečka, Boža Derganc iz Češče vasi — deklico, Ana Srukelj z Loke — dečka, Marija Barle iz Gor. Selc — deklico, Marija Piletič iz Dol. Stare vasi — deklico, Zofija Perko s Hinj — deklico, Josipina Mirtič z Dvora — dečka, Marija Gazvoda s Konca — dečka, Stanka Kodrič iz Ostroga — deklico, Alojzija Per iz Brezovice — dečka, Milka Weis z Loke — deklico, Ivanka Kolbezen iz Tribuč — deklico, Fani Jenič iz Rakovnika — dečka, Amalija Kastelic z Vrha pri Ljubnem — dečka, Martina Pušič iz Bušinje vasi — deklico, Justi Lenart iz Dol. Kronovega — dečka.

Za krajevni praznik MOKRONOGA

čestitajo:

KRAJEVNI ODBOR ● OSNOVNA ORGANIZACIJA ZKS ● KRAJEVNI ODBOR SZDL ● KRAJEVNI ODBOR ZB ● KRAJEVNI ODBOR ZVVI ● KRAJEVNI ODBOR ZROP ● KRAJEVNI ODBOR RK ● VAŠKI AKTIV LMS ● KULTURNO DRUŠTVO »EMIL ADAMIČ« ● TVD »PARTIZAN« ● DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE ● GASILSKO DRUŠTVO

Čestitkam se pridružujejo tudi delovni kolektivi:

INTEROBRT LJUBLJANA — PLETARSKA INDUSTRIJA MOKRONOG
TELEKOMUNIKACIJE — OBRAT MOKRONOG
ELEKTRO VIDEM-KRŠKO — RAJON MOKRONOG
TRG. PODJETJE »TRŽAN« S POSLOVALNICAMI
KMETIJSKA ZADRUGA MOKRONOG
MESOIZDELKI MOKRONOG
TRGOVSKO PODJETJE MOKRONOG
ČEVLJARSKO PODJETJE MOKRONOG
PEKARIJA MOKRONOG
TRGOVSKO PODJETJE »RUNO« TRŽIČ — POSLOVALNICA MOKRONOG
»PLANIKA« PRODAJALNA MOKRONOG
KROJAŠTVO »ELEGANT« LJUBLJANA — OBRAT MOKRONOG
GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE — OBRAT MOKRONOG

V NEDELJO JE BILO V NOVEM MESTU VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE OB DESETLETNICI DOLENJSKEGA LISTA

TELEVIZOR: v Orehovec pri Kostanjevici

Našim naročnikom in bralcem se moramo najprej opravičiti zaradi zamude, ki jo je doživelo nagradno žrebanje, razpisano za desetletnico izhajanja Dolenjskega lista 17. februarja 1960. Od januarja do maja je potekala velika akcija zbiranja novih naročnikov za naš okrajni tednik. Približno 2000 novih naročnikov se je javilo od decembra 1959 do maja 1960. Medtem ko smo lani maja iskali vsak teden 13.550 izvodov Dolenjskega lista, se je redna naklada konec maja 1960 povzpela že na 15.670 izvodov in še počasi narašča. Vse nove naročnike pa je bilo treba upoštevati pri velikem nagradnem žrebanju. Potem ko so pismonoše pobrali naročnino za I. polletje 1960, je bilo treba vknjižiti skoraj 14.000 vplačil. Vse to je zavleklo žrebanje vse do nedelje, 26. junija 1960.

V nedeljo pa se je vendarle odločilo. Ob 8.30 se je zbrala v upravi našega lista naslednja komisija: prof. Bogo Javornik, ravnatelj gimnazije iz Brežic; Martina Vidmar, uslužbenka Zadružne hranilnice iz Novega mesta; Leopold Morela, poslovodja trgovine tovarne NOVOTEKS iz Novega mesta in Mirko Marič, šofer »Gorjancev« iz Jurke vasi 44, p. Straža. Le-tega smo povabili še posebej zato, ker je lani dobil najvišjo nagrado — televizijski sprejemnik, darilo našega lista. Njegova navzočnost naj bi izzivala botro Srečo, da bi se ji kolo dobro in pravično vrtelo. Številke izžrebancev je vlekel 8-letni Slavko Obrč iz Novega mesta. V žrebanju so sodelovali vsi tisti naši naročniki, ki so imeli do dneva žrebanja poravnano polletno naročnino. Komisiji so pomagali uslužbenci uprave našega tednika.

Malo pred 9. uro se je začelo. Prva številka — 5563 — je odnesla darilo sevniške konfekcije LISCA (tri lepe, moderne kravate) v Mozelj pri Kočevju; Anica Dupin, naša dolgoletna naročnica, jih bo prav gotovo vesela. S sevniškim premogom se bosta grela naša naročnika Anton Habe iz Dol. Skopic pri Krški vasi in Vinko Simončič iz Kumpolja pri Boštjanu. Številke so se hitro vrstile. Le trikrat se je zataknilo: trije naročniki iz Podbočja, Sevnice in Brestanice niso imeli poravnane naročnine, zato so ob lepe dobitke.

Komisiji je šlo med delom večkrat na smeh: 7-dnevni penzion v Dol. Toplicah bo užival Ignac Rogelj iz Podturna pri Toplicah — »lahko bo vsak dan doma...« so dejali člani komisije. Nasploh pa Sreči ne bi smeli očitati muhavosti — segla je v vse predele okraja in se ni ozirala pri tem ne na levo, ne na desno. Sto nagrad je razdelila letos takole:

Izid žrebanja:

1. 3 kravate (Lisca Sevnica): **Dupin Anica, Mozelj 4,** 2. 3 kravate (Lisca Sevnica): **Cetinski Milka, Tomšičeva 7 Kočevje,** 3. 1000 kg premoga (rudnik Senovo): **Habe Anton, Dol. Skopice 1 p. Krška vas,** 4. 1000 kg premoga (rudnik Senovo): **Simončič Vinko, Kumpolje 1 p. Boštanj,** 5. 1000 kom. zidne opeke (opekarna Zalog): **Tratar Franc, Hrastovica 21 p. Mokronog,** 6. 200 kom zidne opeke (Opekarna Prelesje): **Janežič Janez, Viška 25a, Ljubljana,** 7. 10-dnevni penzion (Zdravilišče Šmarješke Toplice): **Sintič Pepca, Oštorc 4 p. Kostanjevica,** 8. 10 kg papirnatih vrečk (Konfekcija papirja Videm-Krško): **Glavič Jakob, Jama 9 p. Dvor,** 9. 10 kg papirnatih vrečk (Konfekcija papirja Videm-Krško): **Špec Jože, Zavrh 2 p. Žužemberk,** 10. 10 kg papirnatih vrečk (Konfekcija papirja Videm-Krško): **Piletič Karel, Dol. Stara vas 31 p. Šentjernej.**

11. 10 kg papirnatih vrečk (Konfekcija papirja Videm-Krško): **Debenc Jože, Hinje 18 p. Šentjanž,** 12. 10 kg papirnatih vrečk (Konfekcija papirja Videm-Krško): **Murgelj Jože, Koroška vas 15 p. Stopiče,** 13. moška srajca (Potrošnik Črnomelj): **Mlakar Anica, Samski dom 206 Ljubljana-Vižmarje,** 14. 2 para expres napenjačev (Kopitarna Sevnica); **Brinc Anton, Rosalnice 12 p. Metlika,** 15. 2 para expres napenjačev (Kopitarna Sevnica): **Hodnik Jože, Slovenska vas 22 p. Stara cerkev,** 16. 2 para expres napenjačev (Kopitarna Sevnica): **Svetlin Helena, Straža 41,** 17. 2 para expres napenjačev (Kopitarna Sevnica): **Rajterič Micka, Vitna vas 6 p. Stara vas ob Sotli,** 18. 2 para expres napenjačev (Kopitarna Sevnica): **Roje Alojz, Kleče 40 p. Žužemberk,** 19. šunka (Mesarija Novo mesto): **Kuhar Anica, Kettejev drevored 31, Novo mesto,** 20. letna salama I. (Mesarija Novo mesto): **Kočevar Kristina, Bojanja vas 18 p. Metlika.**

21. tirolska salama (Mesarija Novo mesto): **Drenšek Frančiška, Gor. Kot 7 p. Dvor pri Žužemberku,** 22. tltnica (Preskrba Senovo): **Kerin Vida, Podbočje 67,** 23. kavni mlinček (Preskrba Senovo): **Kalin Slavko, Ulica talcev 29 Kostanjevica,** 24. 1 kg čokoladnih izdelkov (Imperial Videm-Krško): **Klenovšek Anton, Studenec pri Sevnici,** 25. 1 kg čokoladnih izdelkov (Imperial Videm-Krško): **Colarič Franc, Cankarjeva 36 Novo mesto,** 26. 2. kg. čokoladnih izdelkov (Imperial Videm-Krško): **Vrabec Milka, Mokronog 92,** 27. 2 kg čokoladnih izdelkov (Imperial Videm-Krško): **Pezdirc Angela, Vinica 19,** 28. baročna mizica (Mizarska zadruga Sevnica): **Tratar Martina, Mokronog 75,** 29. moška srajca (Ljudska potrošnja Brežice) **Koršič Milan, Pristava 5 p. Trebnje,** 30. 2 m drv (Gozdno gospodarstvo Brežice): **Pešec Martin, Stojanski vrh 1 p. Cerklje.**

31. ženski predpasnik (Šiviljsko podjetje Metlika): **Sabič Nada, Ulica Toneta Cufarja 24, Jesenice na Gor.,** 32. 7-dnevni penzion (Zdravilišče Dol. Toplice) **Rogelj Ignac, Podturen 62, p. Toplice,** 33. 1 tona premoga (rudnik Krmelj) **Končar Andrej, Sobenja vas 7 p. Krška vas,** 34. 1 tona premoga (rudnik Krmelj) **Gril Janez, Dobindol številka 15, pošta Uršna sela,** — 35. 1 spajkalo (ELA Novo mesto): **Cvelbar Martin, Dol. Prekopa 45 p. Kostanjevica,** 36. 1 par moških nizkih čevljev (Čevljarstvo Semič): **Zupančič Anica, Sotelsko 3 p. Videm-Krško,** 37. 1000 kom zidne opeke (Opekarna Prečna): **Novak Janez, Dolenja vas 10 p. Otočec,** 38. 3 m kamgarna za moško obleko (Sloga Sevnica): **Božič Franc, Zapuže 4 p. Šentjernej,** 39. polkavč (Tapetnik Novo mesto): **Bobič Alojz, Velika vas 28 p. Leskovec,** 40. stoječ obešalnik (Opremales Novo mesto); **Bukovec Alojz, gostilna Semič.**

41. 3 m blaga za moško obleko (NOVOTEKS Novo mesto): **Grimšič Rajko, Trdinova št. 6 Novo mesto,** 42. 3 steklenice raznih pijač (DANA Mirna): **Klemenčič Urša Oštorc 12, p. Kostanjevica,** 43. 3 steklenice raznih pijač (DANA Mirna): **Sedlar Franc, Hrastulje 9 p. Škocjan,** 44. 3. steklenice raznih pijač (DANA Mirna): **Žura Ivan, Sevno 7 p. Otočec,** 45. 3 steklenice raznih pijač (DANA Mirna): **Adlešič Francka, Adlešiči 4,** 46. 3 steklenice raznih pijač (DANA Mirna): **Peklar Marjana, Šmihel 18 pri Novem mestu,** 47. 2 stola (MIZARSTVO Brod): **Štangelj Marta, Stopiče 16,** 48. 20 litrov vina (KZ Bizeljsko): **Bole Stanko, Potok 20 p. Šentjanž,** 49. 25 kom sadik (Kmetijsko gospodarstvo Sevnica): **Jerman Ana, Cegelnica 6 Novo mesto,** 50. 25 litrov vina (VINO-SADJE Brežice): **Semenič Štefan, Koritno 18 p. Jesenice na Dol.,** 51. ženska volnena jopica (Pletiljstvo Dobova): **Pisek Terezija, Orehovec št. 52 p. Kostanjevica,** 52. 10 sadik hrušk (Zadr. kmet. podjetje Leskovec): **Grmovšek Antonija, Vitna vas 1 p. Stara vas ob Sotli,** 53. 50 kom sadik jagod (Zadr. kmet. podjetje Leskovec): **Anžiček Franc, Grič 7 p. Videm-Krško,** 54. polfotelj (Tapetništvo in dekoraterstvo Novo mesto): **Nagelj Jože, Sela-Ratež 3 p. Brusnice,** 55. sobna mizica (Splošno mizarstvo Dvor): **Krištof Anton, Mirna na Dol.,** 56. garnitura ženskega perila (BETI Metlika): **Medle Marija, Praproče št. 4 p. Bela cerkev,** 57. garnitura ženskega perila (BETI Metlika): **Tratar Justi, Titova št. 23 Ljubljana,** 58. 1 tona premoga (rudnik Kanižarica): **Rifelj Jože, Prečna 43,** 59. 1 tona premoga (rudnik Kanižarica): **Struna Stanko, Otočec št. 46,** 60. 1 tona premoga (rudnik Kanižarica): **Picelj Dominik, Čurile 5 p. Metlika.**

61. 3 m drv (Lesno predelovalno podjetje Metlika): **Colarič Milan, Orehovec 37 p. Kostanjevica,** 62. nalivno pero (Tovarna šivalnih strojev Mirna): **Mihelič Rudolf, Kovača vas 4 p. Stari trg ob Kolpi,** 63. nalivno pero (Tovarna šivalnih strojev Mirna): **Slak Marija, Repče 1 p. Trebnje,** 64. hlače »Jupiter« (Krojaštvo Trebnje): **Kovačič Ivan, Gregovo 16 p. Stara vas ob Sotli.** 65 univerzalni pekač (Železnina Novo mesto): **Simonič Ančka, Mestni trg 7-III Ljubljana,** 66. moška srajca (Industrija perila Novo mesto): **Prah Jože, Jelenek 5 p. Raka,** 67. ženska volnena jopa (Trgovsko podjetje Brežice): **Gorenc Gabrijela, Studenec 6 pri Sevnici,** 68. 2 kuhinjska stola (Hrast Šentlovrenc): **Martinčič Martin, Bušeča vas 41 p. Cerklje,** 69. 50 litrov vina (Kmetijska poslovno proizvajalna zveza Brežice): **Simončič Ivan, Leskovec,** 70. 7-dnevni brezplačni penzion (Zdravilišče Cateške Toplice): **Romih Štane, Telče 19 p. Tržišče.**

71. 5 kg raznih mesnih izdelkov (Mesoizdelki Mokronog): **Vrhovec Ivanka, Kolodvorska 45, Sevnica,** 72. izdelava boljše moške obleke (Krojač, Novo mesto): **Cemas Stanko, Zilje 41 p. Vinica** 73. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen Novo mesto): **Bohte Ivan, Stopiče 13,** 74. pletena štruca (Pekarija Novo mesto): **Stupar Franc, Orehovec 10 p. Kostanjevica,** 75. mizica z dvema foteljema (Mizarska delavnica Brestanica): **Klemenčič Terezija, Golobinjek 22 p. Mirna peč,** 76. 16 m² bukovega parketa (Novoles Novo mesto): **Urbančič Helena, Dol. Toplice 71,** 77. moška srajca (Izbira, N. mesto): **Jordan Franc, Vel. Bučna vas 20, p. N. mesto,** 78. 1 par moških nizkih čevljev (Industrija obutve Novo mesto): **Gašperšič Amalija, Cvibelj p. Trebnje,** 79. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen, Novo mesto): **Jerele Fani, Korelče 3 p. Kostanjevica,** 80. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen, Novo mesto): **Lah Ivan, Pod obzidjem 19, Brežice.**

81. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen, Novo mesto): **Homan Slavko, Telekomunikacije Šentjernej,** 82. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen, Novo mesto): **Majerič Ivan, Srednik 29 p. Šentjanž,** 83. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen, Novo mesto): **Čučnik Ivan, Rožno 13 p. Brestanica,** 84. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen Novo mesto): **Primc Martin, Dobruška vas 6 p. Škocjan,** 85. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen, Novo mesto): **Guštin Jože, Želebej št. 5 p. Metlika,** 86. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen, Novo mesto): **Grgovič Anton, Dol. Mahatovec 14 p. Šentjernej,** 87. 5 kg čistilnega praška DIK (Kremen Novo mesto): **Ložar Stane, Raka 11,** 88. stropna električna svetilka (Elektrotehnično podjetje N. mesto): **Piletič Pepca, Gor. Gradišče 11, p. Šentjernej.**

89. do 99. nagrada — knjige (darilo Dolenjskega lista):

Potočar Terezija, Sevno 3 p. Otočec; Fink Marija, Kot 59 p. Semič; Kek Jožica, Kal 3 pošta Dobrnič; Borštnar Jože, Ljubljana, Titova št. 25-B; Počrvina Alojz, Jurka vas št. 24 p. Straža; Oklešen Stane, Irča vas — nova hiša p. Šmihel; Petre Slavko, Dol. Straža 2; Vogrinc Ivan, Podvinje 24 p. Kapele; Taborski Adolf, Maribor — Tomšičeva 9; Gorenc Martina, Površje št. 17 p. Raka; Turk Alojz, Sp. Vodale 9 p. Tržišče.

100. televizijski aparat (darilo Dolenjskega lista): Jenškovec Jože, Orehovec 5 p. Kostanjevica.

Obvestilo vsem izžrebanim naročnikom!

Te dni smo razposlali vsem izžrebanim naročnikom obvestila o dobitkih, nakaznice za dvig dobitkov oz. nekaterim tudi že dobitke. Ravnajte se po navodilih, ki ste jih prejeli v pismu! Izžrebancem, ki so dobili knjižna darila, smo poslali knjige po pošti brez posebnih obvestil.

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Miniaturni žiroskop na sliki — tehta 200 gramov — je najbolj občutljivi živec v vodstvenih napravah vesoljskih raket. Je silno občutljiv in njegovi vrteči se deli v membrani s helijem so pritrjeni na osi, ki je 50-krat tanjša od najtanjšega človeškega lasu. Žiroskop je občutljiv za premike do petmilijonskega dela palca (angleška dolžinska mera = 2,54 centimetra).

Profesorica Olja G. Masevič je sovjetska strokovnjakinja za astrofiziko in podpredsednica Astronomskega sveta sovjetske Akademije znanosti v Moskvi. Je Georgijka in ima 31 let. Na sliki jo vidimo s hčerko Natašo. Znana pa je predvsem zato, ker je eden izmed najresnejših kandidatov za prvega potnika v vesolje.

Za letošnjo Miss Evrope je bila izvoljena Italijanka Anna Ranalli iz San Benedetta v Torontu. Njena izvolitev je bila nekaj posebnega, saj je niso izvolili poznavalci lepot kje v Evropi, marveč arabski šejki Bližnjega vzhoda v Beirutu. Pravijo, da so volitve tako lepo potekale — brez protestov in podobnih incidentov, ki ponavadi spremljajo takšne prireditve — da bodo tudi prihodnje leto volili evropsko kraljico lepote v tem orientalskem mestu.

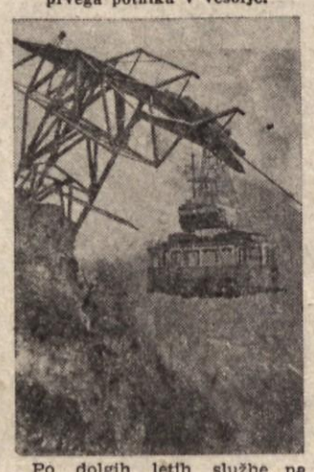

Po dolgih letih službe na ulicah Züricha v Švici je tramvajski voz na sliki doslužil v tem mestu, nadaljeval pa bo na neki poštni liniji na gorskem masivu Glarona, kamor so ga morali potegniti z žično železnico (na sliki).

NEKAJ OKROGLIH

»DOBRA« UČENKA

Polonca se je učila šofirati. Ko jo je učitelj šofiranja zvečer pred hišo zapustil, je rekel oče: »Veš, Polonca, ne verjamem, da bi te tale sivolasi tovariš lahko naučil šofirati.«

»Saj ni star, očka! Ko sva šla zjutraj na vožnjo, je imel še čisto črne lase.«

PRED VOLITVAMI

»Tovariši, delavski svet je rešil vprašanje nagrad, premij in specializacij!«

»Kaj je pa z vprašanjem izgube, primanjkljajev in nepravilnosti pri delu?«

»Ja, nekaj zadev smo pa morali pustiti tudi za novi delavski svet!«

BEVKOVA

Naš znani pisatelj France Bevk je tožil v družbi mladih literatov: »Čudni so ti vaši romani. Prebrati moram najmanj 30 strani, da se ona in on prvič poljubita, v mojih knjigah pa že na četrti strani najdete nezakonskega otroka.«

»Priznati moraš, da je sesalec bolj udoben!«

ZLETNA

Med množico, ki si je v nedeljo popoldne poiskala hladno zavetje pred gozdičkom za glavno zletno tribuno, je bil tudi železničar Francelj. Za tribuno ga je ustavil miličnik:

»Tovariš, tu ni za kolesa, tu je parkirni prostor samo za avtomobile!«

Francelj pa nazaj: »Ja, kje pa naj zdaj tako hitro dobim avto?...«

MED ZALJUBLJENCI

»Ti si mi vse, kar imam!«

»A tako! Torej si mi lagal, da imaš fičota...«

ČEMU SE SMEJEJO PO SVETU

— Gospodje porotniki! Menda ne boste dovolili, da bo šlo v zapor to krasno bitje, marveč jo boste raje oprostili in ji dovolili, da se vrne v svoje lepo stanovanje na Kopališki cesti 7 — prvo nadstropje levo — kjer živi popolnoma osamljena in zapuščena...

Lepo darilo naši slepi mladini

Lani, 29. novembra, so v Torontu v Kanadi predvajali jugoslovanski film »Zavičaj«, v katerem je tudi nekaj prizorov iz življenja slepih otrok, ki se vzgajajo v Zavodu za slepo mladino v Ljubljani. Ti prizori so posebno ganili slovenskega rojaka inž. Vinka Čopa in njegovo soprogo g. Olgo in sklenila sta jim poslati darilo. V ta namen je g. Vinko Čop izročil jugoslovanskemu poslaništvu 100 kanadskih dolarjev. To plemenito darilo dokazuje, kako tesno so naši izseljenci povezani z dogajanji v rojstni domovini.

IZŠLA JE 4. IN 5. KNJIGA VEČEROVE ZBIRKE »ZA ZAPRTIMI VRATI«

ZAUPNI DNEVNIK GROFA CIANA v dveh delih

Knjigo, opremljeno s številnimi dokumentarnimi fotografijami, dobite v vseh knjigarnah, podružnicah časopisov, kioskih ter pri kolporterjih

● NAROČITE PA JO LAHKO TUDI NEPOSREDNO V UPRAVI

VEČERA — MARIBOR, Gosposka 23

Konec varšavskega géta 7

»Množično — cele družine — so skakali Judje, ki jih je zajel požar, z oken, ali pa so se skušali s povezanimi posteljnimi rjuhami spustiti na tla. Poskrbljeno je bilo, da so bili ti Judje takoj postreljeni. Žal ni mogoče preprečiti, da se ne bi zadrževal del banditov in Judov v kanalih pod gétom, in ga skoraj ni mogoče zajeti. Prižiganje zameglitvenih sveč in zastrupljevanje vode z kreozotom tudi ni prineslo zaželenega uspeha. Zveza z vojsko je brezhibna.«

Na večer tega dne je sporočil Stroop po daljnopisu še tole:

»Javiti moram še, da uporniki od včeraj tudi zunaj géta obstreljujejo dele naših nastopajočih oddelkov. Udarnim oddelkom, ki so takoj vdrli tja, je uspelo v enem samem primeru zajeti 35 poljskih banditov — komunistov —, ki so jih takoj likvidirali. Pri današnjih nujnih ustrelitvah se je ponovno dogajalo, da so se banditi zgrudili z vzklikom: ‚Živi Poljska, živi Moskva!‘«

Dne 23. aprila: »Ves bivši géto je bil do današnje čistk razdeljen v štiriindvajset okrajev. Uspeh te akcije: 600 Judov in banditov smo izbrskali in zajeli, kakih 200 Judov in banditov ustrelili, 48 bunkerjev, delno kar najbolj pretkano zgrajenih, pa razstrelili. Nekatere bandite, ki so streljali z balkonov, smo s streli strmoglavili. Vsega skupaj je bilo do danes zajetih za taborišče ozir. že odpeljanih: 19.450 Judov. Naslednji vlak odpelje jutri, 24. aprila 1943.«

Dne 24. aprila je priznal Stroop svojemu višjemu poveljstvu v Krakovu: »Venomer smo lahko opazovali, da so se Judje in banditi kljub najhujši požarni stiski rajši umaknili nazaj v ogenj, kakor da bi prišli nam v pesti.«

Dne 25. aprila: »Sinoči je nad bivšim getom žarelo nebo zaradi požara, nocoj pa vidiš tod velikansko ognjeno morje.«

Dne 26. aprila: »Kakor pripovedujejo ujeti Judje, je v bunkerjih zblaznelo mnogo prebivalcev zaradi vročine in dima in razstreljevanj. Pri današnji akciji je več stanovanjskih blokov do tal pogorelo. To je edina in poslednja metoda, da prisilimo to svojat in podčloveštvo na površje. Spet smo zaplenili orožje, zažigalne steklenice, eksplozive in večje zneske denarja in deviz.«

27. aprila »V akcijo smo poslali posebno bojno skupino, da bo prečistila neki večji stanovanjski blok. Judje so streljali do zadnjega in nato poskakali celo iz četrtega nadstropja na cesto. S psi kami na Nemčijo in na fürerja na ustnah in s preklinjanjem nemških vojakov so skakali iz gorečih oken in balkonov.«

1. maja: »Izhode iz kanalov sistematično dalje razstrel jujemo ali pa zasipamo. Nekje so pionirji položili močnejši strnjen naboj in že so morali k sosedni odprtini opravit neko drugo delo. Medtem je planil neki Jud iz kanala, odstranil vžigalnik s strnjenega naboja in je naboj odtesel.«

3. maja: »Judje in banditi so streljali tu in tam oberoč s pištolami. Ker se je pokazalo danes v več primerih, da so Judovke skrivale pištole v svojih jopicah, so od danes pozvani vsi Judje in banditi, da se brez izjeme slečejo za preiskavo. Nekatere ogleduške patrole, ki smo jih poslali v geto, so sporočile, da korakajo oboroženi banditi v odredih skozi nekdanji geto.«

PIŠE: Drago Dresnik

ZAKLAD NA OBALI

RIŠE: Milan Maver

22.

»Čuden človek,« je rekel Bojan. Fantje so zlezli v šotor na posvet.

»Najbrž pretiravamo,« je odvrnil Jure. »Gotovo je strokovnjak. Morda se napačno vedemo?«

»Meni ne boš solil pameti,« je rekel Mišo. »Prvi sem ga srečal in dobro vem, kako me je pogledal. Najraje bi nas utopil v žlici vode. Znanstvenik bi nas povabil, naj mu pomagamo. Se spomnite, kako smo na Jelovici zbirali za beograjskega profesorja trave in rože za herbarij?«

»Saj, Mišo ima prav,« je potrdil Bojan. »Zdi se mi sumljiv. Pazitj moramo na šotor in odslej stražiti tudi podnevi.«

23.

Sklenili so, da se bosta kopala samo dva, tretji bo ostal v šotoru in se dela' kot da šiva ali pripravlja hrano.

Skozi odprtino v šotoru je opazoval Nemca, ki se je utaboril na drugi strani jase. Namesto oprodja je platno razprostrl kar na grmovje. Potem je za pol ure odšel k morju, a ne v zaliv, nekam na drugo stran. Mišo ni strpel, moral je k skali. Poleg tujčevega nahrbtnika je ležal zemljevid. Iz šole je vedel, da je to vojaška specialka. Poleg nje pa je opazil na tleh tri križce. Kaj to pomeni? Kaj išče tukaj? To gotovo ni naravoslovec, ki bi zbiral morske živali. Nekaj drugega mora biti na tem.

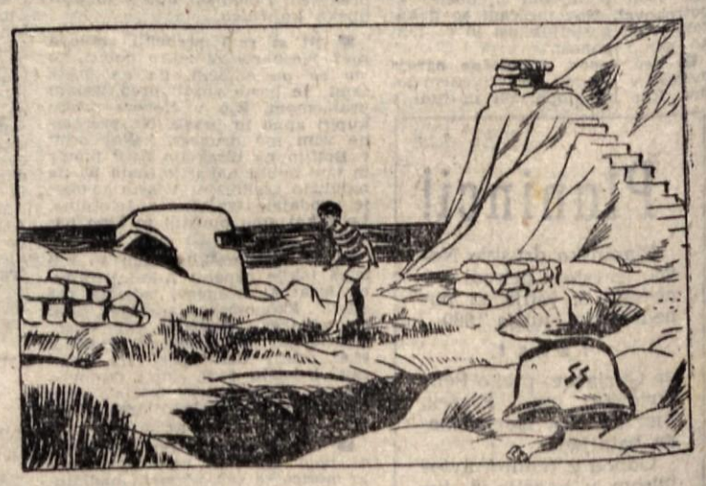

24.

Ko se je Nemec spet prikazal, je Mišo naglo smuknil v šotor, nato je pograbil konservno škatlo in se delal kot da gre po vodo. Preskočil je ogrado in se počasi odpravil med skalovjem v globel in na nasprotni breg. Tam je sinoči Bojan res našel zasilen vodnjak, ki so ga videli s ceste že ob prihodu. Toda naletel je na še bolj zanimive sledi. Tu so bili ostanki rovov iz vojne gnezda za strojnice, kamniti prsobrani. Kaj, če je bil Nemec vojak in se je prav na tem kraju boril s partizani? Ali je prišel naradi svojih spominov, ali je celo pustil tu kakšno stvar, ki jo zdaj išče? Misel, ki mu je šinila v glavo, ga je prepričala, da je nekaj izsledil. Bojanu in Juretu ne povem ničesar, je sklenil. Sam izpeljem svoj načrt.